

ตารางที่ 9 การสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม - คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการพยาบาล

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	- มีความรู้เกี่ยวกับความหมายของวิชาชีพพยาบาล - สามารถรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล - ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล	- ปรับวิธีการสอนให้นักศึกษามีโอกาสพบกับชาวบ้าน ศึกษาข้อมูลจากชุมชน - กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน	- นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับบริการใช้ - นักศึกษาเรียนรู้กิจกรรมการพยาบาลจากกรณีศึกษาของพยาบาล - กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน	- การสร้างความเข้าใจ - การเรียนรู้จากตัวแบบ - การสร้างความมั่นใจ	- การได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้ศึกษาปัญหาท้องถิ่นในการรักษาพยาบาลในวิชาเภสัชวิทยา ที่นักศึกษาต้องหาข้อมูลจนชัดเจนแล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับศาสตร์ปัจจุบัน เกิดความเข้าใจคนไข้มากขึ้น การที่จะให้การพยาบาลคนไข้ได้ต้องเข้าใจความเชื่อต่าง ๆ ของคนไข้ด้วย - การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานที่จริงเป็นสัปดาห์ให้นักศึกษาที่ให้การพยาบาลรายกิจกรรม - การพยาบาลที่โรงพยาบาลปฏิบัติจริง - ประสบการณ์การบรรยายและแบ่งกลุ่มให้สังเกตการณ์ปฏิบัติงานของพยาบาล - ทำให้มีความรู้นำไปปฏิบัติและเกิดความมั่นใจในการพยาบาล - การดูกิจกรรมการพยาบาลจากพยาบาล - ทำให้เห็นความสำคัญของการพยาบาลที่ถูกต้อง อยากให้การพยาบาลที่ดี

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จัก	- มีความรู้ความสามารถทางการพยาบาล	- การจัดสถานการณ์จำลองในขณะเรียนทฤษฎีวิชาต่าง ๆ ที่อาจเกิดในหอผู้ป่วย	- การฝึกแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองต่าง ๆ	- การสร้างความตระหนัก	- การเข้าร่วมกิจกรรมสอนเสริม
- ประยุกต์สถานการณ์จำลองไปปฏิบัติ	- สถานการณ์จริง	ให้นักศึกษาฝึกและเรียนรู้การให้บริการกับผู้ป่วย	นักศึกษาเรียนรู้การประยุกต์ใช้	- การเรียนรู้ด้วยตนเอง	นักศึกษาที่มีการสมมติสถานการณ์จำลองคนไข้ที่มีภาวะต่าง ๆ แล้วให้นักศึกษาประเมินภาวะสุขภาพหรือปฏิบัติตามการพยาบาล ช่วยให้
- กิจกรรมการพยาบาล	- กิจกรรมการพยาบาล	การแก้ปัญหา	กับผู้ป่วยบริการ		นักศึกษาทราบว่าการเรียนพยาบาลต้องเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ
- เรียนรู้ความเชื่อของคนในชุมชนที่มีความเชื่อที่แตกต่าง	- เรียนรู้ความเชื่อของคนในชุมชนที่มีความเชื่อที่แตกต่าง	- ปรับวิธีการสอนให้นักศึกษามีโอกาสพบกับชาวบ้านให้มากขึ้น	- นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้จากสถานการณ์จริงช่วยให้สามารถประยุกต์ความเชื่อของผู้รับบริการไปให้การพยาบาลที่เหมาะสม	- การสร้างความเข้าใจ	- นักศึกษามั่นใจว่าวิธีการเรียนวิชาการสร้างความเชื่อร่วมกัน
- วิเคราะห์ความเชื่อของคนในชุมชนนำไปสู่การปฏิบัติ	- วิเคราะห์ความเชื่อของคนในชุมชนนำไปสู่การปฏิบัติ			- การสร้างความมั่นใจ	ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ความเชื่อเรื่อง การเจ็บป่วยจากชุมชนจริง ช่วยให้
- มีประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพของ	- มีประสบการณ์ในการดูแลสุขภาพของ	- เปิดโอกาสให้นักศึกษามีความรู้วิถีชีวิตของชุมชนในตามจังหวัดชายแดนภาคใต้			นักศึกษาเข้าใจคนในท้องถิ่นมากขึ้น

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวชี้วัด	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
ผู้รับบริการที่สอดคล้องกับความต้องการ		โดยให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานในพื้นที่			โดยปีการศึกษานี้อาจารย์ปรับการฝึกปฏิบัติชุมชนฝึกในและลา นักศึกษาคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีเพราะจะได้เข้าใจชุมชนในพื้นที่จริง ๆ
- การสร้าง ความมั่นใจ	- มีความรู้ในศาสตร์ ทางการพยาบาลและ ความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง - ตัดสินใจให้การ พยาบาล ได้สอดคล้อง กับความต้องการของ ผู้ป่วย	- สอนองค์ความรู้ทางการ พยาบาลที่นักศึกษาต้องใช้ใน การปฏิบัติการพยาบาล	- นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับวิชา ทางการพยาบาลและวิชาอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในการพยาบาลผู้รับบริการ ได้สอดคล้องกับบริบทของ ผู้รับบริการ	- การส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้ จากสถานการณ์จริง - การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	- จากการบันทึกของนักศึกษาพบว่า การเรียนวิชาหลักการและเทคนิค การพยาบาลที่สอนเกี่ยวกับกระบวนการ พยาบาล นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์จาก ข้อมูลที่แท้จริงของผู้ป่วยพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด มีความมั่นใจในการ พยาบาลผู้ป่วย จากเดิมที่ไม่มีความ มั่นใจ คิดไม่ออกว่าจะเอาข้อมูลไปให้ การพยาบาลผู้ป่วยอย่างไร - การเห็นอาจารย์และพยาบาลปฏิบัติ กับผู้รับบริการ ช่วยให้เกิดความมั่นใจ ในการนำไปประยุกต์ใช้กับผู้รับบริการ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	- การค้นคว้าองค์ความรู้ทางการพยาบาล - สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลได้ถูกต้อง	- เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	- นักศึกษาเกิดพฤติกรรมการค้นคว้าหาความรู้ที่จะนำไปใช้กับผู้รับบริการ	- การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสร้างความตระหนัก	- นักศึกษากล่าวว่า กิจกรรมการเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่ต้องค้นคว้าความรู้เรื่องยาเสพติดทั้งจากตำราอินเทอร์เน็ต นำมาคิดวางแผนจัดขบวนแฟนซี จัดนิทรรศการทำให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้นนำไปให้คำแนะนำได้
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	- สามารถค้นคว้าความรู้ทางการพยาบาล - คิดวิเคราะห์ความรู้และนำไปแก้ปัญหา - การตัดสินใจแก้ปัญหา	- จัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน เช่น สร้างนวัตกรรมบูรณาการในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันความเจ็บป่วย - ปรับวิธีการสอนให้นักศึกษามีโอกาสพบกับชาวบ้านให้มากขึ้น	- นักศึกษาเรียนรู้การศึกษา ค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อศึกษานวัตกรรม ช่วยพัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์	- การสร้างความตระหนัก - การเรียนรู้ด้วยตนเอง	- การได้รับมอบหมายให้จัดโครงการจัดทำนวัตกรรมในรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพที่นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าจนกระทั่งมีความรู้ที่ชัดเจนจึงนำไปจัดทำนวัตกรรมได้ - การทำโครงการวิชาการจากปัญหาที่พบในชุมชนขณะฝึกวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งนักศึกษาต้องรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของชุมชน จึงนำมาร่วมกันวางแผนจัดโครงการแก้ปัญหาสุขภาพฝึกการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงถึงความเกี่ยวข้อง
- การเรียนรู้จาก ตัวแบบ	- มีการค้นคว้าหาความรู้ ทางการพยาบาลตาม คำแนะนำ - การเปลี่ยนพฤติกรรม การศึกษาค้นคว้าจาก ตัวแบบที่เรียนรู้ - การค้นคว้าองค์ความรู้ ทางการพยาบาล	- อาจารย์นิเทศและพยาบาล ที่เลี้ยงในแหล่งฝึกทำสัญญา ร่วมกันในการนิเทศการฝึก ภาคปฏิบัติ โดยจัดทำ โครงการลงนามสัญญา ความร่วมมือในการฝึก ภาคปฏิบัติ	- นักศึกษาพัฒนาความสามารถ ในการพยาบาลจากการได้รับ การสอนจากอาจารย์และ พยาบาลที่เลี้ยงจากสถานการณ์ ในขณะฝึกปฏิบัติ	- การสร้างความมั่นใจ - การสร้างความรู้	- การได้รับคำสอนจากอาจารย์และ พยาบาลในขณะฝึกปฏิบัติบางครั้ง ถูกสั่งให้คัดหรือไปหาข้อมูลเพิ่มเติม ทำให้ได้ความรู้และด้านการศึกษา ไม่สามารถหาได้ อาจารย์และพยาบาล ที่เลี้ยงจะบอกรีวิวการค้นคว้าหรือแหล่ง ค้นคว้า ซึ่งช่วยให้เรียนรู้ได้ดี

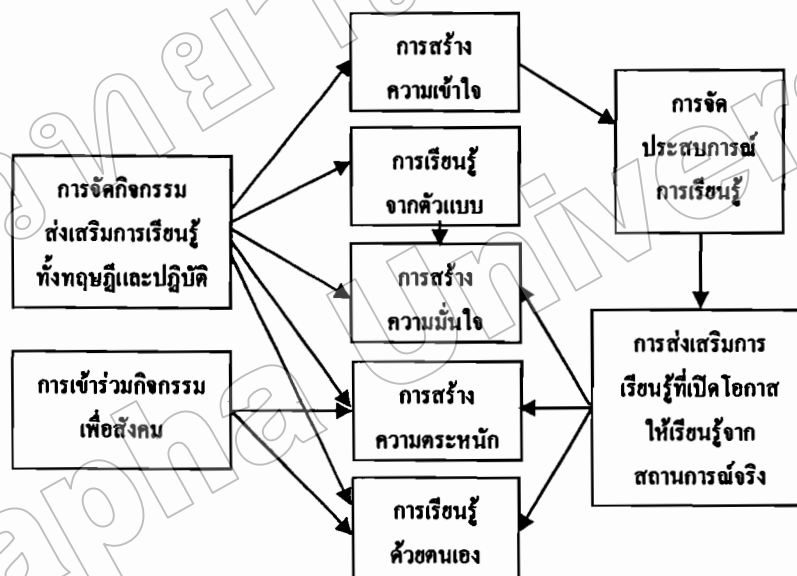
จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ประกอบด้วย กระบวนการขั้นตอนสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติที่เกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจ การเรียนรู้ จากตัวแบบ การสร้างความมั่นใจ การสร้างความตระหนัก และการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัด ประสพการณ์การเรียนรู้ และการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การบันทึกเพิ่มสะสมงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากล่าวถึงการ พัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ประกอบด้วย กระบวนการสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเป็นกิจกรรมที่ช่วย สร้างความเข้าใจศาสตร์ต่าง ๆ ในขณะเดียวกันในขณะที่อาจารย์และพยาบาลที่เล็งมีปฏิสัมพันธ์ ทางวิชาการกับนักศึกษาทำให้เกิดการเรียนรู้จากตัวแบบของอาจารย์และพยาบาลที่เล็ง ทำให้เกิด การสร้างความมั่นใจในการนำความรู้ไปปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลและยังสามารถสร้างความ ตระหนักถึงคุณค่าของการมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการพยาบาล รวมทั้งเป็นการ สร้างความเข้าใจในศาสตร์ทางการพยาบาลดังที่นักศึกษาเลขที่ 33 บันทึกไว้ในเพิ่มสะสมงาน “การเรียนวิชาต่าง ๆ ในเทอมนี้ทั้งหมด เพราะเป็นวิชาที่สามารถนำไปใช้ในการพยาบาลได้ทั้งสิ้น” นักศึกษาเลขที่ 34 “การเรียนวิชาต่าง ๆ ในเทอมนี้ ที่คิดว่าต้องมีประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติการ พยาบาลกับผู้ป่วยและชุมชน” นักศึกษาเลขที่ 24 และเลขที่ 36 “การฝึกวิชาปฏิบัติ ที่ได้เห็นอาจารย์ และที่พยาบาลมีความรู้มากมายที่เอามาสอนเรา สอนเราจนเข้าใจเพราะความเข้าใจทำให้เรียนรู้ได้ดี ทำให้อยากเรียนรู้ให้เก่ง”

การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดประสพการณ์ การเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจในความรู้ต่าง ๆ ทาง การพยาบาล สร้างให้เกิดความมั่นใจที่จะนำความรู้ความสามารถทางการพยาบาลไปประยุกต์ ใช้กับผู้รับบริการ นักศึกษาเลขที่ 4 และเลขที่ 7 บันทึกไว้ว่า “ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษา พยาบาล นักศึกษาต้องค้นหาข้อมูลจากชาวบ้านนำมาเปรียบเทียบกับการรักษาแผนปัจจุบัน ซึ่งการ เรียนจากสถานการณ์จริงเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจผู้รับบริการและชุมชน ช่วยให้เกิดความมั่นใจในการ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น” ในขณะเดียวกันนักศึกษาเลขที่ 8 “การร่วมโครงการสอน เสริมสมรรถนะพื้นฐานเชิงวิชาการ ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์ จำลองได้อย่างดี ช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้นจากตอนที่เรียนเฉพาะทฤษฎีซึ่งนึกไม่ค่อยออก” อีกขั้นตอนที่สำคัญ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมซึ่งนักศึกษามีกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย

ประเด็นรวมทั้งต้องให้ความรู้ด้านสุขภาพกับประชาชนทั่วไป ช่วยสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญของการมีความรู้ทางการแพทย์ ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังการบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 9 เลขที่ 10 และเลขที่ 21 สรุปได้ว่า “กิจกรรมการณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด ที่นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับยาเสพติดนำมาวางแผนการเดินรณรงค์บนแฟลนซีทำให้ มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น การมีความรู้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก”

จากตารางที่ 9 และวิเคราะห์แฟ้มสะสมงานของนักศึกษา สามารถสรุปกระบวนการสร้าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการ แนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการแพทย์ สรุปได้ ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการแพทย์

ตารางที่ 10 การสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม - คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การสร้างสัมพันธ์ภาพ	- การแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน - เกิดความเอื้ออาทรของนักศึกษาในรุ่นเดียวกันและระหว่างพี่กับน้อง	- จัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาจิตใจ	- นักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดูแลซึ่งกันและกัน	- การปลูกฝังค่านิยม	- กิจกรรมการรับน้อง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทุกคนตั้งใจทำเพื่อน้องเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน พัฒนาความเอื้ออาทรและสามารถปลูกฝังความรักของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันเดียวกัน
- การปลูกฝังจิตสำนึก	- พฤติกรรมการเสียสละเพื่อสังคม - มีจิตอาสา - มีจิตอาสา - อยากร่วมช่วยเหลือผู้อื่น	- จัดกิจกรรม/ โครงการจิตอาสา ให้นักศึกษาบริการความรู้ด้านสุขภาพแก่สังคมและชุมชน หรือกิจกรรมสาธารณประโยชน์	- นักศึกษามีจิตสำนึกเสียสละเพื่อสังคม มีจิตอาสา	- การสร้างความตระหนัก - การสร้างความมีวินัยในตนเอง	- การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของเทศบาลนครยะลาที่มีการรณรงค์เรื่องโทษของยาเสพติดแก่เยาวชน ทำให้มีจิตสำนึกต่อการที่ทุกคนต้องเสียสละเพื่อสังคมจึงจะทำให้สังคมอยู่เย็นเป็นสุขได้ ซึ่งเราไม่สามารถบังคับใครได้ต้องเริ่มที่ตัวเราเอง
- การสร้างความตระหนัก	- แสดงพฤติกรรมความเอื้ออาทรและเมตตาต่อบุคคลอื่น	- การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนฝึกภาคปฏิบัติโดยจัดให้นักศึกษาขึ้นสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของพยาบาล	- นักศึกษาเรียนรู้พฤติกรรมและความเอื้ออาทรและความเมตตาจากการเรียนรู้จากตัวแบบช่วยให้เกิดจิตสาธารณะ	- การเรียนรู้จากตัวแบบ	- นักศึกษาบันทึกว่า “การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานที่เป็นส่วนหนึ่งของนักศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แบ่งกลุ่มกันขึ้นไปดูการทำงานของพยาบาลคนเดิมก่อนที่จะฝึกปฏิบัติทำให้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การสร้าง ความตระหนัก (ต่อ)	- เต็มใจช่วยเหลือบุคคลอื่น - มีความไวต่อการ เปลี่ยนแปลงของบุคคลอื่น - ความอดทนต่อการ ปฏิบัติหน้าที่แม้จะ เหนื่อยมาก - สามารถระงับอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง - มีความซื่อสัตย์ต่อ ผู้รับบริการและหน้าที่ พยาบาล	- จัดกิจกรรมพัฒนากับนักศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาจิตใจ การฝึกสมาธิเพื่อให้นักศึกษา รู้จักตนเองเข้าใจตนเอง และผู้อื่น - จัดโครงการพัฒนากับนักศึกษา ด้วยกิจกรรม 5 ส เพื่อสร้าง จิตสำนึกให้ตระหนักใน ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม	- นักศึกษาแสดงพฤติกรรมการ ช่วยเหลืออาจารย์ นักศึกษา พยาบาลพี่เลี้ยงและอาสาช่วย กิจกรรมต่าง ๆ - การปลูกฝังจิต สาธารณะ - การสร้างความมีวินัย ในตนเอง	เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของพยาบาลเห็น ความเสียสละ ที่ทำงานเหนื่อยมาก คนไข้จะเห็นแล้วยกเป็นอย่างดี - อาจารย์พยาบาลกล่าวว่าหลังจาก นักศึกษาไปดูการทำงานของพยาบาล บนหอผู้ป่วยแล้วนักศึกษาอาสาทำงาน ต่าง ๆ ให้วิทยาลัยมากขึ้น - การให้นักศึกษาสวดมนต์และขอ อภัยในเวลาเข้าแถวทำให้ นักศึกษาเกิดความตระหนักในตนเอง ฝึกสมาธิทำให้นักศึกษารู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและรู้จักการวิเคราะห์ผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น - กิจกรรมการพูดตามภาษาหน้าเสาธง ที่ต้องมีการเตรียมตัวเกิดการเรียนรู้ ความแตกต่างของภาษาทำให้เข้าใจ คนใช้มากขึ้นว่าการพูดภาษาที่ตน ไม่ถนัดเป็นเรื่องที่ยาก พยาบาลต้อง สื่อสารกับเขาให้เข้าใจ	

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การปลูกฝังจิต สาธารณะ	- แสดงความเต็มใจใน การให้บริการด้าน สุขภาพเพื่อให้ ผู้รับบริการในชุมชน มีสุขภาพดี	- จัดกิจกรรม/ โครงการ จิตอาสา ให้นักศึกษาบริการ ความรู้ด้านสุขภาพแก่สังคม และชุมชน กิจกรรม สาธารณประโยชน์เพื่อสังคม ในวิชาที่เกี่ยวข้อง	- นักศึกษาจัดกิจกรรมจิตอาสา ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน - นักศึกษาสมัครใจเข้าร่วม กิจกรรมที่หน่วยราชการอื่นขอ ความร่วมมือมากขึ้น	- การสร้างความตระหนัก	- นักศึกษามั่นใจที่กว่า การจัดการกิจกรรม ชุมชนมุสลิมสัมพันธ์สาธารณะสุข ร่วมใจป้องกันภัยไข้เจ็บออก เขวาชน รุ่นใหม่ห่างไกลยาเสพติด โรงเรียน พัฒนาวิทยา ที่นักศึกษามีโอกาสให้ บริการวิชาการด้านสุขภาพตาม
	- จัดกิจกรรมเสียดล เพื่อสังคม	- จัดกิจกรรม/ โครงการ จิตอาสา ให้นักศึกษาบริการ ความรู้ด้านสุขภาพแก่สังคม และชุมชน หรือกิจกรรม สาธารณประโยชน์เพื่อสังคม เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพยาบาล วันสถาปนาวิทยาลัย		- การปลูกฝังค่านิยม	ความต้องของการของชุมชน ช่วยให้เข้าใจ ถึงความเสียดลและอยากเห็นประชาชน มีสุขภาพที่ดี แสดงความเอื้ออาทรต่อ ผู้อื่นเข้าใจหน้าที่พยาบาลที่ต้องเสียดล - การร่วมกิจกรรมวันสถาปนาวิทยาลัย ที่นักศึกษาทั้งไทยพุทธและมุสลิม ร่วมกันบริจาคโลหิต ซึ่งเป็นกิจกรรม ที่แสดงถึงความเสียดล อยากให้ผู้อื่น พ้นจากความเจ็บป่วย แม้บางคน จะเชื่อว่าคนมุสลิมบริจาคโลหิตไม่ได้ แต่นักศึกษาก็ร่วมกันทำความดีเพื่อ สังคม ปลูกฝังการเป็นพยาบาลที่ดี ต้องเสียดล อยากเห็นคนอื่นมีความสุข

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความสำเร็จ
- การส่งเสริม	- แสดงความเต็มใจใน	- การปรับเนื้อหาวิชา	- นักศึกษาปฏิบัติกรพยาบาล	- การสร้างความตระหนัก	- การศึกษาปฏิบัติวิชาหลักการและเทคนิค
การเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ เรียนรู้จาก สถานการณ์จริง	การช่วยเหลือผู้ที่มีความ ทุกข์ทรมาน สงสาร เห็นใจผู้อื่น - มีกระตือรือร้นในการ ช่วยเหลือผู้อื่น - มีความซื่อสัตย์ต่อ ผู้รับบริการและหน้าที่ พยาบาล	ทางการพยาบาลที่สอดคล้องกับ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็น องค์รวมและการดูแลแบบ เอื้ออาทรต่อบุคคล	กับผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ และแสดงความเมตตา อยากให้ ผู้รับบริการมีความสุข	- การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	การพยาบาล ปฏิบัติการสร้างเสริม สุขภาพและการป้องกันโรคที่ให้เห็น ชีวิตคนที่มีความเจ็บปวด คนที่ต้อง ทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วยเกิดความ รู้สึกสงสาร อยากช่วยเหลือ จากเดิม ก่อนเข้ามาเรียนพยาบาลก็ไม่ค่อยชอบ รู้สึกกลัวด้วย แต่เมื่อฝึกปฏิบัติทำให้ เกิดความเข้าใจคนอื่นมาก เห็นว่าการ พยาบาลสามารถช่วยคนที่ทุกข์ทรมานได้ - อาจารย์พยาบาลและพยาบาลพี่เลี้ยง สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในขณะ นิเทศปฏิบัติ นักศึกษานับที่กว่าเกิดการ เรียนรู้บทบาทของพยาบาลและตั้งใจ จะปฏิบัติกับผู้รับบริการให้ดีที่สุด
		- อาจารย์และพยาบาลพี่เลี้ยง ร่วมกันสอดแทรกประเด็น เกี่ยวกับความเป็นองค์รวม ของบุคคล บทบาทหน้าที่ของ พยาบาลเมื่อเจอสถานการณ์ ที่สอดคล้องกัน ในขณะนิเทศ ปฏิบัติการพยาบาลทั้งด้านการ รับอารมณ์ ความอดทน ความเมตตา กรุณา เสียสละ		- การสร้างความเข้าใจ	

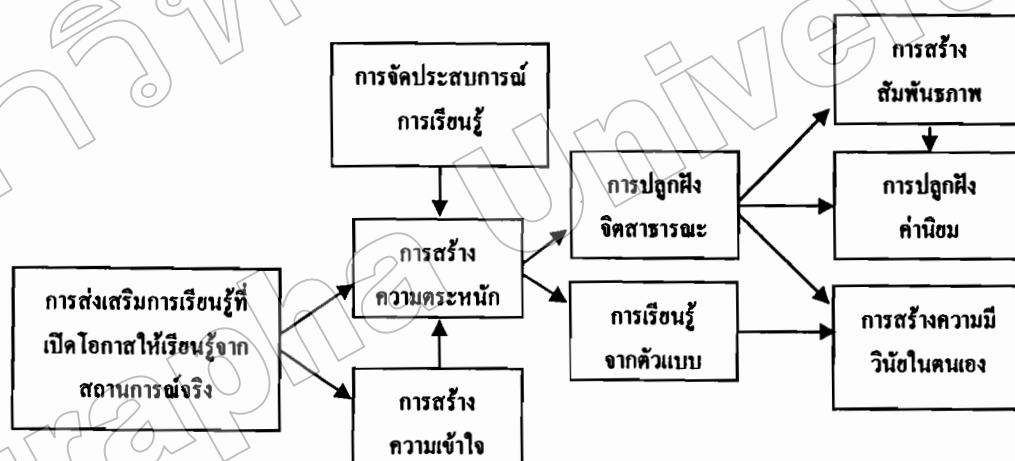
จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การสร้างความตระหนัก เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสาธารณะและสัมพันธ์กับกระบวนการปลูกฝังค่านิยม การสร้างควมมี วินัยในตนเอง นอกจากนี้การสร้างควมตระหนักยังเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้จากตัวแบบและการสร้าง สัมพันธภาพเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังค่านิยม

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การบันทึกแฟ้มสะสมงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากล่าวถึงการ พัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การรู้จักระงับอารมณ์ของ ตนเอง มีความอดทน มีเมตตา กรุณา ยากช่วยคนที่ตกทุกข์ได้ยาก มีความเอื้ออาทร มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกับคนไข้และหน้าที่การงาน จากการสังเคราะห์จัดกิจกรรม การบูรณาการหลักสูตรเชิงวัฒนธรรม พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จาก สถานการณ์จริงและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ช่วยให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทของพยาบาล ด้านการมีจริยธรรม การสร้างความเข้าใจ การปลูกฝังจิตสาธารณะรวมทั้งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ จากตัวแบบและการสร้างควมมีวินัยในตนเอง ดังคำบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 2 “การฝึกปฏิบัติ ที่ทำให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของพยาบาลที่มุ่งการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อความสุข ของผู้ป่วย พยาบาลต้องมีความอดทน” นักศึกษาเลขที่ 7 “ต้องปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยที่มี สภาพเจ็บป่วยมาก เห็นแล้วสงสารอยากช่วยเหลือมาก ต้องอดทนมาก ๆ ต้องซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และ ต่อคนไข้ เข้าใจหน้าที่ที่หนักมาก ๆ ของพยาบาลในสามจังหวัดที่ต้องดูแลเขาให้ดีที่สุด” นักศึกษา เลขที่ 10 “การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาเป็นการสอน นักศึกษาจากสถานการณ์จริง ช่วยให้นักศึกษาได้เห็นการทำงานของพี่พยาบาลซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กับนักศึกษา ซึ่งมีการเชิญพี่พยาบาลจากโรงพยาบาลมาให้ความรู้ทำให้เข้าใจกิจกรรมการพยาบาล ตามมาตรฐานที่โรงพยาบาลใช้มากขึ้น” นักศึกษาเลขที่ 12 และเลขที่ 23 บันทึกไว้ว่า “โครงการ ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในรายวิชาเกษตรวิทยา ซึ่งเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องฝึกวินัยในการเรียนรู้ค้นหา ข้อมูลจากชุมชน จึงจะได้ผลตามที่ต้องการ ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความคิด ความเชื่อของชาวบ้าน แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับความรู้ในวิชาชีพ”

การสร้างสัมพันธภาพเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังค่านิยมในด้านคุณธรรม จริยธรรมและเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรม การมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันทำให้เกิดความรักความเข้าใจความสามัคคี เกิดความเอื้ออาทรต่อกัน ดังที่นักศึกษาเลขที่ 16 เลขที่ 19 และเลขที่ 22 “กิจกรรมการรับน้องใหม่ ที่แสดงความรักความ

ผูกพันต่อกัน เป็นการเริ่มต้นของการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน นื่องเห็นถึงความรักของพี่ ส่วนพี่ก็ตระหนักถึงหน้าที่ที่ต้องดูแลน้อง” การปลูกฝังค่านิยมซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการตระหนักถึงการเสียสละเพื่อส่วนรวม ดังข้อบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 20 เลขที่ 23 และเลขที่ 27 “การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาพยาบาลช่วยให้เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของงานพยาบาล และการเสียสละ อยากทำงานให้กับคนที่ลำบากกว่าเรา” ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากตัวแบบที่ดี ดังนักศึกษาเลขที่ 34 บันทึกไว้ว่า “การเห็นแบบอย่างความเสียสละของอาจารย์และพี่พยาบาลที่แม้จะมีงานยุ่งมากเพียงใดก็ยังพยายามที่จะสอนให้นักศึกษามีความรู้ เรียนรู้ถึงความเสียสละ ความอดทน” นักศึกษาเลขที่ 36 “เห็นคนไข้จำนวนมาก และคนทั้งหมดมีปัญหาทั้งนั้น ได้เห็นแบบอย่างของพี่พยาบาลที่ต้องทำงานอย่างอดทนมาก ๆ”

จากตารางที่ 10 และวิเคราะห์แฟ้มสะสมงานของนักศึกษา สามารถสรุปกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	- มีความรู้เกี่ยวกับความเชื่อของแต่ละศาสนา - ประยุกต์ความรู้ไปวางแผนการพยาบาลได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ	- เพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีทางพยาบาลตามภูมิปัญญาตะวันออกและเปรียบเทียบกับทฤษฎีตามภูมิปัญญาตะวันตก - ปรับวิธีการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลโดยให้นักศึกษาศึกษาด้วยภาษาชาวบ้านหรือผู้มารับบริการเกี่ยวกับความเชื่อและการรักษาพยาบาลโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	- นักศึกษาเกิดความเข้าใจความเป็นองค์รวมของบุคคลที่มีทั้งด้านกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ เกิดความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคล	- การสร้างความเข้าใจ - การสร้างความรู้	- การเรียนวิชามโนคติ ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาลที่มุ่งสอนความเป็นองค์รวมของบุคคล การสอนให้เข้าใจความเชื่อเพื่อนำไปสู่การวางแผนการพยาบาล เรียนรู้ทฤษฎีการพยาบาลตามแนวพุทธ มุสลิมและแนวตะวันตก ช่วยให้เข้าใจผู้อื่นตามความเชื่อของเขามากขึ้น - อาจารย์มอบหมายให้ศึกษาและนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเชื่อเกี่ยวกับความตาย การดูแลศพตามความเชื่อของแต่ละเชื้อชาติ ทั้งพุทธ คริสต์ อิสลาม จีน ในวิชาหลักและการและเทคนิคการพยาบาล ทำให้นักศึกษาจะได้นำไปประยุกต์ใช้ - ได้ตามความเชื่อของผู้รับบริการ - การได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิถีชีวิตและความเชื่อในการดูแลสุขภาพของผู้ในชุมชนนำมาเปรียบเทียบกับทฤษฎี ทำให้เข้าใจความเชื่อของคนในชุมชนมากขึ้น

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับการศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการ เรียนรู้ทั้งทฤษฎี และปฏิบัติ (ต่อ)	- นักศึกษาให้การ พยายามโดยคำนึงถึง ความแตกต่างของ ความเชื่อและการ ดำรงชีวิตของ ผู้รับบริการ	- การมอบหมายให้นักศึกษา ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นใน การรักษาพยาบาลเบื้องต้น และยาพื้นบ้าน	- การศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้าน เกิดความเข้าใจในการดูแลตนเอง ตามความเชื่อของชาวบ้าน เข้าใจผู้รับบริการมากขึ้น	- การสร้างความตระหนัก - การสร้างความเข้าใจ	- การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการ รักษาพยาบาลเบื้องต้นและยาพื้นบ้าน ที่ใช้ในวิชาเภสัชวิทยา นักศึกษาต้อง หาข้อมูลจากชาวบ้าน เรียนรู้ความเชื่อ และการดูแลสุขภาพของประชาชน ในพื้นที่ ช่วยให้เกิดความเข้าใจ ที่แตกต่าง นักศึกษาต้องศึกษาให้เข้าใจ - การเรียนวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาไปสัมผัส เกี่ยวกับสุขภาพของคนในชุมชนและ โรงพยาบาลทำให้ตระหนักถึง ความสำคัญและเข้าใจความเชื่อ ที่แตกต่างของคนมากขึ้น - การส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยน จากสถานการณ์จริง - การเรียนรู้จากตัวแบบ
		- การมอบหมายให้นักศึกษา หมุนเวียนกันดูแลผู้รับบริการ ทำให้มีโอกาสเรียนรู้ความเชื่อ ของผู้รับบริการที่หลากหลาย			- การให้บริการเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งการ สอนและเห็นพ้องอาจารย์และพยาบาล ดูแลผู้รับบริการ

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การสร้างสัมพันธภาพ	- เข้าใจความเชื่อ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่าง - สามารถปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตที่แตกต่างของบุคคล	- การส่งเสริมอยู่ร่วมกันในหอพักและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกัน โดยไม่แยกศาสนา	- นักศึกษาเรียนรู้ความเชื่อที่แตกต่างจาก กิจกรรมประจำวันของนักศึกษาที่อาศัยในหอพักเดียวกัน นับถือศาสนาต่างกัน	- การปลูกฝังค่านิยม - การสร้างความเข้าใจ	- การอยู่ร่วมกันในหอพักที่จัดให้นักศึกษาไทยพุทธและมุสลิมพักในหอเรียนเดียวกัน มีโอกาสเห็นการปฏิบัติศาสนกิจแต่ละศาสนา เป็นโอกาสที่ดีที่นักเรียนผู้ปลูกฝังความเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างเป็นประโยชน์มากในการปฏิบัติกับผู้ไปย - กิจกรรมการพูดสามภาษาหน้าเสาธงที่มี การเตรียมตัว การพูดสามภาษาต้องแปลข้อความเป็นภาษาต่าง ๆ ได้เรียนรู้ความแตกต่างของภาษา ทำให้เห็นความสำคัญว่าการพูดภาษาที่ตนไม่ถนัดเป็นเรื่องที่ยาก พยายามต้องศึกษาผู้รับบริการให้เข้าใจต้องพยายามฝึกให้มาก - การรวบรวมข้อมูลของผู้รับบริการ เน้นการรวบรวมข้อมูลสุขภาพ II แบบแผน ครบถ้วนทั้งด้านร่างกายจิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ คือ คุณค่าและความเชื่อ ทำให้นักศึกษาระงับความแตกต่าง
- การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง			- นักศึกษาต้องศึกษาและฝึกพูดภาษาที่ตนเองไม่ถนัด ทำให้เรียนรู้ที่จะเข้าใจผู้รับบริการที่ไม่สามารถพูดภาษาที่ตนใช้ได้	- การสร้างความตระหนัก - การเรียนรู้ด้วยตนเอง	- นักศึกษาได้รวบรวมข้อมูล ที่ครอบคลุมทั้งกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณช่วยให้นักศึกษา เข้าใจผู้รับบริการ

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการเข้าใจความแตกต่าง ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ คือ การจัดกิจกรรม ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความตระหนัก การเรียนรู้จากตัวแบบ การสร้างความเข้าใจและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความตระหนัก รวมทั้งกระบวนการสร้างสัมพันธภาพที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังค่านิยม การสร้างความตระหนัก การสร้างความเข้าใจและการสร้างความมีวินัยในตนเอง

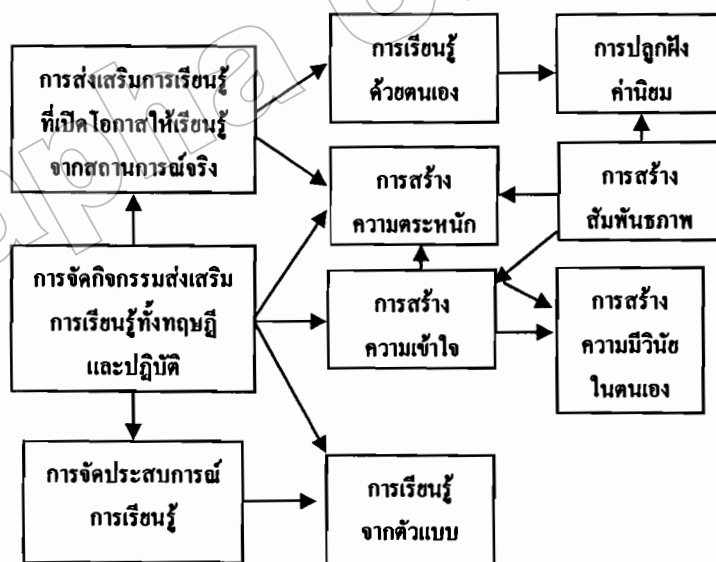
เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การบันทึกแฟ้มสะสมงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากล่าวถึงการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะด้านการเข้าใจความแตกต่าง ซึ่งต้องทำงานภายใต้ความเข้าใจ ผู้รับบริการ โดยต้องเข้าใจหลักการความเชื่อวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละศาสนา รวมทั้งการมีความรู้ที่แท้จริงของแต่ละศาสนา จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล พบว่า ขั้นตอนสำคัญ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความตระหนัก การเรียนรู้จากตัวแบบและการสร้างความเข้าใจ

ฉบับที่ 19 เลขที่ 22 และเลขที่ 24 “การเรียนรู้วิชามโนคติ ทฤษฎี และกระบวนการพยาบาลที่มุ่งสอนความเป็นองค์รวมของบุคคล การสอนให้เข้าใจในความเชื่อเพื่อนำไปสู่การวางแผนการพยาบาล เรียนรู้ทฤษฎีการพยาบาลตามแนวพุทธ แนวมุสลิม และแนวตะวันตก ช่วยให้เข้าใจผู้อื่นตามความเชื่อของเขามากขึ้น” รวมทั้งมีขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ดังที่นักศึกษาเลขที่ 25 เลขที่ 29 และเลขที่ 33 “การเรียนรู้วิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาล ที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับความตาย การดูแลศพ ตามแนวความเชื่อของแต่ละศาสนาทั้งศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ และชาวไทยเชื้อสายจีน ทำให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า สัมภาษณ์ผู้รู้ของแต่ละศาสนา ช่วยเข้าใจเรื่องความแตกต่างของความเชื่อมากขึ้น” สอดคล้องกับนักศึกษาเลขที่ 31 และเลขที่ 35 บันทึกไว้ว่า “การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการรักษา พยาบาลในวิชาชีพสาขาวิชาและจัดโครงการงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งช่วยให้เข้าใจความเชื่อและวิถีชีวิตที่แตกต่าง” รวมทั้งมีขั้นตอนการเรียนรู้จากตัวแบบ เป็นอีกขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 36 และเลขที่ 38 “การฝึกปฏิบัติวิชาชีพปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล วิชาปฏิบัติการสร้างเสริมภาวะสุขภาพและการป้องกันโรค ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ให้การพยาบาลคนไข้จริง แล้วยังได้เห็นอาจารย์และพี่พยาบาลให้การดูแลผู้รับบริการที่มีศาสนาแตกต่าง

แต่ดูแลได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าความเชื่อของบุคคลและญาติต่างกันมาก คนมุสลิมด้วยกันยังมีความเชื่อที่แตกต่างกัน”

อีกขั้นตอนที่สำคัญ คือ การสร้างสัมพันธภาพเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังค่านิยม การสร้างความตระหนัก การสร้างความเข้าใจและมีผลเกี่ยวข้องกับการสร้างควมมีวินัยในตนเอง ตัวอย่างบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 3 เลขที่ 40 และเลขที่ 48 “การอยู่ร่วมกันของนักศึกษาในหอพักที่จัดให้นักศึกษาไทยพุทธและมุสลิมอยู่ร่วมกันในห้องนอนเดียวกัน เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพราะเป็นโอกาสที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความเข้าใจกันเป็นประโยชน์มากในการปฏิบัติกับผู้ป่วย” ดังที่นักศึกษาเลขที่ 11 เลขที่ 17 และเลขที่ 21 ที่บันทึกไว้ว่า “การสวดมนต์และการดื่บาคระหมาคในวันสถาปนาวิทยาลัย ที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความเชื่อที่แตกต่างกัน มีวิธีแสดงออกที่ต่างกันแต่สามารถแสดงถึงการระลึกถึงพระคุณของสถาบันได้เหมือนกัน การสวดมนต์ของนักศึกษาไทยพุทธและกล่าวดูอาร์ของนักศึกษามุสลิมหน้าเสาธงกล่าวดูอาร์ของนักศึกษามุสลิมหน้าเสาธงทุกเช้า ทำให้เรียนรู้ เกิดความเข้าใจถึงความแตกต่างของกิจกรรมทางศาสนา”

จากตารางที่ 11 และวิเคราะห์แฟ้มสะสมงานของนักศึกษา สามารถสรุปกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการเข้าใจความแตกต่าง สรุปได้ดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการเข้าใจความแตกต่าง

ตารางที่ 12 การสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม - คุณลักษณะด้านการพยาบาล

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับการศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ของโรงพยาบาลที่เป็น แหล่งฝึก - ให้การพยาบาล ผู้รับบริการถูกต้อง - มีทักษะปฏิบัติการ พยาบาล - ให้การพยาบาล ผู้รับบริการได้อย่างเป็น องค์รวม - มีความมั่นใจในการ ปฏิบัติการพยาบาล	- เรียนรู้กิจกรรมการ พยาบาลตามมาตรฐาน ของโรงพยาบาลที่เป็น แหล่งฝึก - ให้การพยาบาล ผู้รับบริการถูกต้อง - มีทักษะปฏิบัติการ พยาบาล - ให้การพยาบาล ผู้รับบริการได้อย่างเป็น องค์รวม - มีความมั่นใจในการ ปฏิบัติการพยาบาล	- โครงการลงนามสัญญา ความร่วมมือในการฝึก ภาคปฏิบัติเป็นการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือในการ ผลิตบัณฑิตพยาบาล ผู้รับบริการถูกต้อง - มีทักษะปฏิบัติการ พยาบาล - ให้การพยาบาล ผู้รับบริการได้อย่างเป็น องค์รวม - มีความมั่นใจในการ ปฏิบัติการพยาบาล	- นักศึกษาให้บริการพยาบาล ได้ถูกต้อง ไม่มีข้อร้องเรียน จากผู้รับบริการ - นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบและ มีความมั่นใจในขณะให้การ พยาบาล - ผู้รับบริการไม่ปฏิเสธการ พยาบาลของนักศึกษา - ผู้รับบริการได้รับการ พยาบาลอย่างถูกต้อง - มีความมั่นใจในการ ให้การพยาบาล - ผู้รับบริการได้รับการ พยาบาลอย่างถูกต้อง - มีความมั่นใจในการ ให้การพยาบาล	- การส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน จากสถานการณ์จริง - การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสร้างความมั่นใจ ในการปฏิบัติกับผู้ป่วย - การเรียนรู้จากตัวแบบ - การปลูกฝังค่านิยม	- การเข้าร่วมโครงการสอนเสริมทักษะ ทางการพยาบาลแก่นักศึกษาพยาบาล โดยเชิญพยาบาลจากโรงพยาบาลมา บรรยายกิจกรรมการพยาบาลและ แบ่งกลุ่มให้นักศึกษาดูการทำงานจริง นักศึกษา ที่ได้รับความรู้ไปใช้ในการพยาบาล ผู้ป่วยได้ดี - การถูกซักถามและสอนจากอาจารย์ และพี่ในขณะฝึกปฏิบัติทั้งสองวิชาหรือ บางครั้งอาจารย์และพี่มอบหมายให้ ศึกษาค้นคว้าทำให้เกิดความมั่นใจ ในการปฏิบัติกับผู้ป่วย - การเห็นอาจารย์และพี่พยาบาลปฏิบัติ การพยาบาลกับผู้ป่วยบริการช่วยให้เข้าใจ มากขึ้นจากที่เรียนเฉพาะทฤษฎีมาแล้ว แต่ในตอนนี้ยังไม่เข้าใจมากนัก เมื่อเห็นจริงจึงเข้าใจและอยากปฏิบัติตาม

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง	- ปฏิบัติการพยาบาล ด้วยความมั่นใจ	- ปรับวิธีการเรียนการสอน วิชาการพยาบาลให้นักศึกษา เรียนรู้กระบวนการพยาบาล ผ่านสถานการณ์จำลอง นักศึกษาได้ฝึกการแก้ปัญหา	- ให้บริการพยาบาลที่ถูกต้อง เป็นไปตามมาตรฐานของวิชาชีพพยาบาล ผู้รับบริการพึงพอใจ	- การจัดประสบการณ์ - การเรียนรู้ - การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสร้างความมั่นใจ	- การจัดโครงการส่งเสริมสมรรถนะพื้นฐานเชิงวิชาการมีกรณีศึกษา สถานการณ์ให้นักศึกษาปฏิบัติกับ หุ่นสัตว์หรือสมมติจากเพื่อนนักศึกษา ต้องค้นคว้าและปฏิบัติช่วยเหลือให้มีความมั่นใจในการปฏิบัติ
		- สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับ หลักการความเชื่อ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของคน ในชุมชน เข้ากับวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ทางการพยาบาล		- การสร้างความเข้าใจ	- การหาข้อมูลจากผู้บริการเกี่ยวกับ ความเชื่อของบุคคลในวิชาต่าง ๆ ทำให้เข้าใจความเป็นองค์รวม ความเชื่อ และวิถีชีวิต ของบุคคล ให้การพยาบาล ได้สอดคล้องมากขึ้น
- การปลูกฝังจิตสำนึก	- นักศึกษารู้หน้าที่ของพยาบาลในการดูแลสุขภาพผู้รับบริการ	- กิจกรรมจิตอาสา นักศึกษา ให้บริการสาธารณสุขประโยชน์ เพื่อสังคม	- นักศึกษาเต็มใจให้บริการด้วยความเต็มใจ ถูกต้องและครบถ้วนเป็นองค์รวม	- การกำหนดบทบาทหน้าที่ - การสร้างความเข้าใจ	- การจัดประสบการณ์ในห้องสาธิต ช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ทักษะการพยาบาลเกิดความเข้าใจกระบวนการพยาบาล นำไปประยุกต์กับผู้รับบริการ

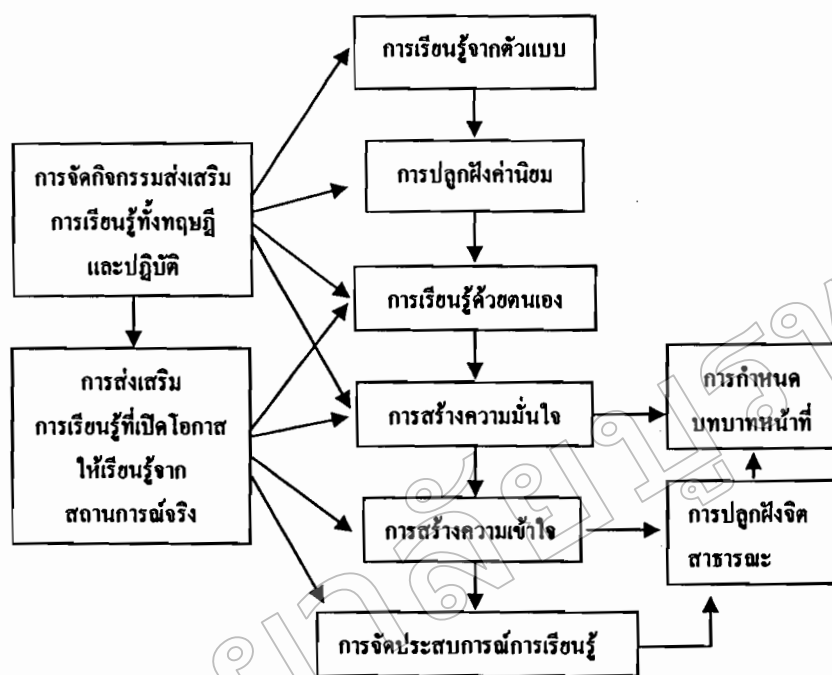
จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการพยาบาล กระบวนการสำคัญประกอบด้วย การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การเรียนรู้จากตัวแบบ การปลูกฝังค่านิยม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความมั่นใจในขณะเดียวกันเกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้าใจ การปลูกฝังจิตสาธารณะและการกำหนดบทบาทหน้าที่

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การบันทึกเพิ่มสะสมงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากล่าวถึงการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะด้านการพยาบาล ซึ่งต้องมีความเป็นมาตรฐานในการทำงานของวิชาชีพ มีความยุติธรรมในการให้การพยาบาลกับผู้รับบริการ ไม่เลือกศาสนา ไม่เลือกปฏิบัติ ให้การพยาบาล ผู้รับบริการได้ครอบคลุมอย่างเป็นองค์รวม (กาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ) กระบวนการสร้างให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวประกอบด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเรียนรู้จากตัวแบบ การปลูกฝังค่านิยมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความมั่นใจ ดังที่นักศึกษาเลขที่ 1 และเลขที่ 3 บันทึกไว้ว่า “โครงการส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา ที่มีการแจกรุ่นมือกิจกรรมการพยาบาลตามมาตรฐานของโรงพยาบาลยะลาไปอ่านล่วงหน้า บางอย่างที่ไม่เข้าใจก็จะให้ไปอ่าน ไปค้นเพิ่ม และการเชิญพยาบาลมาบรรยายแบ่งกลุ่มให้นักศึกษาไปดูการปฏิบัติ ทำให้ได้เห็นการทำงานจริงของพยาบาล ทำให้มั่นใจมากขึ้นกว่าเดิมมาก” นักศึกษาเลขที่ 6 “การจัดโครงการสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเชิงวิชาการให้กับนักศึกษาที่มีการจำลองสถานการณ์ให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ ซึ่งเมื่อนักศึกษาไปเจอกับสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยจะสามารถให้บริการได้อย่างมั่นใจและการถูกซักถามจากอาจารย์และพี่พยาบาลเวลาขึ้นฝึกงาน ทั้งตอน Pre และ Post Conference (หมายถึง การอภิปรายก่อนและหลังให้การพยาบาล) หรือเวลาจะทำกิจกรรมการพยาบาลอะไร อาจารย์และพี่ก็จะถามก่อน นักศึกษาต้องอ่านจนเข้าใจ จึงได้ทำกับคนไข้ แต่ก็ช่วยให้เรามั่นใจขึ้นจริง” รวมทั้งเกี่ยวข้องทั้งการเรียนรู้จากตัวแบบและการปลูกฝังค่านิยม ดังที่นักศึกษาเลขที่ 6 และเลขที่ 9 บันทึกไว้ว่า “เห็นการทำงานของพี่พยาบาลและเกิดการเรียนรู้ถึงการให้การพยาบาลคนไข้จริงก่อนที่จะตัวเองจะได้ปฏิบัติการพยาบาล การเห็นอาจารย์และพี่พยาบาลปฏิบัติกับผู้รับบริการให้เห็น ในการฝึกปฏิบัติวิชาหลักการพยาบาล และเทคนิคการพยาบาล เพราะนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลจริงกับผู้รับบริการ ต้องมีการศึกษาค้นคว้าและเตรียมตัวเป็นอย่างดี การพยาบาลไม่สามารถเลือกให้การพยาบาลได้ ต้องให้การพยาบาลทุกคนเท่าเทียมกัน อาจารย์และพี่พยาบาลเป็นแบบอย่างที่ดี ที่แสดงให้เห็นว่าคนไข้ทุกคนเป็นญาติพี่น้องของเราและยังคอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด”

อีกกระบวนการที่สำคัญ คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยเกี่ยวข้อง การสร้างความมั่นใจ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความเข้าใจ ซึ่งมีกิจกรรมที่ช่วยสร้างคุณลักษณะบัณฑิตดังกล่าว ได้แก่ การปรับวิธีการเรียนการสอนและการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อในวิชาต่าง ๆ ดังนักศึกษาเลขที่ 10 บันทึกไว้ว่า “การที่อาจารย์จัดโครงการสอนเสริมสมรรถนะพื้นฐานเชิงวิชาการ มีการสมมติสถานการณ์ต่าง ๆ ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลให้กับคนไข้ ทำให้นักศึกษาต้องฝึกกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง ต้องทั้งอ่าน ฝึกปฏิบัติกันเอง จนมั่นใจก่อนที่จะไปสอบกับอาจารย์ ทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการให้การพยาบาลกับคนไข้ บนอรรถมากขึ้น เกิดความเข้าใจว่าการพยาบาลกับผู้ป่วยบริการพยาบาลต้องให้การพยาบาลที่ดีจะผิดพลาดไม่ได้” และ “การเรียนวิชานโนมิติ ทฤษฎีและกระบวนการพยาบาลที่มอบหมายให้นักศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆของชาวบ้าน ทำให้เข้าใจความคิด ความเชื่อ ทำให้เข้าใจความเป็นองค์รวมของมนุษย์ เพื่อให้การพยาบาลที่เหมาะสม”

การกำหนดบทบาทหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสาธารณะทำให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างของบุคคล นักศึกษาเลขที่ 14 บันทึกไว้ว่า “การที่อาจารย์เปิดโอกาสให้ไปร่วมกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ตามความสมัครใจหรือจัดโครงการบริการวิชาการที่จำเป็นต่อการดูแลสุขภาพของชุมชน ช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม เรียนรู้ว่าการพยาบาลที่มีหลายบทบาท หลายบริบท ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เราเก่งขึ้นแล้วยังช่วยให้เข้าใจบทบาทพยาบาลที่กว้างมากขึ้น”

จากตารางที่ 12 และวิเคราะห์เพิ่มสะสมงานของนักศึกษา สามารถสรุปกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการพยาบาล สรุปได้ดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะ
ด้านการพยาบาล

ตารางที่ 13 การสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม - คุณลักษณะด้านการเรียนรู้

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การจัดกิจกรรม - ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	- ตั้งใจศึกษาค้นคว้า - มีพฤติกรรมการศึกษา - ค้นคว้าด้วยตนเอง - ตระหนักถึงประเด็นที่ตนเองยังไม่รู้ - ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม	- การมอบหมายงานให้นักศึกษาได้มีโอกาสดำเนินการด้วยตนเองในรายวิชาต่างๆ	- อาจารย์และพยาบาลพี่เลี้ยงกระตุ้นให้นักศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง - นักศึกษาเห็นความสำคัญของการทำงานด้วยตนเองและมีความรู้ความเข้าใจ	- การเรียนรู้ด้วยตนเอง - การสร้างความตระหนัก	- การมอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้า - การทำโครงการงานนวัตกรรมและการจัดทำรายงานของอาจารย์และพยาบาลพี่เลี้ยง ช่วยพัฒนาความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เห็นความสำคัญของ - การศึกษาค้นคว้าและการคิดวิเคราะห์ - การศึกษามีปัญหาที่ถกเถียงกันในการรักษาโรคเบื้องต้น ต้องวางแผนรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบสามารถควบคุมตนเองในการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ
- การปลูกฝังค่านิยม	- การได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้และความสำคัญของการศึกษา - ค้นคว้า	- การฟังบรรยายในโครงการต่างๆ ช่วยให้เกิดความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม	- นักศึกษาเรียนรู้ความสำคัญของการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพและรู้บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าของตนเอง	- การกำหนดบทบาทหน้าที่	- การฟังบรรยายการวิจัยทางการแพทย์ - พยาบาลเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ทำให้เข้าใจว่าการวิจัยทางการแพทย์ที่สำคัญคือ - การวิจัยจากงานประจำ พยาบาลต้อง - ศึกษา ค้นคว้าจากปัญหาทางการพยาบาลที่พบ ให้เกิดการพัฒนางานเอง - ไม่เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
การปลูกฝังจิตสำนึกของคณาจารย์	- มีการพัฒนาความสามารถของตนเองด้วยการจัดทำผลงานทางวิชาการ	- การจัดกิจกรรมการนำเสนอผลงานวิชาการและนวัตกรรมที่นักศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้	- นักศึกษามีความมั่นใจในการนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาผลงานและนวัตกรรมที่จะ	- การสร้างความมีวินัยในตนเอง	- การนำเสนอผลงานและผลการวิชาการของนักศึกษา ที่มีการเตรียมนำเสนอผลงานที่ดี เกิดความสามารถในการสร้างวินัยและความรับผิดชอบในการเรียนรู้
		- การฝึกสรุปกิจกรรมต่างๆ เป็นการฝึกการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ที่ช่วยพัฒนาความคิดด้านการวิจัยในงานประจำ	- การนำเสนอแก่นคุณลักษณะ		- การสรุปกิจกรรมของงานพัฒนา นักศึกษาตามกระบวนการคุณภาพและวิเคราะห์ ข้อมูลแบบสถิติ และเสนอแนวทางการพัฒนา ช่วยให้เห็นใจในการฝึกการคิดอย่างเป็นระบบ
เกิดนิสัยในการศึกษา ค้นคว้าสิ่งที่ถูกต้องก่อนไปให้คำแนะนำกับบุคคลอื่น ช่วยปลูกฝังค่านิยมในการไม่เรียนรู้	- เกิดนิสัยในการศึกษา ค้นคว้าสิ่งที่ถูกต้องก่อนไปให้คำแนะนำกับบุคคลอื่น ช่วยปลูกฝังค่านิยมในการไม่เรียนรู้	- การเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น ที่ต้องมีการศึกษาค้นคว้าให้เกิดความรู้ที่ถูกต้องก่อนการจัดกิจกรรม ทำให้เกิดค่านิยมในการค้นคว้าหาความรู้ที่ถูกต้อง	- การเข้าร่วมกิจกรรมแรงจูงใจ เพื่อสาธารณูปโภคต่างๆ ที่ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้และนำไปใช้คำแนะนำและจัดนิทรรศการ นักศึกษาเกิดนิสัยศึกษาค้นคว้า	- การปลูกฝังค่านิยม	- การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เป็นกิจกรรมทำเพื่อสาธารณประโยชน์ นักศึกษาหัดศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการศึกษาค้นคว้า
					๑. การเข้าร่วม โครงการพัฒนาองค์กร และ คุณภาพงานด้วยกิจกรรม 5 ส การสอนให้นักศึกษาริเริ่มรู้วงจรคุณภาพ การวิจัยเบื้องต้นในงานประจำ

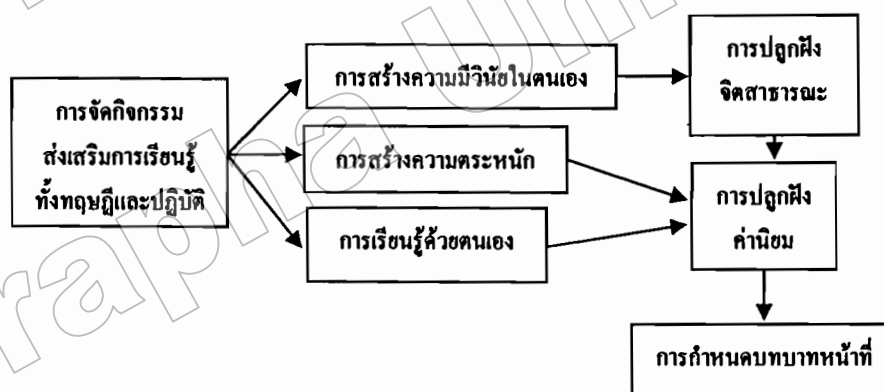
จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความตระหนัก การสร้างความมีวินัยในตนเองในขณะเดียวกันเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสาธารณะ การปลูกฝังค่านิยม และการกำหนดบทบาทหน้าที่

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การบันทึกแฟ้มสะสมงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากล่าวถึงการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดคุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน พัฒาตนเองอย่างต่อเนื่องพัฒนาความสามารถในการวิจัย พบว่า กระบวนการสร้างคุณลักษณะดังกล่าวประกอบด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความตระหนักและการสร้างความมีวินัยในตนเอง โดยการมอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าในรายวิชาต่าง ๆ ดังที่นักศึกษาเลขที่ 1 เลขที่ 3 และเลขที่ 7 บันทึกไว้ว่า “การทำโครงการนวัตกรรมและผลงานวิชาการพร้อมกับการนำเสนอ ที่เกิดการเรียนรู้ว่า จะสร้างนวัตกรรมสักชิ้นต้องศึกษาค้นคว้าจากแหล่งต่าง ๆ จำนวนมาก มีการศึกษาวิเคราะห์จนเข้าใจ จึงทำนวัตกรรมได้สักชิ้น การค้นคว้าสำคัญมากสำหรับพยาบาล” และนักศึกษาเลขที่ 8 ที่ยังบันทึกว่าการทำนวัตกรรมเหมือนการทำวิจัย “การสร้างนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ที่อาจารย์มอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าและทำโครงการนวัตกรรม มีการนำไปทดลองใช้และสรุปผลการใช้งานที่เป็นเหมือนกระบวนการวิจัยทางการพยาบาล” และเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง ที่นักศึกษาเลขที่ 9 และเลขที่ 10 บันทึกไว้ดังนี้ “การศึกษามีปัญหาต้องถึ้นในการรักษาพยาบาล เบื้องต้นที่ต้องมีการสัมภาษณ์ชาวบ้านและค้นคว้าองค์ความรู้ทางการรักษาแผนปัจจุบันเพื่อวิเคราะห์ ผลการเรียนรู้ที่สอนให้นักศึกษาเกิดความมีวินัยในตนเองที่จะบังคับจิตใจให้เกิดความอยากเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ หากความรู้จากแหล่งต่าง ๆ”

นอกจากนี้การสร้างความมีวินัยในตนเอง เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสาธารณะ การปลูกฝัง ค่านิยมและการกำหนดบทบาทหน้าที่ดังที่นักศึกษาเลขที่ 13 เลขที่ 15 และเลขที่ 19 บันทึกว่า “การฟังวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลในวันพยาบาล ทำให้เข้าใจว่าการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลเกิดจากการพัฒนาตัวเองของพยาบาล การวิจัยเพื่อพัฒนางาน เป็นบทบาทหนึ่งที่สำคัญของพยาบาลด้วยและการวิจัยต้องเริ่มจากการเป็นคนช่างสังเกตซึ่งนักศึกษา พยาบาลก็ทำได้” นักศึกษาเลขที่ 23 และเลขที่ 25 “การเข้าร่วมกิจกรรมการนำเสนอโครงการและ ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งได้เรียนรู้จากนวัตกรรมของกลุ่มต่าง ๆ เกิดความมั่นใจ ในการศึกษาค้นคว้าและนำเสนอที่ต้องเตรียมนำเสนอผลงานที่ดี ทำให้ทราบว่าพยาบาลต้องเรียนรู้

ให้เกิดความรู้เพื่อนำมาพัฒนาการให้บริการ เป็นการพัฒนาการเรียนรู้” รวมทั้งนักศึกษาเลขที่ 16 และเลขที่ 34 กล่าวถึงวิธีการสรุปรายงาน “การได้รับมอบหมายจากอาจารย์งานพัฒนานักศึกษาที่กำหนดให้สรุปผลการดำเนินงานในรูปแบบของกระบวนการคุณภาพ อาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอข้อมูลและวางแผนนำผลที่ได้ไปพัฒนาต่อไป” และยังเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการปลูกฝังค่านิยม ดังที่นักศึกษาเลขที่ 4 และเลขที่ 11 บันทึกไว้ว่า “การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ซึ่งนักศึกษาต้องมีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดริ้วขบวนการต่อต้าน ทำให้ได้ความรู้และเชื่อว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับการเป็นพยาบาล” และนักศึกษาเลขที่ 13 เลขที่ 21 และเลขที่ 22 “การที่อาจารย์จัดโครงการพัฒนาองค์กรและคุณภาพงานด้วยกิจกรรม 5 ส ทำให้เข้าใจกระบวนการพัฒนาที่ถูกต้องต้องเริ่มจากการเปลี่ยนความคิดตัวเอง ต้องเชื่อว่าการพัฒนาที่ดีต้องทำให้ต่อเนื่องและยั่งยืนด้วยการนำผลจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ มาปรับปรุงให้ดีขึ้น”

จากตารางที่ 13 และวิเคราะห์แฟ้มสะสมงานของนักศึกษา สามารถสรุปกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้ สรุปได้ดังภาพที่ 16

ภาพที่ 16 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านการใฝ่เรียนรู้

ตารางที่ 14 การสังเคราะห์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม - คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การสร้างความมีวินัยในตนเอง	- การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ที่ตามกิจกรรม	- จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนานักศึกษาโดยให้อิสระกับนักศึกษาในการคิดรูปแบบวิธีการเพื่อให้ให้นักศึกษาที่มีความสามารถในการตัดสินใจเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ร่วมกันวางแผนกิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยให้นักศึกษาต้องร่วมคิดตัดสินใจเหมาะสม	- นักศึกษามีการแสดงความคิดเห็น ดูแล ควบคุม กำกับ และให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันแสดงถึงการมีความคิดวิเคราะห์ รู้ระเบียบวินัยและกล้าแสดงออกที่เหมาะสม	- การกำหนดบทบาทหน้าที่	- นักศึกษาสร้างระเบียบวินัยการอยู่ร่วมกันในหอพัก ช่วยให้เกิดการคิดวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและความสำคัญของการมีวินัยของนักศึกษา รวมทั้งการกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันช่วยเหลือคน
	- สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่ม	- สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่ม	- สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในกลุ่ม	- การสร้างบรรยากาศ	- การจับใจถึงใจของคน
- การสร้างความตระหนัก	- แสดงความเป็นผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม	- แสดงความเป็นผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม	- แสดงความเป็นผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม	- การปลูกฝังจิตสำนึก	- การจัดการกิจกรรมจิตอาสาต่าง ๆ ซึ่งต้องคิดวางแผนการทำงาน แบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบ ช่วยพัฒนาให้เกิดจิตสาธารณะและสามารถพัฒนาทั้งผู้นำและผู้ตามได้
	- การสร้างความตระหนัก	- การจัดการโครงการพัฒนาองค์กรและคุณภาพของงานด้วยกิจกรรม 5 ส และกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ	- การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็น การสร้างความตระหนักให้กับนักศึกษา	- การปลูกฝังจิตสำนึก	- การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ต้องมีการวางแผนงาน ทำให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์งานอย่างเป็นระบบ กล้าตัดสินใจหาแนวทางแก้ปัญหาและยังช่วยให้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำตนเองในการทำงาน เกิดการเรียนรู้ถึงการทำงานเพื่อส่วนร่วมและบุคคลอื่น

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ขั้นตอนสำคัญ	ตัวบ่งชี้	กิจกรรมการบูรณาการ	ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา	ขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง	ปรากฏการณ์ที่แสดงความเกี่ยวข้อง
- การจัดกิจกรรม	- กล้าตัดสินใจแก้ปัญหา	- การจัดการเรียนรู้แบบสอนวิชาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษา	- นักศึกษาร่วมกันประชุมเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพในชุมชน แสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างเหมาะสมก่อนตัดสินใจเลือกวิธีการ	- การสร้างความตระหนัก	- การจัดกิจกรรมในชุมชนที่บูรณาการวิชาต่าง ๆ นักศึกษาต้องสร้าง
ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	- สามารถปรับตัวกับสถานการณ์ต่าง ๆ	- เปิดโอกาสให้นักศึกษา		- การสร้างสัมพันธ์กับสภาพ	สัมพันธ์กับชุมชน จัดกิจกรรม
	- นักศึกษามีความตระหนักรู้และความเข้าใจความ	ร่วมกันวางแผนกิจกรรมพัฒนา		- การกำหนดบทบาท	ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาการเห็นความสำคัญของการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
	- นักศึกษามีความ	นักศึกษา โดยนักศึกษาต้อง		หน้าที่	- การเข้าร่วมที่มีการเลือกชมรมที่ตัวเองชอบ ทำให้ได้วิเคราะห์
	ตนเองและเข้าใจความต้องการของตัวเอง	ร่วมคิดตัดสินใจอย่างอิสระ			ความต้องการตามความชอบของตัวเอง
					ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรม
					ชมรม เกิดการตัดสินใจที่ดี รู้ว่าเมื่อไหร่ควรเป็นผู้นำ เมื่อไหร่ควรเป็นผู้ตาม
- การเรียนรู้จาก	- นักศึกษาเรียนรู้	- อาจารย์และพยาบาลที่เลี้ยงมี	- นักศึกษาเห็นว่าพยาบาลต้อง	- การเรียนรู้ด้วยตนเอง	- อาจารย์และพยาบาลดูแลตัดสินใจ
ตัวแบบ	ความสามารรถด้านการ	ข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนา	มีความรู้ การศึกษาค้นคว้าให้มี		แก้ปัญหาของผู้รับบริการร่วมกับหมอ
	คิดวิเคราะห์จาก	นักศึกษาที่สามารถเรียนรู้	ความรู้ช่วยให้เกิดความมั่นใจ		คิดว่าการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญ
	พฤติกรรมของอาจารย์	โดยการนำตนเอง คิดวิเคราะห์	จึงกล้าแสดงออกที่เหมาะสม		ของพยาบาล แสดงถึงการเป็นผู้นำของ
	และพยาบาลที่เลี้ยง	ด้วยตนเอง เกิดพฤติกรรม			พยาบาล อยากเรียนรู้ให้เก่งเหมือน
		ของการเป็นผู้นำ			อาจารย์และพี่ เพื่อเป็นพยาบาลที่มี
					คุณภาพ ต้องขยันและเรียนให้มาก

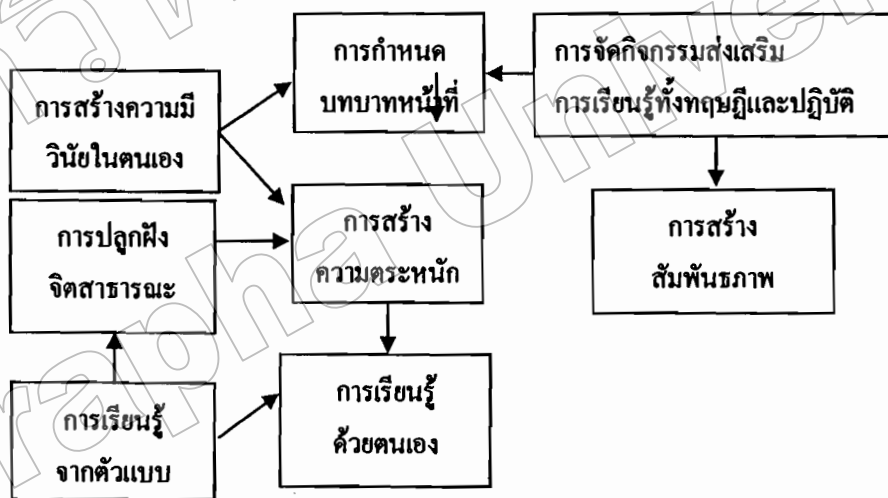
เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์การบันทึกแฟ้มสะสมงานของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากล่าวถึงการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิด คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ คือ การสร้างความมีวินัยในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ การสร้างความตระหนัก เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสาธารณะและการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการเรียนรู้จากตัวแบบยังเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่และการสร้างสัมพันธภาพที่ช่วยสร้างให้เกิดคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

จากการวิเคราะห์การบันทึกในแฟ้มสะสมงานของนักศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้เกิดคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการกล้าตัดสินใจ ปรับตัวกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ได้ดีต้องมีความเป็นผู้นำสูง วิเคราะห์ตนเองและเข้าใจตนเอง พบว่า กระบวนการสร้างให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย การสร้างการมีวินัยในตนเองที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่และการสร้างความตระหนัก ที่เกิดจากการให้อิสระแก่นักศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ดังตัวอย่างบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 1 เลขที่ 2 และเลขที่ 5 “กิจกรรมการสร้างข้อตกลงร่วมเรื่องการตั้งระเบียบการอยู่ร่วมกันในหอพัก ระเบียบการแต่งกาย โดยนักศึกษาทุกคนร่วมกันคิดแสดงความคิดเห็นและยังต้องร่วมกันวางวิธีการควบคุมให้เป็นระเบียบที่สำคัญคือนักศึกษาต้องตระหนักถึงการเป็นผู้นำตนเอง แบ่งหน้าที่กันดูแลความประพฤติด้วยกัน จึงจะประพฤตินในวินัยได้” และยังเกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจิตสาธารณะ ดังตัวอย่างบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 6 เลขที่ 11 และเลขที่ 15 ที่นักศึกษามีโอกาสจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนสุขภาพ “การจัดกิจกรรมบริการวิชาการในวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันความเจ็บป่วยเพราะต้องวางแผน มอบหมายงาน ติดตามงาน เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาร่วมกันวางแผนจัดเพื่อตามผลการวิเคราะห์ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี ซึ่งนักศึกษาทุกคนในกลุ่มต้องมีการแบ่งหน้าที่กัน ทำงานกันตามหน้าที่ ได้เรียนรู้การเป็นผู้นำและผู้ตาม” และนักศึกษาเลขที่ 15 ยังบันทึกเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสาไว้ว่า “การจัดกิจกรรมจิตอาสา เปิดโลกกว้างให้นักศึกษาพยาบาลเพราะต้องมีการคิดวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการมอบงานกันและกัน แบ่งงานที่เป็นระบบและเหมาะสมกับบุคคล การปรับตัวกับกลุ่ม”

อีกกระบวนการสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพและการสร้างความตระหนักที่เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อชุมชนดังตัวอย่างบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 15 และเลขที่ 16 “การจัดกิจกรรมบริการวิชาการในวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ที่นักศึกษาต้องไปสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน วิเคราะห์ปัญหาของชุมชน วางแผนจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาซึ่งต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำให้กลุ่มเลือกวิธีการจากหลายความเห็นที่แตกต่าง แบ่งงานกันทำ มีระบบการติดตามงานที่ดีและสร้างความ

ร่วมมือกันทำงานเกิดความสามัคคีในกลุ่ม งานจึงจะสำเร็จลุล่วงไปได้ดี” รวมทั้งเกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ตัวอย่างบันทึกของนักศึกษาเลขที่ 17 และเลขที่ 21 “การเข้าร่วมกิจกรรมชมรม ที่มีการวางแผนงาน ต้องตั้งหน้าที่กันทำ แบ่งหน้าที่กัน ทุกคนต้องเคารพกันตามหน้าที่ ถ้อยทีถ้อยอาศัยเป็นการฝึกทั้งการมีภาวะผู้นำและเป็นผู้ตามซึ่งทั้งสองบทบาทนี้ควรมีผสมกันในเวลาที่เหมาะสม จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ” รวมทั้งการเรียนรู้จากตัวแบบเป็นอีกขั้นตอนที่สำคัญ ดังที่นักศึกษาเลขที่ 3 และเลขที่ 6 บันทึกไว้ “การเห็นอาจารย์และพยาบาลพี่เลี้ยงทำงานบนหอผู้ป่วยที่ต้องตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ เพราะทำงานกับคนป่วยที่มีจำนวนมาก และยังมีจิตใจอ่อนแออีกจะมีปัญหามาก พยาบาลต้องเป็นผู้นำจริง ๆ ต้องวิเคราะห์สาเหตุ แก้ปัญหาคับเหตุผล พยาบาลจะใช้อารมณ์ไม่ได้ การมีจิตใจที่มั่นคงเป็นเรื่องจำเป็นมาก อยากเก่งเหมือนอาจารย์”

จากตารางที่ 14 และวิเคราะห์แฟ้มสะสมงานของนักศึกษา สามารถสรุปกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ สรุปได้ดังภาพที่ 17

ภาพที่ 17 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม คุณลักษณะด้านภาวะผู้นำ

ขั้นที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมของกระบวนการบูรณาการแนวคิดการพยาบาล

เชิงวัฒนธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรมที่สร้างขึ้น เพื่อศึกษาความเหมาะสมและเป็นไปได้ของการนำกระบวนการไปใช้ โดยการประชาพิจารณาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน พยาบาลพี่เลี้ยง ศิษย์เก่า ผู้รับบริการ และนักศึกษา รวม 50 คน สรุปผลการประชาพิจารณาประเด็นที่เห็นด้วย ดังตารางที่ 15 ประเด็นที่ไม่เห็นด้วย ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 15 ผลการประชาพิจารณากระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาล เชิงวัฒนธรรม ประเด็นที่เห็นด้วย

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง	กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง เป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “กระบวนการนี้สำคัญมาก ๆ เพราะการผลิตพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ แต่การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติกับคน พยาบาลจึงต้องมีความสามารถในการพยาบาลให้มาก การสอนให้นักศึกษามีทักษะทางการพยาบาลต้องเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง เช่น การเรียนกับผู้ป่วยในหอผู้ป่วยแผนกต่าง ๆ หรือเรียนรู้ในชุมชนก็ต้องเรียนรู้จากชุมชนจริง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกคิด ฝึกการแก้ปัญหาจริง การจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงจึงจำเป็นอย่างมากและเป็นไปได้ที่จะนำกระบวนการนี้ไปใช้ เพราะการจัดการเรียนการสอนจะขาดกระบวนการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงไม่ได้อย่างแน่นอน” “คิดว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง เป็นกระบวนการที่ต้องมีในการจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพราะการจัดการศึกษาพยาบาลความจริงเป็น การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีเหมือน ๆ กับสาขาอื่น จำเป็นต้องให้เกิด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	ความสามารถตามมาตรฐานของอุดมศึกษา แต่การจัดการศึกษาพยาบาลต่างกับวิชาชีพอื่นอีก คือ การจัดการศึกษาพยาบาลยังต้องให้เป็นไปตามมาตรฐานของวิชาชีพการพยาบาลและยังมีกฎหมายวิชาชีพที่กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีเพราะพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องทำกับชีวิตของชาวบ้าน การที่จะให้พยาบาลออกไปให้การพยาบาลผู้ป่วยซึ่งมีทั้งระยะวิกฤต เจ็บป่วยหนักหรือเรื้อรัง หรือถ้ายังไม่ป่วยก็ต้องส่งเสริมสุขภาพให้ดีขึ้น วิทยาลัยต้องจัดให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานเก่งก่อน สามารถสอบผ่าน ทั้งความรู้ทางทฤษฎีและยังต้องผ่านการประเมินในวิชาภาคปฏิบัติก่อน ซึ่งนักศึกษาต้องได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง จึงจะพัฒนาความสามารถทางการพยาบาลให้นักศึกษาได้” “การจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก ๆ เพราะในการเรียนรู้โดยกระบวนการนี้จะฝึกให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทักษะทางการพยาบาล รวมทั้งหากนักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันประเมินแล้วคิดว่านักศึกษายังมีความสามารถไม่เพียงพอกับการที่จะไปให้การพยาบาลคนไข้จริงก็จะสามารถให้นักศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมจนกว่าจะมีความมั่นใจได้ ซึ่งการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงนี้เป็นกระบวนการที่จำเป็นมาก ๆ สำหรับการจัดการศึกษาพยาบาลและยังสำคัญมากขึ้นกับการจัดการศึกษาให้กับนักศึกษาพยาบาลที่ต้องทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากพยาบาลเหล่านี้ต้องเข้าใจคนไข้ ต้องฝึกเรียนรู้ที่จะสร้างความไว้วางใจให้กับคนอื่น การฝึกในระยะแรกที่มีอาจารย์หรือพี่พยาบาลอยู่ใกล้ ๆ ก็จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาการฝึกบ่อย ๆ ก็จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความสามารถจนกระทั่งเมื่อจบเป็นพยาบาลก็จะสามารถให้การพยาบาลได้เป็นอย่างดี” “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะผลิตพยาบาลที่เป็นที่ต้องการของชาวบ้านและท้องถิ่น จำเป็นต้องจัดให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ซึ่งจะเข้าใจเขาได้ก็ต้องจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในชุมชนไปเลย อาจารย์ต้องกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดี โดยในชุมชนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ชาวบ้านไม่ได้ต้องการพยาบาลที่เก่งมากมายอะไร คิดว่าเขาก็ต้องการพยาบาลที่ไม่ไปซ้ำเติมให้เขามีความทุกข์มากขึ้น คือ พยาบาลให้การดูแลเขาได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ เข้าถึงความเชื่อของเขาและให้การ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	พยาบาลที่สอดคล้องกับความเชื่อที่เขามี การที่พยาบาลสามารถทำงานกับชาวบ้านได้จัดการศึกษาต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากชาวบ้านจริง คือถ้าจะเรียนรู้เรื่องทักษะการพยาบาลก็ต้องเปิดโอกาสให้เขาได้เรียนรู้กับคนไข้จริง ถ้าจะให้เขาเข้าใจชุมชนก็ต้องให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกจริงกับชาวบ้าน เพราะเวลาที่เป็นนักศึกษาพยาบาลการกระทำทุกอย่างจะอยู่ภายใต้การดูแลจากอาจารย์ถ้าเขาจบแล้วเขาต้องสามารถทำงานได้เองทันที ชาวบ้านจึงจะเชื่อถือและศรัทธา กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและคิดว่าเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรม รวมทั้งต้องทำให้ได้ด้วย “การที่จะเป็นพยาบาลที่เก่งและชาวบ้านให้ความเชื่อถือได้นั้น พยาบาลจะต้องสามารถให้การพยาบาลเขาได้อย่างมั่นใจและถูกต้อง พยาบาลต้องไม่แสดงท่าทีขาดความมั่นใจหรือไม่รู้ในสิ่งที่ต้องปฏิบัติ การสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับนักศึกษานั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญมากที่สุดที่จะเป็นเรื่องของการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึก ได้เรียนรู้จากของจริงทั้งในแผนกผู้ป่วยและในชุมชนและการที่จะเข้าใจชาวบ้านจริง ๆ รู้ว่าชาวบ้านเชื่ออย่างไร ต้องการอะไรต้องจัดกิจกรรมให้เรียนรู้ในชุมชน เรียนรู้จากชาวบ้านจริงเพราะถ้ายังเป็นนักศึกษาสามารถเข้าไปเรียนรู้จากชาวบ้านได้ แต่ถ้าจบไปแล้วพยาบาลต้องทำงานกับชาวบ้านทันทีจะนำไปเรียนรู้ไม่ได้แล้ว การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงจึงเป็นกระบวนการที่ต้องจัดให้ เป็นไปได้ ซึ่งเชื่อว่าไม่ใช่เรื่องยาก เพราะปกติการเข้าไปเรียนรู้กับชุมชนท้องถิ่นก็เป็นหัวใจของการเรียนรู้อยู่แล้ว ในระยะเริ่มต้นอาจารย์อาจจะยังไม่ต้องให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติก่อนก็ได้ ไปได้ ๆ จนกว่าจะมั่นใจก่อนแล้วค่อยลงมือทำ อาจารย์ต้องคอยให้คำแนะนำจากสถานการณ์ที่นักศึกษาเห็นอยู่ตรงหน้า คิดว่ากระบวนการนี้จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้เร็วและเกิดความมั่นใจมากยิ่งขึ้น สำหรับในสามจังหวัดชายแดนภาคได้นั้น อาจารย์ก็ทราบคืออยู่แล้วว่าพยาบาลต้องให้การพยาบาลชาวบ้านที่ปะปนกันทั้งไทยพุทธและมุสลิม พยาบาลจะเลือกปฏิบัติไม่ได้ การจัดการเรียนการสอนจึงต้องจัดในสถานการณ์จริงและจัดให้นักศึกษาได้ฝึกกับผู้บริหารที่มีศาสนาและความเชื่อไม่เหมือนกับตนเองบ้างก็จะเป็นสิ่งที่ดี” “การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติกับคนที่เขาทุกข์ยาก ดังนั้นถ้าวิทยาลัยจะผลิตพยาบาลออกไปให้กับชุมชนก็ต้องผลิตให้ได้พยาบาล

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	ที่สามารถเข้าถึงความทุกข์ยากและเข้าใจถึงความเป็นตัวคนของคนเพราะคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเบื้องหลังของความบอบช้ำมากมาย บางคนสูญเสียญาติพี่น้อง บางคนก็บาดเจ็บเอง บางคนก็บอบช้ำจากการปลุกระดมโดยเอาประวัติศาสตร์มาเป็นเครื่องมือ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่อื่นเราจะไม่มีสถานการณ์อย่างนี้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้แน่นอน การสอนต้องเน้นให้นักศึกษาเห็นผู้ได้รับผลกระทบจริง ๆ อย่างเอาแต่ยกสถานการณ์เป็นตัวอย่าง เช่น จะสอนเรื่องการดูแลจิตใจก็ต้องให้นักศึกษาไปเยี่ยมบ้านพวกที่สูญเสียเลย จึงคิดว่าการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเป็นกระบวนการที่ต้องมีในการจัดการเรียนการสอนในสามจังหวัด ส่วนความเป็นไปได้ก็เชื่อว่าเป็นไปได้มาก ชาวบ้านให้ความร่วมมืออยู่แล้วเพราะเขาเองก็ต้องการพยาบาลที่เก่งด้วยกันทุกคน ชาวบ้านร่วมมือกับวิทยาลัยแน่นอน เพราะชาวบ้านต้องการพยาบาลที่สามารถปฏิบัติงานได้กับทุกคน ไม่เลือกว่าเขาจะเป็นใครมาจากไหน การเรียนพยาบาลจึงไม่สามารถจัดให้เรียนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ต้องให้เขาฝึกปฏิบัติจริง เจอกับคนไข้จริง ๆ เจอกับคนที่ยอมรับและให้ความร่วมมือ บางครั้งเขาอาจเจอกับคนที่ไม่ให้ความร่วมมือ สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เขาสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีขึ้น ซึ่งในขณะที่ฝึกนักศึกษาจะอยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์หรือพยาบาลที่เสี่ยงจนกระทั่งเก่งจึงจะช่วยให้เขาเป็นพยาบาลที่ทำงานในพื้นที่ได้ดี" "การเรียนพยาบาลสิ่งที่ยากที่สุด คือ การฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ เพราะในการฝึกแต่ละครั้งไม่ใช่ว่าคนไข้เขาจะให้ความร่วมมือกับเรา บางครั้งอาจารย์ต้องลงไปอธิบายว่าเรามีความรู้ความสามารถมากพอที่จะให้การพยาบาลเขาได้ แต่คนไข้บางคนก็ไม่มั่นใจ ตัวนักศึกษาก็ต้องพยายามแก้ปัญหาเหล่านั้น ซึ่งในขณะที่เป็นนักศึกษาคนไข้เกิดความไม่มั่นใจนั้นไม่ใช่เรื่องแปลก แต่ถ้าจบไปเป็นพยาบาลถ้าคนไข้ไม่มั่นใจคงเป็นเรื่องที่ไม่ดีแน่ ซึ่งการที่พยาบาลจะสามารถสร้างความมั่นใจให้กับคนไข้ ให้เขาเชื่อถือ คิดว่าพยาบาลต้องฝึกให้เก่งทักษะทางการพยาบาลให้มาก โดยคนเราจะเก่งได้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และต้องผ่านประสบการณ์ การฝึกที่มากพอ การจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้จากของจริง ฝึกกับคนไข้จริง ๆ จึงเป็นกระบวนการสร้างพยาบาลให้เป็นคนเก่งที่สำคัญมาก และในขณะที่นักศึกษาฝึกกับคนไข้ก็จะสามารถเรียนรู้ความคิด ความเชื่อของผู้รับบริการ เรียนรู้ความแตกต่าง เรียนรู้ความเหมือน รวมทั้ง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
1. กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	เกิดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น การจัดการศึกษาพยาบาลจึงไม่สามารถขาดกระบวนการนี้ได้” “การพยาบาลที่จะเข้าใจว่าคนเราแตกต่างกัน สอนแต่ในทฤษฎีอย่างเดียว นักศึกษาไม่เข้าใจแน่นอน ต้องให้เขาได้เห็นของจริงและในเรื่องของความเชื่อที่แตกต่างกันอีกในแต่ละพื้นที่ สิ่งเหล่านี้อาจารย์ต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากของจริงก่อนจึงจะสามารถประยุกต์ใช้ได้” กระบวนการนี้จึงเป็นกระบวนการที่ต้องจัดในการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาและมั่นใจว่ามีความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงแน่นอน เพราะการจัดการเรียนในอาชีพที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติจะต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ได้ฝึกจนกว่าจะเก่งอยู่แล้ว”
2. กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาไม่ว่าระดับใดก็ต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ต้องจัดทั้งการเรียนรู้ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ซึ่งอาจารย์ต้องออกแบบการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดจากการศึกษาและพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นพยาบาลที่ดีที่สุดคนหนึ่ง ยิ่งพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคได้นั้นกระบวนการสร้างพยาบาลที่สำคัญต้องเป็นการออกแบบการเรียนรู้ให้นักศึกษาเกิดความรู้ทั้งศาสตร์ทางการพยาบาลและความเป็นอัตลักษณ์ที่แตกต่างของคนในพื้นที่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงอาจจะมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างจากที่อื่นแต่จัดอย่างไรก็ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ที่เห็นแน่ ๆ คือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาพยาบาลในพื้นที่ต้องจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาเรียนรู้และเคารพความแตกต่างของบุคคลให้ได้ แต่ก็มองว่ากระบวนการนี้กับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงแตกต่างกันอย่างไร ถึงจะมีความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมแต่ก็ยังมองว่าน่าจะเป็นกิจกรรมเดียวกัน” “พยาบาลเป็นอาชีพที่สังคมคาดหวังว่าต้องเป็นผู้นำทางด้านการดูแลสุขภาพ และต้องเป็นที่พึ่งเกี่ยวกับสุขภาพให้กับประชาชนได้ แล้วยังมี

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
2. กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)	มาตรฐานของวิชาชีพที่ต้องสอบผ่านใบประกอบวิชาชีพอีก รวมทั้งความคาดหวังของชาวบ้านที่ต้องการให้พยาบาลดูแลเขาได้ตามความต้องการ การจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ที่จะให้เกิดความสมดุลของความเชื่อและความสมดุลของความรู้ในศาสตร์ทางการแพทย์ วิทยาลัยต้องออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน กระบวนการนี้จะขาดไม่ได้เน้นในการจัดการศึกษาและมีความเป็นไปได้อย่างมากในการนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งก็เหมือนกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญมากแต่ดูเหมือนจะคล้าย ๆ กับการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แต่จะบอกว่าอะไรสำคัญที่สุดคงบอกได้ยาก กระบวนการจัดประสบการณ์ให้กับนักศึกษาที่สำคัญ ต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกันระหว่างความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการพยาบาล ความรู้ทางสังคม ความรู้ทางจิตวิทยาที่จะต้องนำไปใช้กับผู้รับบริการ แล้วในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักศึกษายังต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความเชื่อและวิถีชีวิตของชาวบ้านอีก การที่จะให้นักศึกษาเกิดความรู้เหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ต้องจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างประสบการณ์ที่เหมาะสม ครอบคลุมทั้งหมดนักศึกษาจึงจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี” “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่คิดว่ามีความสำคัญ เพราะหากวิทยาลัยไม่จัดให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องในวิชาชีพ สาขาที่ตนเองต้องไปเรียนรู้อย่างถูกต้อง นักศึกษาจะไม่สามารถนำความรู้ประยุกต์ใช้กับผู้รับบริการได้ แต่การจัดประสบการณ์อย่างไรอาจารย์ก็ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับรูปแบบกิจกรรมที่นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ คราวนี้พยาบาลที่ต้องทำงานในพื้นที่ที่มีความไวต่อการถูกบิดเบือนได้ง่าย อย่างพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังต้องออกแบบให้นักศึกษาได้พัฒนาคุณลักษณะของพยาบาลที่เป็นที่ต้องการของชาวบ้านมากยิ่งขึ้น จึงมองว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญและเป็นไปได้ในการจัดให้กับนักศึกษา แต่ก็แยกไม่ออกว่าต่างจากกระบวนการแรกอย่างไร แต่ก็เห็นด้วยว่าต้องจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษา”

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
2. กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)	“การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จำเป็นมากในการผลิตบัณฑิตทุกสาขา เพราะการที่จะได้คนไปทำงานในสาขาที่ตนเองเรียน ความสำคัญอยู่ที่สถาบันการศึกษานั้นจะจัดให้กับนักศึกษาที่เข้ามาเรียนอย่างไร เพราะตามหลักการจัดการศึกษาเชื่อว่าคนที่เข้ามาเรียนจะเป็นอย่างไรก็ตามไม่สำคัญเท่ากับการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนาให้เกิดลักษณะ มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม ตามที่ต้องการและหลักสูตรกำหนด คราวนี้การจัดการศึกษาพยาบาล หลักสูตรกำหนดคุณลักษณะไว้อย่างไร วิทยาลัยก็ต้องจัดตามนั้นอยู่แล้ว แต่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพื้นที่พิเศษที่ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่ขัดแย้งกับความเชื่อทางศาสนา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็ต้องให้ เป็นไปตามความต้องการของชาวบ้านมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เพิ่มความไว้วางใจให้กับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น ซึ่งตรงนี้เป็นประเด็นที่ทำให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แตกต่างจากการจัดการศึกษาพยาบาลในพื้นที่อื่น ซึ่งวิทยาลัยต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ได้มันจึงจะช่วยให้ได้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตรงตามที่ต้องการ” “การจะพัฒนานักศึกษาคณหนึ่งให้เป็นพยาบาลที่ดีมีคุณลักษณะและความสามารถตามที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะพยาบาลเป็นอาชีพเดียวในขณะนี้ที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและยังเป็นอาชีพที่ประชาชนไว้วางใจว่าจะเป็นที่พึ่งของเขาได้ไม่ว่าเวลาปกติ เวลาที่เขาเจ็บป่วย ก็ลองสังเกตดูว่าเวลาพยาบาลที่ทำงานในสถานีนานมา ไปไหนจะมีคนคอยบอกคอยเตือนว่าตรงนั้นไปได้ ตรงนี้ไม่ควรไป การที่พยาบาลเป็นอาชีพที่ประชาชนไว้วางใจ วิทยาลัยจึงต้องเอาจุดเด่นข้อนี้มาพัฒนาการจัดการศึกษาพยาบาลให้ได้พยาบาลที่ตรงกับสิ่งที่ประชาชนต้องการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องให้เรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะไม่มีไม่ได้เลย แต่วิธีการที่เป็นรายละเอียดอย่างไรคิดว่าต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือประเด็นที่ต้องการให้นักศึกษาเรียนรู้ แต่ประสบการณ์การเรียนรู้มันไม่ใช่หมายถึงเฉพาะการเรียนรู้เนื้อหาภาคทฤษฎีเท่านั้น แต่ต้องเน้นการเรียนรู้ประสบการณ์อื่น ๆ ด้วย แล้วยังการจัดกิจกรรมที่ให้โอกาสนักศึกษาได้เรียนรู้และเข้าใจผู้รับบริการที่มีความแตกต่างกันก็ยิ่งเพิ่มความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ต้องจัด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
2. กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)	ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด ประชาชนจะเกิดความพึงพอใจและเป็นการสร้างความไว้วางใจ จึงมองว่ากระบวนการนี้ก็สำคัญและต้องจัดให้กับนักศึกษาแต่ต้องมองในอีกมุมหนึ่งก็คล้าย ๆ กับ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง อาจจะรวมกันก็น่าจะได้ แต่ก็ควรมีและเป็นไปได้ในการจัดแน่นอน”
3. กระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ	กระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นในเป็นสาขาอาชีพอะไร การจัดการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีจำเป็นต้องทำอยู่แล้ว แต่การสอนพยาบาลเน้นให้เกิดความสามารถที่จะนำไปใช้กับคนไข้จริงต้องทำกับชีวิตของเขา ต้องจัดการเรียนภาคปฏิบัติด้วย จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการจัดการศึกษาพยาบาลช่วยให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถทางการพยาบาล และต้องให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเรียนรู้จนเข้าใจและชำนาญ จึงเป็นกระบวนการที่เป็นไปได้อย่างมากที่จัดเพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่ตรงตามที่ต้องการ” “ในความคิดเห็นเชื่อว่าการจัดการศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องฝึกนักศึกษาจากที่ทำอะไรกับคนไม่เป็นเลย เช่น ฉีดยาก็ไม่เป็น ใส่สายยางก็ไม่เป็นจนสามารถทำได้และค่อย ๆ พัฒนาจนทำได้ดีที่สุดในที่สุดไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาแม่นยำในทฤษฎีต่าง ๆ ก่อน ซึ่งในความเป็นจริงการที่นักศึกษาจะเรียนรู้จนกระทั่งเก่งทางทฤษฎีนั้น การสอนแต่ในห้องเรียนอย่างเดียวไม่สามารถช่วยให้นักศึกษาเก่งได้แต่ต้องจัดกิจกรรมเสริมไม่ว่าจะเป็นการศึกษาดูงาน การจัดนิทรรศการขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา พอมาด้านทักษะทางการพยาบาลที่ต้องปฏิบัติกับคนไข้จริงอีก ความยุ่งยากก็เพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว การจัดกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาคปฏิบัติยังต้องจัดให้นักศึกษาได้เรียนรู้มากขึ้น ยิ่งเป็นสิ่งสำคัญ โดยรูปแบบและวิธีการจัดก็ต้องขึ้นอยู่กับว่าจะให้นักศึกษาเรียนรู้ทักษะอะไร ถ้าเป็นทักษะการทำการคลอดก็ต้องเสริมเกี่ยวกับการช่วยเหลือในขณะคลอด ขึ้นอยู่กับอาจารย์และนักศึกษาช่วยกันคิดที่จะพัฒนา แต่ที่สำคัญก็คือพยาบาลที่จะจบไปทำงานในพื้นที่ภาคใต้ที่บางครั้ง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
3. กระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ (ต่อ)	มีคนไข้บาดเจ็บสาหัสมาโรงพยาบาลพร้อมกันมาก ๆ โรงพยาบาลต้องสามารถให้การพยาบาลได้ทันที ต้องดูแลจิตใจของญาติไปพร้อม ๆ กันอีก การสอนต้องเน้นให้เขาเข้าใจความต้องการที่ต่างกันของคน ทั้งต่างศาสนา ต่างความเชื่อ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ๆ และเป็นกระบวนการที่ต้องจัดให้มีเพื่อพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการ” “การพัฒนาให้ได้พยาบาลตามที่ต้องการ คือ ทั้งมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม เข้าใจความแตกต่าง บุคลิกภาพดีแล้วอีกหลาย ๆ อย่าง เฉพาะเรื่องความรู้ก็คิดว่ากระบวนการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้ามาเรียนบางคนใช้ภาษาไทยยังไม่ค่อยได้ ต้องใช้วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการสอนพยาบาลที่อื่นด้วย คือ ต้องสอนให้เข้าใจภาษา ทั้งอ่าน วิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เป็น ขณะที่นักศึกษาบางคนมีพื้นฐานด้านภาษามาดีแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็ต้องแตกต่างกันไป แต่สุดท้ายก็ต้องได้พยาบาลที่มีความรู้ความสามารถตามที่ประชาชนต้องการและที่สำคัญไม่ต่างจากอย่างอื่น คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาตั้งแต่ทั้งที่เป็นศาสนาเดียวกัน แต่ก็ยังพบว่าแต่ละครอบครัวก็ยังมีความเชื่อที่แตกต่างกัน การเสริมความรู้เหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจและปฏิบัติงานในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ไม่ใช่ผลิตพยาบาลแล้วไปเพิ่มปัญหาให้กับคน เชื่อว่าการจัดการศึกษาในพื้นที่ที่มีปัญหาพิเศษกว่าพื้นที่อื่น เป็นการจัดการที่ยุ่งยากกว่า แม้ว่า จะบอกว่าที่ไหนก็ต้องจัดการเรียนการสอนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ แต่กิจกรรมที่ต้องจัดต้องต่างกันมาก คิดว่าเป็นไปได้ที่จะจัด” “วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพแห่งการปฏิบัติ แล้วก็ไม่ได้ปฏิบัติกับเครื่องกลแต่ต้องปฏิบัติกับคนที่มิตั้งใจเลือกเนื้อชีวิต การเกิดข้อผิดพลาดจึงอาจหมายถึงชีวิตของเขาหรืออาจหมายถึงผลกระทบต่อครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่คนเกือบทั้งหมดบ้านเขาเป็นญาติพี่น้องกันหมด การให้การพยาบาลที่ผิดพลาดก็จะมีผลกระทบกับคนเป็นจำนวนมาก พยาบาลจึงต้องมีความรู้ความสามารถที่มากจริง ๆ จึงจะสามารถให้การพยาบาลเขาได้ดี แล้วอีกอย่างคนบางกลุ่มเขาก็มีความเชื่อด้านสุขภาพที่ยึดหลักศาสนา เชื่อการรักษาด้วยยากลางบ้าน ยาที่ใช้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
3. กระบวนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ (ต่อ)	ต่อเนื่องกันมาแต่โบราณ การพยาบาลจึงต้องเข้าใจเขา ต้องให้ผู้รับบริการหรือชาวบ้านเชื่อถือ สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างได้ ถ้ามีความรู้ความสามารถก็สร้างความเชื่อมั่นได้ การสร้างสิ่งเหล่านี้อาจารย์ต้องจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ซึ่งต้องมีทั้งการจัดกิจกรรมในขณะที่เรียนทฤษฎีและขณะฝึกภาคปฏิบัติ เพราะการจัดกิจกรรมจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเกิดความเชี่ยวชาญจนเกิดความชำนาญ จึงเป็นกระบวนการที่ต้องจัดให้กับนักศึกษาอย่างแน่นอน” “การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเป็นกระบวนการที่สำคัญมากและต้องจัดให้มีในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์และเชื่อว่ามีความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการเรียนรู้ศาสตร์ทางการพยาบาลและความรู้ที่เกี่ยวข้องมีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล รวมทั้งจะช่วยให้เกิดคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ได้เสนอข้อมูลมา การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตจึงต้องมีกระบวนการนี้”
4. กระบวนการสร้างความตระหนัก	กระบวนการสร้างความตระหนักเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการไม่ว่าจะพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ เชื่อว่าต้องสร้างให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่เขาต้องปฏิบัติก่อนจึงจะเกิดความมุ่งมั่น ความตั้งใจในการกระทำกิจกรรมนั้น ๆ อย่างเช่น ถ้าจะให้นักศึกษาเข้าใจความแตกต่างของคนในพื้นที่อาจารย์ก็ต้องจัดกิจกรรมให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญว่าคนเรามีความแตกต่างจริง ๆ และมีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพด้วย กระบวนการสร้างความตระหนักจึงเป็นกระบวนการที่จำเป็นต้องมีและเป็นไปได้ที่จะจัดให้กับนักศึกษาพยาบาล” “การสร้างความรู้ความตระหนักเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก เพราะคนเราไม่ทำอะไร ถ้าไม่คิดว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญก็จะไม่ค่อยทำ โดยเฉพาะในสามจังหวัดบ้านเรา ถ้าพยาบาลไม่ตระหนักว่าผู้รับบริการมีสิทธิมีความแตกต่างที่หลากหลายทั้งความเชื่อ วิธีการดำเนินชีวิต การปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา คิดว่านักศึกษาก็คงปฏิบัติการพยาบาลไปตามตำราที่เรียนมา ไม่มีการยืดหยุ่นหรือคำนึงถึงความเชื่อที่แตกต่างของเขาเหล่านั้น

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
4. กระบวนการสร้างความตระหนัก (ต่อ)	หรือด้านนักศึกษาคิดว่าความเป็นพยาบาลเป็นการทำงานไปวัน ๆ หนึ่งก็ยังไม่คิดที่จะพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ก็ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ การสร้างนักศึกษาพยาบาลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงต้องสร้างให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในบทบาทของตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ตระหนักในสิทธิของผู้รับบริการและมีความเชื่อว่าการให้บริการกับคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่เรื่องที่ยากมาก เพียงแต่คนมีความแตกต่าง มีภาษาและวัฒนธรรมที่หลากหลาย อาจารย์จึงต้องพัฒนาให้นักศึกษาตระหนักในตนเอง กระบวนการนี้จึงต้องจัดให้มีในการพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะตามที่ชุมชนต้องการอย่างแน่นอน” “การที่คนเราจะทำอะไรให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต้องทำสิ่งนั้นด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ และเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำ ในการสร้างนักศึกษาพยาบาลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์จึงต้องเริ่มจากการสร้างให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นพยาบาลที่ดีและการให้การพยาบาลประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วยแล้วการตระหนักว่าชาวบ้านมีความแตกต่างจากความเชื่อของพยาบาล เพราะพยาบาลจะเชื่อความรู้ที่มีในตำราแต่ประชาชนเขามีความเชื่อที่ไม่คงที่ การปฏิบัติบางครั้งเชื่อตามตำรา บางครั้งเชื่อตามที่คนเฒ่าคนแก่ โต้ะครู โต้ะอิม่ามบอกมา วิทยาลัยต้องจัดกิจกรรมให้นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของความแตกต่างเหล่านี้จึงช่วยให้ประชาชนอยากมารับการบริการสุขภาพกับพยาบาล” “การพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สิ่งแรกที่ต้องสร้างให้กับนักศึกษาคือเรื่องของความตระหนักในความสำคัญของสิ่งเหล่านั้น เพราะการที่นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นพยาบาลและพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนทั้งด้านร่างกายต่อการทำงานหนัก อดทนต่อสถานการณ์ที่บีบคั้นทั้งจำนวนคนไข้ที่มากกว่าที่อื่น ความรุนแรงของคนไข้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบและยังความคาดหวังของผู้รับบริการที่มีความเรียกร้องสูงกว่าที่อื่น ๆ การสร้างนักศึกษาพยาบาลให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่สังคมต้องการจึงต้องมีความตระหนักรู้ในบทบาทและหน้าที่ของพยาบาลตามที่ชุมชนต้องการทั้งการเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและการพัฒนาส่วนรวม”

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
4. กระบวนการสร้างความตระหนัก (ต่อ)	“การที่ตัวเองเป็นนักศึกษาพยาบาลเห็นว่าการทำอะไรก็แล้วแต่ จะทำได้ และประสบความสำเร็จต้องเกิดจากความอยากทำ เราเห็นความสำคัญ และคิดว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น สิ่งเหล่านี้จะกระตุ้นให้คนอยากเรียนรู้ อยากเรียน อยากเปลี่ยนแปลง อยากพัฒนา เช่น ถ้าจะเป็นพยาบาลที่เข้าใจคนอื่น ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นตัวตนของเขา ก่อน เห็นความสำคัญของความคิด ความเชื่อของเขาจะทำให้เราพร้อมจะรับฟังและพร้อมจะเข้าใจ ในความคิดจึงเชื่อว่ากระบวนการสร้างความตระหนักเป็นกระบวนการ ที่สำคัญที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษาพยาบาล” “อย่างที่เราเป็นนักศึกษา ถ้าชั่วโมงไหนไม่อยากเรียน ไม่อยากฝึกปฏิบัติ ในตอนนั้นก็ทำได้ไม่ดี สักแต่จะทำให้เสร็จไปตามหน้าที่ แต่ก็รู้ว่า ผลที่ได้ไม่ดีนัก แล้วการพยาบาลคนในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ บางครั้ง คนก็มีความเชื่อที่แปลก ๆ เช่น บางคนไม่ยอม โยนขวานขวานออกมาแล้ว พยาบาลต้องเช็ดตัวต่าง ๆ ให้ บางครั้งก็รู้สึกว่ามันสกปรก ถ้าเราไม่ตระหนักถึงความสำคัญของความเชื่อของเขา เราก็จะไม่อยากทำอะไรให้เขา หรือถ้าจะให้เขาแล้วคนไข้บอกว่าจะละหมาด ถ้าเราไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักศาสนาของเขา เราอาจมองว่าคนไข้ เขาเรื่องมากก็ได้ จึงคิดว่าการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้สามารถปฏิบัติงาน ในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ได้เป็นอย่างดีต้องสร้างให้นักศึกษาตระหนัก ถึงความสำคัญของกิจกรรมที่ต้องกระทำก่อน เพราะก่อนที่จะทำอะไร ให้สำเร็จต้องเริ่มจากการที่ตนเองอยากจะทำ การทำด้วยการถูกบังคับ ไม่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้คือนัก การสร้างนักศึกษาพยาบาล จึงคิดว่าจุดเริ่มต้นต้องเกิดจากการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม “กระบวนการสร้างความตระหนัก เป็นกระบวนการแรก ๆ ที่ต้องจัดให้กับนักศึกษาในการสร้างให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ใน สามจังหวัดชายแดนภาคได้ เช่น จะสอนให้นักศึกษามุสลิมที่พูดภาษาไทย ไม่ค่อยได้ แต่ต้องให้การพยาบาลกับคนไข้ที่เขาพูดภาษามลายูไม่ได้ หรือนักศึกษาไทยพุทธที่พูดภาษามลายูไม่ได้ การที่อาจารย์จะพูดว่าการพูด ภาษาที่ผู้รับบริการพูดได้นั้นมีความสำคัญกับการให้การพยาบาล นักศึกษา ก็คงรับฟังแต่ก็อาจจะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปฝึกพูด แต่การที่ อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาไปเก็บข้อมูลที่ต้องสื่อสารกับผู้รับบริการเอง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
4. กระบวนการสร้างความตระหนัก (ต่อ)	จะทำให้นักศึกษาตระหนักถึงความยุ่งยากหากเขาไม่สามารถสื่อสารได้ นักศึกษาก็จะเริ่มเรียนรู้เอง การเรียนรู้ก็จะดีขึ้น คุณลักษณะอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน การกระตุ้นให้เกิดความตระหนักจะช่วยให้นักศึกษายากเรียนรู้และเรียนรู้ได้ดีกว่า”
5. กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “การเรียนรู้พยาบาลเป็นการเรียนที่ต้องอาศัยการเรียนโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการเรียนรู้ ในความเป็นศาสตร์ทางการพยาบาลนี้เป็นการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติและที่สำคัญการเรียนในอาชีพที่เป็นวิทยาศาสตร์จะมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องมีทั้งการค้นพบสิ่งใหม่ มีงานวิจัยใหม่ๆ สร้างนวัตกรรมใหม่ สิ่งเหล่านี้มีทั้งผลดีและผลเสียกับคนไข้ นักศึกษาพยาบาลต้องสามารถศึกษาค้นคว้าเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด เพราะการเรียนรู้อะไรก็ตามถ้าเราอยากรู้แล้วค้นหาคำตอบด้วยตนเองเราจะจำและเข้าใจได้ดีกว่า รวมทั้งการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มั่นใจในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองก็จะเป็นการปลูกฝังความสามารถให้เกิดพฤติกรรมการไม่เรียนรู้ซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ประชาชนต้องการให้พยาบาลมี กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการที่ต้องพัฒนาให้เกิดในตัวนักศึกษา” “การเป็นนักศึกษาพยาบาลทราบเลยว่าเรียนจากอาจารย์อย่างเดียวไม่พอกับความรู้ที่มีอยู่มากมายในปัจจุบัน เพราะอาจารย์สอนได้เฉพาะบางส่วน เช่น เรื่องของโรคต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีโรคใหม่ๆ เกิดขึ้นมาก และบางอย่างถ้าฟังอาจารย์สอนเพียงอย่างเดียวจำแล้วก็จะลืม แต่ถ้าค้นคว้าและเรียนรู้ด้วยตนเองจะเข้าใจและเรียนรู้ได้ดีกว่า แล้วยิ่งพยาบาลที่เรียนและต้องทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดมากมายที่แตกต่างจากเนื้อหาในตำรา เช่น การทำคลอดตามตำราต้องทิ้งรก แต่ที่สามจังหวัดก็ไม่ใช่อีก เราก็ต้องเรียนรู้ความเชื่อของคนไข้เอง เรื่องอย่างนี้ไม่มีในตำราทางการพยาบาลแน่นอน เชื่อว่ากระบวนการนี้จำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามความต้องการของชุมชน” “พยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องทำงานกับคน

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
5. กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)	ที่หลากหลาย มีความเชื่อที่แตกต่างกันทั้งการปฏิบัติตนและวิถีชีวิต ซึ่งในความแตกต่างที่หลากหลาย ไม่น่าจะเป็นไปได้ที่อาจารย์จะสอนนักศึกษาให้รู้ได้ทั้งหมด เพราะประชาชนที่อาศัยในจังหวัดเดียวกัน แต่ต่างหมู่บ้านยังเชื่อไม่เหมือนกัน การสอนของวิทยาลัยคงสอนความรู้ให้กับนักศึกษาไม่หมดแน่นอน การปลูกฝังให้นักศึกษาก่อเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดเป็นพฤติกรรมไม่เรียนรู้เป็นกระบวนการที่ดีที่สุด การปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยการวางแผนที่ดี ทั้งในกิจกรรมการจัดการเรียนในห้องเรียน นอกห้องเรียน นอกจากนี้การที่พยาบาลจะสร้างสิ่งใหม่ วิธีการใหม่ๆ ในการดูแลผู้รับบริการก็เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาล อาจารย์ต้องวางแผนจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองหรือแม้แต่การร่วมกิจกรรมหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือหลักสูตรก็เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นและเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ “การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ต้องสร้างให้เกิดในตัวนักศึกษาพยาบาล เพราะในปัจจุบันการเรียนมีองค์ความรู้ที่พัฒนาไปอย่างไม่มีการสิ้นสุดการสอนเฉพาะให้รู้เนื้อหาอย่างเดียวไม่น่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องมากนัก เพราะความรู้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วการจัดกิจกรรมให้นักศึกษาก่อเกิดความมั่นใจว่าอะไรที่ตนเองอยากรู้จะสามารถรู้ได้จากการค้นคว้าด้วยตนเองน่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด อาจจะเป็นเริ่มจากกิจกรรมง่าย ๆ ก่อนก็ได้แล้วค่อยพัฒนาไปยังการเรียนรู้ภาคทฤษฎีก็ได้ การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการเรียนรู้ทุกสาขาอาชีพ แต่สำหรับการจัดการศึกษาพยาบาลแล้วต้องสร้างให้เกิดในตัวนักศึกษาให้มาก เพราะความรู้ทางการพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กิจกรรมการพยาบาลต้องตามให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แล้วพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคได้อีกคนใช้แตกต่างกันอย่างมาก ไม่ว่าความเชื่อเขาอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันยังเชื่อไม่เหมือนกันเลย อย่างบางคนในบ้านบอกว่าเวลาท้องก็ต้องถือศีลอด บางคนบอกว่าไม่จำเป็น เหล่านี้ที่พยาบาลต้องศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ให้ทันกับความคิด ความเชื่อของคนใช้แต่ก็ต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของเขา พยาบาลต้องศึกษาค้นคว้าให้เกิดความเข้าใจที่แท้จริงก่อนให้การพยาบาลหรือให้คำแนะนำเขา การเกิดพฤติกรรมการ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
5. กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)	คิดว่าเรารู้ที่ที่ต้องจัดกิจกรรมให้เรียนรู้ตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษา กระบวนการนี้จึงต้องบูรณาการเข้าไปในการจัดการศึกษาและเป็นไปได้ ไม่ยากในกระบวนการพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ “การจัดการศึกษาพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเน้นให้นักศึกษาสามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองให้มาก เพราะในการพยาบาลคนไข้ นอกจากพยาบาลจะต้องมีความรู้ในศาสตร์ทางการพยาบาล แล้วพยาบาลยังต้องรู้ถึงความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลของผู้รับบริการ ทั้งความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด การดำรงชีวิต การตาย สิ่งเหล่านี้แต่ละท้องถิ่นเชื่อไม่เหมือนกัน แล้วยังมีกฎหมายของอิสลามที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งการพยาบาลที่จะตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการและความเชื่อของคนในชุมชนนั้นพยาบาลต้องเข้าใจเขาก่อน แล้วจึงมีการดูแลจิตใจของผู้ได้รับผลกระทบ การวัดต่อความรู้สึคนักคิดของคน การเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ไม่มีใครสอนใครได้ดีเท่าที่นักศึกษาพยาบาลต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้กระบวนการกระตุ้นนักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการที่ต้องจัดให้เกิดในการสร้างบัณฑิตพยาบาล” “ความจริงการจัดการศึกษาในทุกสาขาปัจจุบันต้องเน้นกระบวนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้กับนักศึกษาทุกคน เพราะปัจจุบันความรู้ของทุกสาขามีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมาก ถ้านักศึกษาหยุดการค้นคว้าก็แปลว่าไม่รู้เรื่องไปหลายก้าว โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาลยังเป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานกับชีวิตคน การค้นคว้าให้เข้าถึงความรู้ที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วก็ต้องสร้างให้เกิดกับนักศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งการค้นคว้านี้ ถ้าพูดไปตอนเรียนยังอาจจะสำคัญน้อยกว่าเมื่อสำเร็จไปเป็นพยาบาล เพราะเวลาเป็นนักศึกษามีอาจารย์คอยกระตุ้นอยู่ จึงมองว่ากระบวนการการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ต้องสร้างให้เกิดกับนักศึกษาในขณะที่เป็นนักศึกษาให้ได้ อาจเป็นในรูปของการมอบหมายงานให้ศึกษาหรือให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องจัดในงานหรือเทศกาลต่าง ๆ แล้วค่อย ๆ พัฒนาพฤติกรรมเหล่านั้น แต่ที่สำคัญที่สุด คือ เวลาที่สำเร็จเป็นพยาบาลแล้วการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างถาวรเป็นกระบวนการที่สำคัญจึงต้องสร้างให้เกิดตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล” “ตอนที่เรียนปี 1 เวลาอาจารย์มอบหมายให้ค้นคว้าหรือทำรายงานจะไม่ชอบเลยรู้สึกว่าเป็นภาระแล้วก็ไม่สนุก อยากให้อาจารย์เข้ามาสอนก็พอแล้ว

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
5. กระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ต่อ)	แต่ตอนเรียนปี 2 อาจารย์ให้เรียนวิชาต่าง ๆ มีการไปลงชุมชนแล้วเอาสิ่งที่ได้จากชาวบ้านมาเปรียบเทียบกับตำราทฤษฎีจึงรู้ว่าความรู้เรียนกันไม่หมดจริง ๆ ยิ่งพอฝึกปฏิบัติก็ยิ่งรู้ว่าการเรียนอย่างเดียวยังไม่หมดจริง ๆ การศึกษาค้นคว้าจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ “พยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรสอนให้เขาเข้าใจคนไข้ให้มาก ๆ ความจริงคนไข้เขาไม่ได้เรียกร้องอะไรมาก เขาต้องการให้พยาบาลเข้าใจเขาและให้การพยาบาลที่ตรงกับความต้องการ แต่ก่อนที่จะสามารถเข้าใจคนไข้ได้ พยาบาลก็ต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนไข้เพื่อจะได้เข้าใจเขาอย่างแท้จริง กระบวนการหาข้อมูลเหล่านี้เป็นกระบวนการที่นักศึกษาต้องค้นคว้าทั้งจากผู้รู้จากตำราเอกสาร โดยความเชื่อส่วนตัว อาจารย์หรือที่พยาบาลไม่สามารถสอนให้นักศึกษารู้ได้ทั้งหมดสิ่งที่สำคัญความรู้ในวันนี้ที่ตำราบอกว่าถูกต้อง ในอนาคตอาจจะเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้องก็ได้ การจัดการกระบวนการให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการที่เป็นไปได้ในการนำไปใช้พัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์แน่นอน”
6. กระบวนการสร้างความเข้าใจ	กระบวนการสร้างความเข้าใจเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันดังนี้ “พยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพยาบาลที่ต้องทำงานภายใต้ความเชื่อและวิถีชีวิตที่หลากหลายของประชาชนในขณะที่พยาบาลก็มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน พยาบาลมุสลิมก็ต้องดูแลคนไข้ที่เป็นทั้งไทยพุทธและมุสลิม ขณะที่พยาบาลพุทธก็ต้องให้การดูแลชาวบ้านทั้งมุสลิมและไทยพุทธจะแยกไม่ได้ เพราะโดยหลักการพยาบาลคือ การดูแลที่เสมอภาคไม่เลือกเพศ วัย ศาสนา เชื้อชาติ ก่อนที่พยาบาลจะไปดูแลคนอื่นได้ดีก็ต้องเข้าใจความคิดความเชื่อ วิถีชีวิตของคนอื่นก่อนกระบวนการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ก่อน โดยส่วนตัวเชื่อว่าประชาชนไม่ได้คาดหวังกับพยาบาลมากมาย เพียงแต่เห็นเขาเป็นบุคคล เข้าใจในสิ่งที่เขาต้องการตอบสนองความต้องการของเขาตามความเชื่อ ส่วนเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมยังต้องสอนให้นักศึกษาเข้าใจว่า เมื่อจบไปทำงานต้องพยาบาลคนที่มีคุณภาพชีวิตไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ การสร้างให้นักศึกษามีความเข้าใจถึงสิ่งเหล่านี้จึงเป็นกระบวนการที่จำเป็น”

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
6. กระบวนการสร้างความเข้าใจ (ต่อ)	“การทำงานทุกอย่างหากขาดความเข้าใจในงานที่ทำก็จะทำให้การทำงานได้ไม่ดี การทำงานกับคนก็เหมือนกันและคิดว่าสำคัญมากด้วย การทำงานกับคนที่มีการเปลี่ยนแปลงทางกาย กระทบจิตใจ แล้วยังมีสิ่งแวดล้อมภายนอกอีก ยังเป็นสิ่งที่ยากลำบาก พยายามต้องเรียนรู้ให้เข้าใจถึงทุก ๆ บริบทที่เกี่ยวข้อง แต่ในการจัดการเรียนการสอนจะสอนให้นักศึกษาเข้าใจในทุกเรื่องก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย การจัดกิจกรรมให้เกิดความเข้าใจแล้วค่อยเอาไปประยุกต์ใช้จะเป็นเรื่องที่สำคัญกว่า ในกระบวนการผลิตบัณฑิตจึงคิดว่าวิทยาลัยต้องจัดให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจทั้งทฤษฎี เข้าใจจิตใจของคน เข้าใจบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาล จึงจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ยิ่งสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีทั้งความแตกต่างหลากหลายมีทั้งความรุนแรงกับเหตุการณ์ที่ไม่มีใครให้คำตอบได้ พยายามต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจให้มาก มีความรู้ที่ถูกต้อง และวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี จึงจะให้การพยาบาลประชาชนได้อย่างดี กระบวนการนี้จึงสำคัญและอาจารย์ต้องแทรกเข้าไปในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องได้” “พยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นพยาบาลที่ต้องมีความสามารถหลายด้านที่แตกต่างจากการทำงานในพื้นที่อื่น แต่ไม่ได้หมายความว่าพยาบาลที่ทำงานในพื้นที่อื่นไม่มีความสามารถเพียงแต่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประชาชนบางส่วนเอาความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ มาเป็นเงื่อนไขของการอยู่ร่วมกันในสังคม การทำงานจึงต้องดูแลทั้งภาวะสุขภาพที่ต้องสอดคล้องกับความเชื่อที่แตกต่างเพื่อที่จะไม่ให้มีประเด็นของความแตกแยก กระบวนการสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา เมื่อเกิดความเข้าใจก็จะช่วยให้ผนวกใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้จริงและยอมทำให้ผู้รับบริการพึงพอใจ กระบวนการนี้จึงมีความจำเป็น” “การทำงานกับประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีทั้งความรู้ ภาวะคุณภาพชีวิตต่ำกว่าพื้นที่อื่นที่เป็นอย่างนี้เพราะประชาชนมีการศึกษาดังว่าเกณฑ์และยังยึดมั่นกับความเชื่อและวิธีการทางศาสนา พยายามที่จะต้องปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงต้องเข้าใจความคิด ความเชื่อของประชาชน จะยึดแค่ความเชื่อของตนเองไม่ได้ การสอนเพื่อสร้างให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในบริบทต่าง ๆ ต้องอาศัยกระบวนการ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
6. กระบวนการสร้างความเข้าใจ (ต่อ)	ที่ต้องให้นักศึกษาเรียนรู้จากประชาชนแล้วให้มีการวิเคราะห์ อภิปรายกัน จะช่วยสร้างความเข้าใจให้กับนักศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ได้” “การทำงานในสถานอนามัยเป็นพยาบาลที่ต้องทำงานใกล้ชิดกับประชาชน มากที่สุด เป็นการบริการด้านหน้า ซึ่งต้องให้บริการกับผู้รับบริการทุกระดับ ทุกกลุ่ม เลือกไม่ได้และคนที่มารับบริการก็มีความหลากหลายมากทั้งด้าน ความเชื่อ การดูแลตัวเอง การดูแลครอบครัวและความคิดพื้นฐานของเขา อย่างเช่น เราไม่รู้ใครเป็นแนวร่วมหรือไม่ใช่ เขาคิดอย่างไร หรือการ พยาบาลผู้รับบริการที่มีลักษณะเช่นนี้พยาบาลต้องมีความเข้าใจให้มาก ๆ เข้าใจว่าผู้รับบริการแตกต่าง เข้าใจว่าเขามีความคิดเป็นของตนเองได้ แต่หน้าที่ของพยาบาลคือการดูแลสุขภาพ ทั้งด้านการรักษาพยาบาล ป้องกัน ส่งเสริมและฟื้นฟู พยาบาลจึงจะสามารถให้การพยาบาลได้เป็นอย่างดี ซึ่งการที่พยาบาลจะเข้าใจทุกอย่างได้ดี ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการฝึกมาอย่างดีก่อน กระบวนการนี้จึงสำคัญและต้องมี”
7. กระบวนการสร้างความมั่นใจ	กระบวนการสร้างความมั่นใจเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ใน การพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็น ที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “กระบวนการสร้างความมั่นใจเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะพยาบาลต้องมีความมั่นใจในความรู้ ความสามารถ ทักษะทางการพยาบาลของตนเองหรือ อย่างน้อยต้องมีท่าทีที่มั่นใจให้ผู้รับบริการเห็นแต่นักเรียนสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงมาแบบอยู่บ้านหรือเรียนจบมัธยมมาจาก โรงเรียนสอนศาสนา มักถูกสอนให้เก็บตัวและมีกฎระเบียบขะยะ ความมั่นใจในตนเองของเด็กก็ลดลง หรือบางครั้งกลัวก็จะไม่ค่อยให้ เด็กผู้หญิงไปไหน ส่วนใหญ่ก็จะให้อยู่กับบ้านช่วยแม่เลี้ยงน้อง แต่พยาบาล ต้องกล้าคิด กล้าตัดสินใจ วิทยาลัยจึงต้องสร้างให้นักศึกษามั่นใจในตัวเองก่อน จึงจะสามารถให้การพยาบาลหรือให้การดูแลสุขภาพของประชาชนได้ดี” “ตอนเรียนมัธยมเรียนที่โรงเรียนสอนศาสนา ส่วนใหญ่กิจกรรมต่าง ๆ จะให้นักเรียนผู้ชายเป็นผู้นำ ผู้หญิงก็จะเป็นผู้ตาม มาเรียนพยาบาลใหม่ ๆ อาจารย์กระตุ้นให้พูด ให้แสดงความคิดเห็นจะรู้สึกอายมาก ยิ่งพูดภาษาไทย ไม่ค่อยชัดอีก ไม่อยากพูด กลายเป็นคนไม่มั่นใจในตัวเอง เวลาที่ฝึกปฏิบัติ อาจารย์ให้ดูแลคนไข้ไทยพูดไม่รู้จะซักประวัติเขาอย่างไรแต่ต้องขอบคุณ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
7. กระบวนการสร้างความมั่นใจ (ต่อ)	ที่พยาบาลที่คอยช่วยเหลือและแนะนำ จึงคิดว่าการกระตุ้นให้เกิดความมั่นใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพูด ภาษา สำเนียงหรือการศึกษาค้นคว้าเป็นสิ่งที่จำเป็น และต้องจัดให้ตลอดการเรียนพยาบาล” “คิดว่าการสร้างความมั่นใจเป็นสิ่งที่สำคัญ หากคนเรามีความมั่นใจในการปฏิบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็จะสามารถทำสิ่งนั้นได้ดี พยาบาลก็เหมือนกัน ถ้าขาดความมั่นใจในความสามารถ ปฏิบัติกับคนไข้จะอะ ๆ ะ ๆ ก็จะไม่มีความเชื่อถือ คนไข้ก็จะไม่ยอมรับการพยาบาลจากพยาบาลเหล่านั้น แล้วยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชาชนเขามีความแตกต่างหลากหลาย เพียงแค่พยาบาลไม่มั่นใจที่จะพูดกับคนไข้ก็แย่มา ๆ แล้ว จึงต้องจัดกระบวนการสร้างให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการสื่อสารกับผู้ป่วยบริการที่เขาใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แล้วยิ่งเรื่องความสามารถทางการพยาบาลก็ต้องจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเสริมความมั่นใจให้กับนักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จไปเป็นพยาบาลจริง ๆ กระบวนการสร้างความมั่นใจจึงเป็นอีกกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์” “กระบวนการสร้างความมั่นใจเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากระบวนการอื่นเพราะสำหรับการสร้างให้พยาบาลสามารถปฏิบัติงานได้ดีพยาบาลต้องมีความมั่นใจในการทำงาน ยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่นักศึกษาบางคนยังพูดภาษาไทยได้ไม่ค่อยดีนัก ก็จะต้องทำให้นักศึกษาไม่กลัวพูดกับผู้ป่วยบริการเพราะตัวเองก็ไม่มั่นใจที่จะพูด พยาบาลไม่กลัวพูดกับผู้ป่วยบริการ กิจกรรมการพยาบาลก็จะพังหรือพยาบาลไม่มั่นใจที่จะปรากฏตัวที่จะพูดในที่ชุมชนมา ๆ แล้วพยาบาลจะไปให้ความรู้กับคนไข้ในพื้นที่ได้อย่างไร อาจารย์ก็ต้องคอย ๆ สร้างให้เขาเกิดความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น สามจังหวัดเรามีคนอยู่หลากหลาย พยาบาลต้องมั่นใจที่จะให้การพยาบาลได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกศาสนา” “การทำอะไรก็แล้วแต่ถ้าคนเราขาดความมั่นใจก็ไม่สามารถจะทำได้ดี จะทำให้ไม่กล้าทำ ยิ่งการพยาบาลด้วยแล้วถ้าพยาบาลไม่กล้าดูแลคนไข้ ประชาชนก็จะขาดที่พึ่ง หรือทำการพยาบาลไปแค้น ๆ จะทำอะไรก็มือสั่น จะทำอะไรก็ไม่กล้าก็คงไม่ดีนัก ยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พยาบาลก็น้อย คนไข้ก็มากคงไม่มีใครได้สอนใคร แค่ทำงานของตัวเองให้หนักก็เก่งแล้ว หรือคนไข้มีอาการหนักมา พอมาเจอพยาบาลไม่กล้าทำโน่นทำนี่อีก ประกอบกับคนไข้ก็ไม่ค่อยมีความรู้ สื่อสารด้วยภาษาไทยได้ไม่ค่อยดี

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
7. กระบวนการสร้างความมั่นใจ (ต่อ)	เชื่อมั่นในการปฏิบัติตามหลักการทางศาสนา อย่างที่เคยเจอแต่ไม่เคยเจอเอาลูกไปปรับวัดขึ้นเพราะบอกว่าโรคต่าง ๆ ได้มาจากพระเจ้าให้มาแล้วกับทุกคน คราวนี้ถ้าพยาบาลไม่มีความกล้า ไม่มั่นใจในความรู้ของตัวเองก็คงไม่รู้จะบอกเขาอย่างไร พยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงต้องพัฒนาให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลได้ กระบวนการสร้างความมั่นใจจึงเป็นกระบวนการที่ต้องมี ในการสร้างให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์” “พยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องสามารถให้การพยาบาลคนไข้ได้ทันที ตามที่เคยพูดมาแล้วว่าพยาบาลที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเป็นพยาบาลที่ต้องทำงานกับคนที่ป่วยมากกว่า บางครั้งคนไข้จะมาโรงพยาบาลด้วยอาการที่รุนแรงมากกว่าที่อื่น บางครั้งคนไข้มาครั้งละมาก ๆ ในเวลาที่มีเหตุการณ์ระเบิดหรือการยิงคนที่บริสุทธิ์สถานการณ์อย่างนั้น พยาบาลต้องสามารถให้การพยาบาลคนไข้ได้ทันที จะมากอยให้ใครบอกไม่ได้ ในขณะที่เดียวกันขณะให้การพยาบาลก็ยังมีญาติที่วิตกกังวล บางคนก็แสดงอารมณ์ไม่ดี บางคนก็ซึมเศร้า บางคนก็จ้องดูว่าพยาบาลจะดูแลญาติของเขาอย่างไร โอกาสที่ญาติของเขาจะปลอตกภัยหรือไม่ มีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาแทรกมากมายนอกเหนือจากการให้การพยาบาล พยาบาลที่ปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงต้องสามารถให้การพยาบาลได้อย่างเหมาะสม การสอนให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่มีความมั่นใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญไม่น้อยกว่ากระบวนการอื่น แต่ก็ต้องเข้าใจว่าการสอนต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการผสมผสานกันทั้งในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องค่อย ๆ พัฒนา” “พยาบาลที่ทำงานในสถานอนามัยหรือศูนย์สุขภาพชุมชน เป็นกลุ่มที่ต้องทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้เลยที่จะต้องเจอกับคนที่หลากหลายมาก พยาบาลก็ต้องให้การพยาบาลไม่ว่าจะเป็นใคร มีสภาพอย่างไร ถ้าเขาเดินขึ้นมาในสถานบริการของเรา ยิ่งคนในสามจังหวัดที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพและโรคติดต่อมากมาย พยาบาลจึงต้องให้การดูแลเป็นอย่างดี การทำงานที่ดีจึงต้องมีความมั่นใจในการดูแล แต่พยาบาลจะให้การพยาบาลอย่างมั่นใจได้ก็ต้องเกิดจากการสะสมความสามารถ คุณลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษาพยาบาลจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ แต่ต้องเกิดจากกระบวนการสอน กระบวนการปลูกฝังจากกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดให้กับนักศึกษา แต่ทั้งหมดก็ต้องคำนึงด้วย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
7. กระบวนการสร้างความมั่นใจ (ต่อ)	ว่านักศึกษาจำเป็นต้องได้รับการสอนให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างเหมาะสม” “การจัดการศึกษาพยาบาลให้ได้พยาบาลที่เหมาะสมกับการทำงานเพื่อชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยากให้วิทยาลัยคำนึงได้ว่าพยาบาลต้องทำงานในสถานีนานนับเป็นจำนวนมาก พยาบาลกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องสามารถสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนให้ได้ว่าเขาจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดีเพราะที่ทำงานในปัจจุบัน พยาบาลในสถานีนานนับไม่เพียงแต่จะทำงานเฉพาะเรื่องการรักษาพยาบาลเท่านั้น แต่พยาบาลยังต้องทำงานด้านการดูแลด้านจิตใจของประชาชนอีกด้วย กระบวนการสร้างบัณฑิตพยาบาลจึงต้องมีกระบวนการสร้างความมั่นใจให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยไม่ยากให้คิดว่ากระบวนการสร้างความมั่นใจเป็นแค่การสร้างความมั่นใจด้านบุคลิกภาพที่มั่นใจ แต่เขาต้องมั่นใจในองค์ความรู้ของตัวเองว่าจะสามารถสร้างความศรัทธาให้เกิดกับประชาชนได้ด้วย จึงคิดว่ากระบวนการนี้จึงมีความสำคัญ” “คิดวก่อนเป็นพยาบาลหรือจะไปให้การพยาบาลใครสักคน นักศึกษาต้องมั่นใจในความรู้ ความสามารถของตัวเองก่อน อย่างตัวหนูตอนที่จะไปออกชุมชนรู้สึกกลัวมากไม่รู้จะคุยอะไรกับชาวบ้าน คิดไม่ออกจริง ๆ อนาคตอาจารย์ให้หัวข้อไปก็กลัวจะถามอะไร ไปบ้านเขาตั้งหลายครั้ง จึงกล้าคุยแล้วเวลาขึ้นฝึกงานกับคนไข้ก็กลัว อาจารย์ให้ทำในห้องสาธิตมาอย่างไรรู้สึกกลัวอยู่ดี ต้องมีอาจารย์อยู่ใกล้ ๆ แต่พอทำได้ครั้งแรกต่อไปก็มั่นใจยิ่งขึ้น กล้ามากขึ้น การสร้างความมั่นใจจำเป็นจริง ๆ กับการเป็นพยาบาล” กระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้
8. กระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ	“การเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ดี สิ่งสำคัญ คือ การเห็นตัวแบบอยากทำตาม ในการจัดการศึกษาพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องสร้างให้นักศึกษามีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีไม่อย่างนั้นคงไม่สามารถดูแลคนไข้หรือผู้รับบริการได้ดี แล้วยิ่งในสถานการณ์ความไม่สงบ พยาบาลที่จะทำงานในพื้นที่ได้อย่างดีต้องขยันว่าอย่างอื่นไม่ไหวทำไปวัน ๆ เพราะบ้านอยู่ที่นั่น ไม่รู้จะไปไหนหรือตัวพยาบาลเองเป็นมุสลิมจะไปทำงานที่อื่นได้ยากเพราะปรับตัวไม่ได้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
8. กระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ (ต่อ)	ไม่มีใครชอบรับพยาบาลที่แต่งตัวแปลก ๆ อย่างนั้นถือว่าเป็นกรณียกเว้น แต่พยาบาลที่จะทำงานในพื้นที่นี้ได้ดี ผู้รับบริการได้รับประโยชน์สูงสุด พยาบาลต้องมีคุณธรรมในหลาย ๆ ด้านอย่างที่อาจารย์เสนอมา ซึ่งการเรียนรู้นั้นเป็นการเรียนรู้จากการกระทำของอาจารย์ของที่พยาบาลซึ่งเป็นตัวแบบให้กับเขาจะช่วยให้ นักศึกษากลุ่มนี้เรียนรู้ได้เร็วและปฏิบัติตามได้ง่ายเพราะเกิดจากความต้องการที่จะปฏิบัติของตัวเอง” “วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีการปฏิบัติเป็นหลักสำคัญของสาระแห่งวิชาชีพ ซึ่งการเรียนรู้การปฏิบัตินั้น ด้านนักศึกษาได้เห็นได้เรียนรู้ในขณะที่ที่พยาบาลหรืออาจารย์ปฏิบัติให้เห็นก็จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติตาม อย่างเช่น เวลามีคนไข้จากสถานการณเข้ามารักษาในโรงพยาบาลจำนวนมาก ๆ ในช่วงนั้นนักศึกษาที่น่าจะกลัว ไม่กล้าให้การพยาบาล เพราะไม่รู้ว่าจะให้การพยาบาลอะไรก่อน อะไรหลัง ถ้าพยาบาลหรืออาจารย์ที่อยู่ในเหตุการณ์ตรงนั้นให้การพยาบาลที่ดีให้กับนักศึกษาเห็นก็จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ดีขึ้น สามารถนำไปใช้เมื่อเกิดเหตุการณ์ได้ การเรียนรู้ทักษะการปฏิบัติต่าง ๆ วิธีการเรียนด้วยการทำตามผู้อื่น คือ เลียนแบบ การกระทำก็จะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้เรียนรู้ได้ดี การเรียนรู้จากตัวแบบจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างให้พยาบาลมีคุณลักษณะตามที่ต้องการ ได้” “เคยอ่านเจอในหนังสือว่าการเรียนรู้ที่ดีวิธีการหนึ่งคือการเรียนรู้จากตัวแบบ ทั้งนี้ต้องเป็นตัวแบบที่คินักศึกษาจึงอยากทำตาม ก็ดูจากวัยรุ่นเดี๋ยวนี้อาจจะเห็นว่าการแต่งกายจะแต่งตามเหมือนกัน เพราะเป็นพฤติกรรมที่เขาอยากทำตาม ในด้านการพยาบาลก็เหมือนกันถ้าเราสามารถจัดให้อาจารย์พยาบาลที่เลี้ยงในหอผู้ป่วยให้การพยาบาลผู้ป่วยอย่างเต็มที่ ปฏิบัติการพยาบาลที่ถูกต้องตามหลักการทางทฤษฎี ดูแลผู้รับบริการเป็นอย่างดีในการทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้พยาบาลต้องรับฟังผู้รับบริการให้มาก ต้องรับฟังคนไข้ให้เข้าใจ การได้เรียนรู้จากพฤติกรรมของอาจารย์พยาบาลที่เลี้ยงจะช่วยให้นักศึกษาปฏิบัติตามได้ง่ายหรือถ้าอาจารย์จะสอนให้นักศึกษาเป็นคนตรงต่อเวลา ตัวอาจารย์เองก็ต้องตรงต่อเวลาให้นักศึกษา การเรียนรู้จากตัวแบบนี้เป็นกระบวนการที่ต้องให้เกิดในการจัดการศึกษา วิชาชีพพยาบาลแต่เราจะสอนเป็นคำพูดเป็นสิ่งที่ยาก การปฏิบัติให้นักศึกษา

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
8. กระบวนการเรียนรู้จากตัวแบบ (ต่อ)	เห็นจะเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ดีกว่ามาก จึงต้องจัดกระบวนการเหล่านี้สอดแทรกเข้าไปในกิจกรรมเสริมหลักสูตร” “การเรียนพยาบาลเป็นการเรียนที่ยากมาก เพราะต้องเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ขณะเดียวกันต้องถูกปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แล้วให้การพยาบาลผู้ป่วย ที่ถูกต้องตามทักษะการพยาบาลนอกจากการเรียนหรือการฝึกปฏิบัติแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการเห็นคนอื่นทำ การดูมาก ๆ ดูหลาย ๆ ครั้งก็จะช่วยให้เราสามารถเลียนแบบวิธีปฏิบัติได้ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเวลาฝึกปฏิบัติจะกลัวเพราะไม่มั่นใจจริง ๆ ยิ่งเวลาให้การพยาบาลคนที่บาดเจ็บจากสถานการณ์มา เพราะส่วนใหญ่กลุ่มบาดเจ็บจากสถานการณ์มักบาดเจ็บสาหัสมาก ญาติก็ร้องไห้ฟูมฟายทำอะไรไม่ถูกจริง ๆ แต่ที่ช่วยได้มากคือ ดูว่าทำอะไรบ้าง ในระยะแรก ๆ ดูตัวอย่างจากการทำงานของพี่จริง ๆ การเห็นตัวอย่างช่วยให้สามารถให้การพยาบาลได้ถูกต้องมากขึ้นจริง ๆ จึงคิดว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญต้องมีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากตัวแบบให้ได้ด้วย” “วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องสามารถให้การพยาบาลผู้รับบริการ โดยไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้และผู้ที่มาหาพยาบาลส่วนใหญ่ก็ต้องเป็นคนที่มีความทุกข์ ไม่ป่วยกายก็ป่วยใจ ตั้งแต่ทำงานมาก็ยังไม่เคยเห็นใครที่อยู่อย่างสุขสบายแล้วจะเดินมาหาพยาบาล พยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดนี้ทำงานเหนื่อยมากจริง ๆ เพราะคนไข้มากจนล้น คนก็พูดกันไม่ค่อยรู้เรื่อง พยาบาลก็ต้องเผชิญกับปัญหาทุกวันต้องอดทน อดกลั้นเป็นอย่างมาก นักศึกษาเองเวลาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติก็จะเห็นวิธีการแก้ปัญหา การพูดและการพยาบาลที่พี่พยาบาลหรืออาจารย์ทำ การที่เห็นการกระทำเหล่านี้เป็นการเรียนรู้ที่อย่างหนึ่ง เพราะอะไรที่เราประทับใจก็เกิดการอยากทำตาม แต่อะไรที่ไม่ประทับใจก็ไม่อยากทำตามแต่บางครั้งก็สับสนว่าอะไรคือถูกต้อง อะไรคือไม่ถูกต้อง การเรียนรู้จากตัวแบบจึงไม่อยากจะให้นักศึกษาเรียนรู้โดยบังเอิญ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ และเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบน่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญมาก” “การเป็นพยาบาลเป็นอาชีพที่สังคมคาดหวัง ซึ่งความคาดหวังตั้งแต่กริยามารยาท การแต่งกาย อาชีพอื่นใส่เสื้อผ้าที่ดูไม่ค่อยสะอาดคนอื่นรับได้ แต่ถ้าพยาบาลแต่งกายแล้วดูไม่สะอาดก็จะดูไม่ดี เรื่องเหล่านี้อาจารย์จะใช้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
	วิธีการสอนโดยออกกระเป๋ยวินัยให้นักศึกษาปฏิบัติตามก็คงจะไม่ดีคงน่าขำ ๆ อย่างเช่น การแต่งกายถ้าอาจารย์ระบุไว้ในกฎระเบียบว่าไม่ให้ใส่เครื่องประดับขึ้นฝึกปฏิบัติแต่อาจารย์กับพี่พยาบาลใส่กันเดิมนักศึกษาก็จะเรียนรู้ว่าพอเรียนจบแล้วใส่ได้การที่จะให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่ถาวรการเป็นตัวแทนที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ เรื่องบางเรื่องสอน โดยการพูดไม่ใช่การสอนที่ดี การทำให้เห็นเป็นสิ่งที่ดีกว่าจึงเห็นด้วยว่าการจัดการศึกษาพยาบาลต้องวางแผนการจัดการศึกษาโดยมีกิจกรรมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากตัวแทนเสริมด้วย ซึ่งตัวแทนนั้นในระยะเริ่มต้นควรเป็นตัวแทนที่ดี อาจารย์จึงต้องจัดกระทำกับการเรียนรู้ด้วยตัวแทน จึงคิดว่ากระบวนการนี้ต้องจัดให้มีในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ “การเป็นพยาบาลของตัวเองคิดว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้คือการเรียนรู้จากอาจารย์ทั้งเห็นจากการพยาบาลคนไข้ พูจากกับคนไข้ ยิ้มแย้มอ่อนโยน จับไหล่ ปลอบโยนเวลานักศึกษาไม่สบายใจ พอฝึกงานเห็นพี่พยาบาลทำงานคนไข้เยอะมาก ที่ต้องขึ้นเวรเช้าต้อบ่าย บ่ายต้อดึก เห็นแล้วเห็นใจมาก การเห็นสิ่งเหล่านี้ทำให้คิดว่าจะต้องเป็นพยาบาลที่ดีให้ได้” “การเห็นพี่พยาบาลหรืออาจารย์ปฏิบัติกับคนไข้ด้วยความจริงใจเป็นสิ่งที่ติดตามและช่วยให้เราเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตาม กริยามารยาทบางอย่างที่พยาบาลรุ่นก่อน ๆ ปฏิบัติกับคนไข้ด้วยความจริงใจ ยิ้มแย้มแจ่มใสกับคนไข้ นักศึกษาพยาบาลที่เห็นก็จะเกิดการซึมซับและอยากปฏิบัติตาม การสร้างให้นักศึกษาพยาบาล สำเร็จเป็นพยาบาลที่ผู้รับบริการคาดหวัง การเรียนรู้โดยตัวแทนจึงเป็นกระบวนการที่วิทยาลัยฯต้องจัดกระทำให้กับนักศึกษาแล้วยังพยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีแต่ภาวะวิกฤตและเดือดร้อนกันไปทุกแห่ง พยาบาลที่วิทยาลัยผลิตออกมาต้องเป็นคนพร้อมทำงานให้กับคนที่เดือดร้อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้การสอนที่ดีที่สุดก็คือการทำให้ดู เช่น จะบอกนักศึกษาว่าต้องให้การพยาบาลโดยไม่เลือกปฏิบัติ แต่ถ้าพยาบาลหรืออาจารย์ยังเลือกปฏิบัติเฉพาะกับคนที่เราอยากให้การพยาบาลจะแบ่งแยกจากอะไร ไม่ทราบ นักศึกษาก็จะเรียนรู้พฤติกรรมนั้นไป การเป็นตัวแทนที่ดีจึงจะสามารถสอนได้ดี”
9. กระบวนการสร้างวินัยในตนเอง	กระบวนการสร้างวินัยในตนเองเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
9. กระบวนการสร้างวินัยในตนเอง (ต่อ)	“พยาบาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องรับภาระคนไข้จำนวนมากอย่างที่ไม่เคยพบเจอที่ไหนมาก่อนในกระบวนการที่ผ่านมา แต่ที่หนักกว่าที่อื่นก็คือความยากในการเข้าถึงผู้รับบริการ ต้องพยายามเข้าใจความคิดของเขาทั้ง ๆ ที่ความคิดของผู้รับบริการนั้นบางทีก็ขัดแย้งกับความรู้ที่เราเมื่ออยู่ การเรียนก็ยากลำบาก ทั้งต้องใช้ภาษาหลายภาษาทั้งภาษามลายูถิ่น ภาษาท้องถิ่น ภาษาไทย การค้นคว้าก็ใช้ภาษาอังกฤษอีก แล้วก็ต้องเรียนรู้ถึงความคิดที่แตกต่างกันของผู้รับบริการ จึงต้องใช้ความมุมานะในการศึกษามากกว่าการมีวินัยในตัวเองก็ช่วยให้เราคอยพบกับปัญหาที่เจอได้ จึงต้องมีการสร้างให้นักศึกษามีระเบียบวินัยในตนเอง แล้วบางครั้งนักศึกษามุสลิมมีช่วงถือศีลอดในช่วงที่เรียนหรือฝึกงานที่ค่อนข้างหนัก นักศึกษาก็ต้องมีวินัยในการปฏิบัติต่อคนไข้ แม้ในช่วงนั้นตนเองก็เหน็ดเหนื่อยเช่นกัน ถ้าขาดความมีวินัยในตัวเองก็อาจจะทำอะไรตามที่ตัวเองต้องการคือไม่เรียน ไม่ฝึกซึ่งก็เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้แน่นอน” “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลให้ได้ตามที่ผู้รับบริการต้องการคือการสร้างให้นักศึกษามีระเบียบวินัยในตนเองเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะการเป็นพยาบาลที่ดีต้องฝึกตนเองให้มีวินัย ปฏิบัติตามใจตัวเองไม่ได้เลย ถึงแม้จะมีภาระส่วนตัวมากอย่างไรก็ต้องทำหน้าที่พยาบาล ซึ่งพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยแล้ว พยาบาลต้องทำงานหนักกว่าคนอื่นหลายเท่าตัว บางครั้งพยาบาลเองก็เป็นผู้ที่ต้องคอยระวังตัว การเดินทางไปทำงานก็ลำบากกว่าพยาบาลที่อื่นมาก ถ้าพยาบาลไม่มีวินัยก็คงหยุดงานกันหมดแล้วใครจะดูแลคนไข้ละ กระบวนการสร้างวินัยในตนเองของนักศึกษาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่ต้องเข้ามาจัดกิจกรรมให้นักศึกษาเพื่อสร้างให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ” “วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่จะทำอะไรตามใจตนเองไม่ได้ แม้ว่าบางครั้งตัวพยาบาลเองก็มีภาระมีปัญหา อย่างในช่วงถือศีลอดนักศึกษาเองก็เหนื่อยเราเห็นนักศึกษาอดอาหารแล้วไปให้การพยาบาลคนอื่นก็เห็นใจนะ ถึงช่วงวันรายช นักศึกษาที่อื่นหยุดได้เป็นอาทิตย์ ๆ แต่นักศึกษาพยาบาลได้หยุดวันเดียวก็เก่งแล้ว ตอนที่เรียนพยาบาลก็รู้สึกอยากหยุดมาก ต้องบังคับใจตัวเองไม่ให้ทำตามใจอยาก ต้องฝึกตั้งแต่เรียนเพราะพอเป็นพยาบาล บางทีวันรายชได้หยุดแค่เวรเดียว ก็ในที่ทำงาน ไม่มีคนแล้ว คนไข้ก็เยอะก็ต้องมาขึ้นเวร เนื่องจากมีชีวิตของคนไข้เป็นเดิมพันอยู่ มีหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบจึงเห็นด้วยกับการสร้างให้นักศึกษามีวินัยในตนเองและเป็นกระบวนการที่สำคัญ”

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
9. กระบวนการสร้างวินัยในตนเอง (ต่อ)	“การเรียนพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องสร้างให้เกิดความมีวินัยในตัวเองมาก ๆ อยู่แล้ว ยิ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ต้องสร้างให้มีวินัยต่อหน้าที่อย่างมากเพราะการทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นบ่อย ๆ นักศึกษาเองก็สับสน โหนจะกลัว โหนจะหน้าที่ บางครั้งกว่าจะได้ลงเวรเช้าก็ตั้งทุ่มกว่า หิวก็หิวแต่คนไข้ก็ยังอาการหนักและนอนกันเต็มจนสิ้นแผนก ต้องเรียนรู้ว่าบทบาทพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นภาระที่หนัก จึงเห็นด้วยกับกระบวนการที่ต้องสร้างให้นักศึกษามีวินัยในตนเอง นักศึกษาจึงจะสามารถทำงานได้ พอจบไปจึงจะติดไปเป็นนิสัย ต้องรู้ว่าหน้าที่คือหน้าที่” “มีความเชื่อว่าการเป็นพยาบาลที่ดีต้องบังคับใจตัวเองให้ได้ บางครั้งไม่อยากทำงานเลย อย่างเช่น เวลาวันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันรายอ ใคร ๆ ก็อยากหยุดยาว ๆ อยู่กับครอบครัว ถ้าเป็นอาชีพอื่นก็ได้หยุดบ้าง แต่อาชีพพยาบาลหายห่วงเลยเป็น ไปไม่ได้อยู่แล้วที่จะหยุด เพราะช่วงพวกนั้นเป็นช่วงที่มีคนไข้มาจริง ๆ ก็ต้องทำงาน ความอยากเก็บเอาไว้ ต้องรู้ว่าหน้าที่ต้องเป็นหน้าที่ พยาบาลจะทำตามใจตัวเองไม่ได้ การที่จะทำหน้าที่ได้ภายใต้สถานการณ์ที่ตนเองก็มีความกลัวเชื่อว่าการมีวินัยเป็นเรื่องที่สำคัญถึงแม้จะไม่ถึงกับต้องมีวินัยเท่ากับทหารแต่ก็ต้องสร้างให้มีในตัวพยาบาล จึงคิดว่ากระบวนการสร้างความมีวินัยก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าอย่างอื่น” “พยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีทั้งไทยพุทธและมุสลิมและต้องให้บริการทั้งผู้รับบริการที่เป็นทั้งไทยพุทธและมุสลิมเช่นกัน ซึ่งในหลักการทางศาสนาอิสลามต้องละหมาดให้ได้ห้าเวลา แต่ในความเป็นจริงการละหมาดในช่วงเที่ยงทำได้ยากมาก ถ้าคนไข้ยุ่ง ๆ เราจะต้องไปละหมาดก็ทำไม่ได้แม้ใจอยากจะลงไปทำละหมาดก็ตาม แล้วพยาบาลยังเป็นอาชีพที่สังคมคาดหวังในความเสียสละเพราะเขามาหาเมื่อป่วย จึงเชื่อว่าการสร้างให้นักศึกษามีวินัยในตนเอง เห็นถึงหน้าที่เป็นกระบวนการที่สำคัญและต้องทำให้ได้ทีเดียว” “การเป็นพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เคียวนีพยาบาลส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม เหลือพยาบาลไทยพุทธไม่มากนัก เวลาที่ถึงเทศกาลรายอเราซึ่งเป็นไทยพุทธก็ต้องขึ้นเวรแทนกลุ่มที่เป็นมุสลิมให้เขาได้ไปทำกิจกรรมทางศาสนา ถึงแม้บางครั้งเราเองก็เหนื่อยอย่างมาก การขึ้นเวรติดกันมาก ๆ ก็เหนื่อยและบางครั้งก็มีธุระ แต่ก็ต้องคิดว่าเคียวนี ไม่มีใครดูคนไข้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
9. กระบวนการสร้างวินัยในตนเอง (ต่อ)	ก็ต้องทำงานตามหน้าที่ให้ดีที่สุด การปลูกฝังให้น้องมีวินัยในตนเอง คำนึงถึงหน้าที่จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญ” “การเรียนพยาบาลเป็นการเรียนที่ต้องเรียนหนักมาก ๆ เพราะต้องปลูกฝังให้มีความรู้ ความสามารถทางการพยาบาล ทักษะปฏิบัติ ทักษะทางสังคม การสื่อสารแล้วยังต้องได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอีก เพราะพยาบาลต้องจบกลับไปทำงานกับคน เริ่มต้นของการเรียนพยาบาลก็ต้องเข้ามาอยู่ในหอพัก แล้วยุ่หอพักก็ได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับวินัยในตัวเอง ก็อยู่ด้วยกันมาก ๆ ทุกคนต้องปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบวินัยของหอพักใหม่ ๆ ก็ลำบากมาก อี้อ้อด ไมค์นุเคย พอเรียนในห้องเรียนก็มีรายงานเยอะแยะ ต้องบังคับใจตัวเองให้ค้นคว้าทำรายงาน ถ้าไม่มีวินัยก็ไม่น่าจะทำงานเสร็จตามที่อาจารย์มอบหมาย พอขึ้นฝึกงานเหนื่อยก็เหนื่อยเพราะต้องยืนและเดินทั้งวัน กลางคืนก็ทำรายงานส่งอาจารย์ สิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความมีวินัยในตนเอง กระบวนการนี้จึงเป็นกระบวนการที่ต้องพัฒนานักศึกษา”
10. กระบวนการกำหนดบทบาทหน้าที่	กระบวนการกำหนดบทบาทหน้าที่เป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “พยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องทำกับชีวิตของคน เป็นบุคลากรทางสาธารณสุขที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดและในจังหวัดชายแดนภาคใต้บ้านเรา คนส่วนใหญ่จะมีการดูแลสุขภาพที่ไม่ค่อยดี การศึกษาก็น้อยกว่าเกณฑ์ มาตรฐานปกติของคนทั่วประเทศ ประชาชนจึงต้องพึ่งพาพยาบาล อย่างกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ถึงแม้จะมีหลายหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ ดูแล แต่ผู้ประสานงานก็เป็นพยาบาล พยาบาลจึงต้องทำงานหนักกว่าพื้นที่อื่นที่คนส่วนใหญ่สามารถพึ่งพาตนเองได้บ้าง การที่ต้องทำงานหนัก จึงต้องมีการสร้างให้นักศึกษาทราบบทบาทหน้าที่ของตนที่ต้องไปปฏิบัติ กับผู้รับบริการจึงเชื่อว่าการสร้างบัณฑิตให้สามารถทำงานได้ดี ต้องมีกระบวนการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบให้เกิดกับนักศึกษา” “การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบมากมาย ตั้งแต่การรักษาพยาบาล การป้องกันการส่งเสริมสุขภาพ การฟื้นฟูภาวะสุขภาพ โดยเฉพาะการทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นอยู่บ่อย ๆ พยาบาลก็ยิ่งทำงานยากมากขึ้นเรื่อย ๆ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
10. กระบวนการกำหนดบทบาทหน้าที่ (ต่อ)	ประชาชนมีภาวะสุขภาพที่ไม่ดีมากขึ้น ทั้งปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย ปัญหาสุขภาพด้านจิตใจที่มีผลกระทบต่อกัน พยาบาลจึงต้องใช้ความสามารถมากขึ้น ต้องทุ่มเทการทำงานมากขึ้น การรับบทบาทหน้าที่เป็นเรื่องที่สำคัญ การสอนให้นักศึกษาสามารถรับบทบาทหน้าที่ของวิชาชีพและสามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงาน ร่วมทีมและการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ จะช่วยให้การทำงานในพื้นที่ดีขึ้น” “พยาบาลต้องทำงานกับชีวิตของคน เป็นอาชีพที่คนทั่วไปคาดหวังและยกย่องมาก ต้องทำงานใกล้ชิดกับคนอย่างมาก โดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีสถานการณ์ต่าง ๆ ตามชุมชน ทั้งในเมือง ในชนบท ในตลาด ในสถานที่ราชการ ไม่เลือกสถานที่หรือเวลาเลย คราวนี้พยาบาลเองก็ต้องดูแลคนพวกนี้ คนที่ได้รับผลกระทบและในคราวเดียวกัน พยาบาลเองก็เป็นหนึ่งในคนที่ได้รับผลกระทบด้วย มีพยาบาลบางคนที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบเอง บางคนญาติเสียชีวิต บางคนญาติบาดเจ็บ ซึ่งถ้าเราไม่กระบวนการสร้างให้นักศึกษากำหนดบทบาทความรับผิดชอบให้นักศึกษาเรียนรู้บทบาทแห่งตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา เกิดการเรียนรู้บทบาทหน้าที่และช่วยให้เกิดคุณลักษณะที่ดีได้” “การเรียนพยาบาลแตกต่างจากการเรียนอาชีพอื่นจริง ๆ ตัวเองเคยเรียนที่อื่นก่อนปีหนึ่งก่อนมาเรียนพยาบาล เรียนที่อื่นไม่ได้รับการปลูกฝังด้านบทบาทหน้าที่มากนัก เพราะไม่ได้ทำกับชีวิตของคน แต่พยาบาลไม่ใช่ บางทีคนไข้เขามีความหวัง พยาบาลจะทำผิดพลาดไม่ได้ ขณะเดียวกันบางทีก็เห็นพยาบาลเครียดมาก อย่างที่เห็นตอนกำลังฝึกอยู่ที่ตึก...แล้วมีระเบิดเห็นเลยว่าพี่พยาบาลเครียดมาก พี่เขาก็เป็นห่วงครอบครัว แต่ก็เห็นพี่เขาทำงาน ดูแลคนไข้อยู่ไม่ทิ้งคนไข้ไปไหน การสอนจึงต้องให้รู้ถึงหน้าที่สำคัญมาก ๆ” “การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการสร้างให้นักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะที่ต้องการ ยิ่งพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความรุนแรงต่าง ๆ มากมาย ในบางสถานการณ์พยาบาลเดินทางไปทำงานก็ยาก บางครั้งตื่นเช้ามาก็มีระเบิดคอกอยู่ข้างหน้า แต่ในหน้าที่พยาบาลก็ต้องไปทำงาน ถ้าพยาบาลไม่ได้รับการสอนให้เกิดความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่จะไม่สามารถดูแลประชาชนในพื้นที่ได้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
10. กระบวนการกำหนดบทบาทหน้าที่ (ต่อ)	อย่างแน่นอน สถานการณ์นี้จึงต้องมีกระบวนการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ จึงจะช่วยให้ได้พยาบาลที่พึงประสงค์” “พยาบาลในสามจังหวัดทำงานหน้าที่เหมือนพยาบาลในพื้นที่อื่นทั้งหมด คือ ต้องมีทั้งการรักษาพยาบาล การป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและการฟื้นฟูสุขภาพ ซึ่งพยาบาลทุกที่ก็ต้องทำเหมือนกัน แต่ที่ต่างกันคือ พยาบาลในสามจังหวัดต้องทำงานภายใต้ประชาชนที่มีความแตกต่าง ทั้งความคิด ความเชื่อ วิถีการดำเนินชีวิตแล้วยังมีกลุ่มที่ไม่หวังดี เอาความเชื่อ ความแตกต่างมาเป็นข้อโต้แย้งทางการสร้างความแตกแยก ทำให้เกิดความระแวงกัน คราวนี้พยาบาลที่ต้องทำงานในสถานอนามัยที่ห่างไกล ไม่ใช่ทำงานในเฉพาะตั้งรับที่สถานอนามัยเท่านั้น แต่ยังต้องลงทำงานในพื้นที่ในชุมชนเหมือนเดิม การที่ต้องสอนให้นักศึกษารับบทบาทของการเป็นพยาบาลโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก จึงเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าในการจัดการศึกษาต้องให้เกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ซึ่งก็ต้องเริ่มจากการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ ตั้งแต่เป็นนักศึกษาพยาบาล” “การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ต้องให้ทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อตนเอง ต่อเพื่อน รุ่นพี่ อาจารย์ สิ่งเหล่านี้จะค่อย ๆ พัฒนาให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเป็นการพัฒนาให้ได้พยาบาลที่รับผิดชอบต่อชุมชน โดยเฉพาะชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่คนส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของประเทศแล้วยังเป็นพื้นที่เสี่ยง มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดบ่อยครั้ง เลี้ยวเกิดที่โน่นที่นี่ พยาบาลเองก็กลัวจะถูกลูกหลง ถ้าพยาบาลไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ก็จะเป็นการซ้ำเติมความเดือดร้อนของประชาชน จึงคิดว่าการพัฒนาให้ได้คุณลักษณะพยาบาลที่พึงประสงค์ต้องมีกระบวนการสร้างให้เกิดการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ”
11. กระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	กระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “กระบวนการสร้างบัณฑิตพยาบาลให้เก่งตามที่ประชาชนต้องการ ต้องใช้หลากหลายวิธีการ หลากหลายกระบวนการ เพราะการที่จะเป็น

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
11. กระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม (ต่อ)	พยาบาลหนึ่งคน ต้องทั้งเก่งงาน เก่งคน จะสอนให้นักศึกษาเรียนรู้เฉพาะกิจกรรมที่อาจารย์มอบหมายตามหลักสูตรเพียงอย่างเดียวไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรคงไม่ใช่สิ่งที่ดี นักศึกษาต้องเรียนรู้การทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม การจัดกิจกรรมเพื่อสังคม การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของหน่วยงานอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมก็เป็นการสอนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ว่าการเรียนกิจกรรมรอบตัวจะสอนให้นักศึกษาประยุกต์ใช้กับประชาชน ช่วยฝึกความสามารถในการเป็นผู้นำ ผู้ตาม สร้างให้เกิดความเสียสละได้ทั้งสิ้น หรือบางกิจกรรมที่มีการให้บริการด้านความรู้ก็จะสามารถกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการค้นคว้าหาความรู้ “ความจริงการให้นักศึกษาเรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมเป็นการสอนให้นักศึกษาเกิดความอดทนในการทำงานได้อย่างมาก เพราะส่วนใหญ่เท่าที่เห็นกิจกรรมต่าง ๆ มักต้องทำงานนอกเวลา นักศึกษาเหมือนกับ ต้องทำงานเพิ่มมากขึ้นจากเวลาที่น่าจะได้พักผ่อน ซึ่งความอดทนเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่จำเป็นมากสำหรับพยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็พยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องทำงานท่ามกลางเสียงระเบิด เสียงปืน บางครั้งผู้ได้รับบาดเจ็บมาโรงพยาบาลจำนวนมาก นอกจากคนไข้แล้วยังต้องดูแลญาติ ๆ อีก คิดว่าการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมเป็นการฝึกให้นักศึกษาเสียสละและฝึกความอดทนผ่านกระบวนการร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมก็เป็นกระบวนการต้องจัดให้นักศึกษาและกระบวนการนี้ยังช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้านเพิ่มมากขึ้น” “การจัดการศึกษาพยาบาลต้องสอนให้นักศึกษาเรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ขอความร่วมมือเข้ามาเพื่อสังคมอื่น ๆ นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่วิทยาลัยจัดให้อยู่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การที่นักศึกษาได้มีโอกาสไปจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับผู้ได้รับผลกระทบ แลไปพูดคุยกับเขาก็ช่วยให้เขาสบายใจ นักศึกษาก็ได้ความรู้ ความผูกพันกับคนในพื้นที่ จะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างของความคิดคน รวมทั้งเป็นการสอนให้นักศึกษาได้ฝึกการสร้างสัมพันธภาพกับคนในหน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากแหล่งฝึกของนักศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับคนอื่นที่นอกจาก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
11. กระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม (ต่อ)	กลุ่มพยาบาลด้วยกัน แล้วที่สำคัญยังสามารถสร้างคุณลักษณะด้านการเสียสละเพื่อสังคมส่วนรวม ซึ่งคุณลักษณะนี้เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะพ่อนักศึกษาสำเร็จไปเป็นพยาบาลต้องเข้าไปช่วยแก้ปัญหาด้านสาธารณสุขที่เกิดจากความไม่รู้ของประชาชนมากมาย” “กระบวนการนี้ก็เป็นอีกกระบวนการที่สำคัญ ไม่ต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ เพราะการสอนนักศึกษาพยาบาลให้เป็นคนที่ดีคนและเสียสละ จะสอนเฉพาะในสาระที่วิทยาลัยกำหนดคงไม่เพียงพอ การเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาตามความเหมาะสมและ โอกาสที่เอื้อให้นักศึกษาเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นและฝึกความอดทนได้เป็นอย่างดี ในบางกิจกรรมถ้าผู้ให้ต้องจะสามารถฝึกความมีระเบียบ ความตรงต่อเวลาให้กับนักศึกษาได้อีกด้วย อย่างถ้ามีกิจกรรมการเดินเทิดพระเกียรติต่าง ๆ นักศึกษาก็ได้ฝึกความมีระเบียบในขณะที่เดินแถว หรือฝึกการแต่งกายตามระเบียบของวิทยาลัย ก็เป็นการฝึกวินัยให้กับนักศึกษาได้ดีทีเดียว ในอีกด้านหนึ่งนักศึกษาได้มีโอกาสไปรู้จักนักศึกษาของสถาบันอื่นก็จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน กระบวนการนี้ก็สามารถพัฒนานักศึกษาให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ได้มากมาย ยิ่งพยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยแล้ว ยิ่งต้องฝึกให้นักศึกษาอดทนและเสียสละให้มากขึ้น ก็เวลาที่พยาบาลทำงานในอนาคต บางทีก็ต้องเข้าไปดูแลคนเจ็บทั้งที่พยาบาลก็กลัวสถานการณ์หรือบางครั้งอาจจะต้องต่อเวรหลายเวรต่อกันกรณีที่มีคนไข้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจำนวนมากพร้อม ๆ กันจึงมองว่ากิจกรรมนี้ถึงแม้ว่าเป็นกิจกรรมที่เล็ก ๆ แต่ก็สามารถพัฒนาให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่พยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องมีได้ทีเดียว” “พยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะให้การพยาบาลอย่างเดียวไม่ได้ ต้องทำงานหลายหน้าที่มาก อย่างเวลาเจอคนไข้จากสถานการณ์ ความไม่สงบมา ถ้าวิเคราะห์แล้วเห็นว่าเขาไม่มีญาติที่เข้าไ้กับระบบราชการ ไม่รู้ว่าจะไปพบพัฒนาสังคมได้อย่างไรเพื่อขอรับเงินเยียวยา หรือถ้ามีญาติเสียชีวิต ผู้ได้รับผลกระทบกลุ่มนี้จะงมมากไม่รู้จะทำอะไรก่อน พยาบาลก็ต้องเข้าไปช่วยเหลือ บางครั้งพยาบาลยังต้องพาไปเองด้วยซ้ำ เพราะเท่าที่เห็นในภาวะที่เขาได้รับผลกระทบ พยาบาลจะเป็นคนที่ประชาชนไว้วางใจและหวังพึ่งมากที่สุด การสอนจึงต้องฝึกให้นักศึกษาเรียนรู้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
11. กระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม (ต่อ)	การทำงานเพื่อสังคม จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่นอกเหนือหน้าที่ให้มา ๆ จึงเชื่อว่ากระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่ต้องมีในการจัดการศึกษาพยาบาลในสามจังหวัด” “เวลาเรียนแล้วอาจารย์ให้ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการยาเสพติดรณรงค์ไปลิโอ ซึ่งก่อนไปอาจารย์จะให้เข้ามาซักถามพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เวลาที่หรือไปร่วมกิจกรรมจะมีการเตรียมนิทรรศการบ้าง เตรียมแผ่นพับบ้าง หรืออย่างน้อยก็ได้ไปเห็นว่าที่อื่นเขาทำอย่างไร คิดว่ามีประโยชน์ต่อการนำกลับมาใช้มาก บางโครงการอาจารย์มอบหมายให้เก็บข้อมูลความพึงพอใจด้วย เวลาวิเคราะห์ก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับสถิติ ก็มองว่ามีประโยชน์”
12. กระบวนการสร้างสัมพันธภาพ	กระบวนการสร้างสัมพันธภาพเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันดังนี้ “พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องให้บริการกับผู้เจ็บป่วยและยังต้องประสานความร่วมมือกับสาขาอื่น พยาบาลที่ทำงานในโรงพยาบาลก็ต้องประสานความร่วมมือกับทั้งแพทย์ เจ้าหน้าที่ห้องยา โภชนากร เจ้าหน้าที่ห้องแลป แล้วยังคนไข้ ญาติคนไข้ซึ่งทั้งหมดต้องใช้ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นทั้งนั้น การฝึกให้นักศึกษาพยาบาลเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้การพยาบาลผู้รับบริการได้อย่างดีจึงคิดว่าการฝึกให้มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ๆ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก” “บทบาทของพยาบาลมีมากมาย ทั้งการรักษาพยาบาล การให้คำแนะนำ การฟื้นฟูภาวะสุขภาพ แล้วในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประชาชนมีปัญหาเกี่ยวกับภาวะสุขภาพอย่างมาก ตัวชีวิตด้านสุขภาพหลายตัวทั้งอนามัยแม่และเด็ก โรคเรื้อรัง มีปัญหาทั้งนั้น พยาบาลต้องดูแลทุกคนบางครั้งก็มีกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อีก เวลาจะให้พยาบาลคนเหล่านี้จึงต้องเก่ง มีความเป็นผู้นำในตัวเอง กล้าตัดสินใจในภาวะวิกฤต สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้ กระบวนการสร้างสัมพันธภาพต้องสร้างให้เกิดในตัวนักศึกษา เพราะถ้านักศึกษาสามารถสร้างสัมพันธภาพไม่ว่าจะกับใครก็จะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่ดี สามารถพัฒนาให้เป็นพยาบาลที่ดีได้” “กระบวนการสร้างให้นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นเป็นเรื่องที่สำคัญ อย่างน้อยนักศึกษาก็ต้องฝึกการสร้าง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
12. กระบวนการสร้างสัมพันธ์ภาพ(ต่อ)	สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนกับรุ่นพี่ที่มาอยู่ในหอพักด้วยกัน ก็จะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ความแตกต่างของการดำรงชีวิตของแต่ละศาสนาจากการอยู่ร่วมกันในหอพัก การสร้างสัมพันธ์ภาพกับพยาบาลที่เลี้ยงก็จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทักษะการพยาบาล ช่วยให้เกิดความรู้ความสามารถและพฤติกรรมบริการจากที่พยาบาล สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้รับบริการในเวลาไปฝึกภาคปฏิบัติ จะช่วยให้เก่งทักษะมากยิ่งขึ้น แล้วถ้าเจอกับคนไข้ที่มีปัญหามาก ๆ หรือเจอกับคนไข้หนัก ๆ ก็ได้ฝึกความอดทน และได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตที่แตกต่างของคนไข้ แล้วได้เห็นจริง ๆ คนมุสลิมเหมือนกันแต่ยังดูแลสุขภาพตัวเองไม่เหมือนกันเลย กระบวนการสร้างสัมพันธ์ภาพจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” “นักศึกษาพยาบาลที่เรียนและต้องทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องมีความสามารถเป็นอย่างมาก เพราะต้องเจอคนไข้จำนวนมาก อาการหนัก มีความเชื่อที่แตกต่างและต่างกันมาก ๆ เรื่องเดียวกันบางคนว่าได้ บางคนว่าทำไม่ได้ ความเชื่อหรือข้อแม้เหล่านี้ก็ขัดแย้งกับความรู้สึกลึกซึ้งของนักศึกษา บางครั้งก็วิเคราะห์เองไม่ได้ว่าจะทำอะไร งบประมาณไม่ทราบจะทำอย่างไร แล้วยังมีปัญหาเรื่องคนไข้บางคนเขาก็มีความหวาดระแวงนักศึกษาพยาบาลอีก โดยเฉพาะเวลาฝึกงานในชุมชนที่นักศึกษาต้องเข้าไปเยี่ยมบ้าน คนไข้ที่เป็นไทยพุทธก็ระแวงนักศึกษาพยาบาลที่เป็นมุสลิมหรือคนไข้มุสลิมบางคนก็อาจจะไม่ยอมให้นักศึกษาไทยพุทธเข้าไปหาข้อมูลในบ้านของเขา แต่นักศึกษาก็ต้องเรียนรู้เพื่อฝึกให้การพยาบาลได้กับทุกคนทุกศาสนา จะเลือกปฏิบัติไม่ได้ตามที่อาจารย์เสนอมา ในระยะแรกของการให้การพยาบาลนักศึกษาจึงต้องใช้ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้รับบริการ จึงเห็นด้วยกับกระบวนการสร้างให้นักศึกษาพยาบาลสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นให้ได้เป็นอย่างดี” “ตอนเข้ามาเรียนพยาบาลใหม่ ๆ ต้องมาอยู่หอพัก วันแรกไม่รู้จักใครเลย มาอยู่รวม ๆ กันก็ต้องปรับตัวต้องทำตัวให้รู้จักเพื่อน ให้มีเพื่อนจึงจะได้รับการดูแลช่วยเหลือ พอไปฝึกงานอีกความรู้เราจะได้จากที่พยาบาลมาก ๆ นักศึกษาจึงต้องรู้จักว่าเมื่อไหร่ควรขอความช่วยเหลือจากพี่อย่างไร เวลาจะขอข้อมูลจากคนไข้ก็ต้องรู้จักการผูกมิตรกับเขา ทำให้เขาไว้วางใจ คิดว่าการสร้างสัมพันธ์ภาพเป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการเรียน

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
12. กระบวนการสร้าง สัมพันธภาพ(ต่อ)	พยาบาลที่วิทยาลัยต้องเตรียมให้กับนักศึกษา จะเป็นอะไรที่ี้อึดอัดมาก ที่อยู่กับคนไข้หรือชาวบ้านแล้วไม่รู้จะทำอะไร ยิ่งเราคลุมอึยบายเข้าไปใน บ้านคนไทยพุทธอีก ดูเขาก็ไม่ค่อยต้อนรับเท่าไรหรือถึงอาจารย์จะไป แนะนำตัวให้ ถามคำตอบคำ จึงต้องใช้วิธีไปหาเขาบ่อย ๆ ให้เขาคู่กับเรา เล่นกับลูกเขา แล้วค่อยๆ ฝังไปเอาข้อมูลอย่างเดียว ค่อย ๆ ทำจึงจะประสบ ความสำเร็จ จึงมองว่าการสร้างสัมพันธภาพสำคัญมากจริง ๆ กับการจัด การเรียนการสอนพยาบาลในพื้นที่สามจังหวัด “พยาบาลที่ทำงานกับชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือต้อง ทำงานในสถานีนอกรีต ซึ่งเป็นสถานที่ค่อนข้างเสี่ยงอย่างมาก เพราะที่ทำงาน ตั้งอยู่ในวงล้อมของชาวบ้านอย่างแท้จริง แล้วในบางชุมชนก็เป็นพื้นที่สีแดง แต่พยาบาลก็ต้องเข้าไปทำงาน บางสถานีนอกรีตมีพยาบาลคนเดียว นอกจากนั้นเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่อื่น ปัญหาด้านสุขภาพ จึงเป็นหน้าที่ของพยาบาล พยาบาลนอกจากต้องเก่งมีความรู้ความ สามารถ ในการปฏิบัติการพยาบาลในชุมชน ยังต้องสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา เฉพาะหน้าเวลาที่มีคนไข้หนักแต่ทางมีตะปูเรือใบออกไปโรงพยาบาลไม่ได้ การสอนจึงต้องให้นักศึกษาเก่งและแกร่งด้วย ภายในกระบวนการเรียนรู้ ด้วยตนเองและเรียนรู้จากแหล่งฝึก ต้องฝึกให้นักศึกษาใช้กระบวนการสร้าง สัมพันธภาพจึงจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีได้ กระบวนการนี้จึงเป็น กระบวนการที่ต้องจัดให้มีในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์” “กระบวนการสร้างสัมพันธภาพเป็นกระบวนการที่สำคัญเพราะพยาบาล จะต้องสอนชาวบ้าน ต้องทำงานให้เข้ากับชาวบ้านที่มีความแตกต่างกัน ทั้งความเชื่อ ความคิด ความรู้ หลักการปฏิบัติ พยาบาลต้องเป็นคนที่มี ความรู้ที่ดี ต้องมีความสามารถในการเข้าใจบุคคล การที่พยาบาลจะเป็น เช่นนั้นได้ต้องมีความรู้และทักษะที่ดี ซึ่งการเรียนรู้นั้นต้องเรียนรู้จากหลาย ด้านทั้งจากตำรา พยาบาลที่เลี้ยง รุ่นพี่ เพื่อน หรือแม้แต่จากผู้มีประสบการณ์ และผู้รู้ในชุมชน การเรียนรู้ที่ดีส่วนหนึ่งต้องผ่านการสร้างสัมพันธภาพที่ดี จึงจะได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่น แล้วค่อย ๆ เกิดเป็นนิสัยไปเป็นการ ปฏิบัติกับคนไข้” “การพยาบาลผู้ป่วยเป็นหน้าที่ที่สำคัญของพยาบาล แต่จริง ๆ แล้วเวลา ที่พยาบาลใคร ถ้าตัวพยาบาลเองไม่รู้จักพูดจาทักทายกับผู้ป่วยเลยก็เป็น เรื่องที่ไม่ดีมาก ๆ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการจนถึงขนาดต้อง ฟ้องร้องกัน ส่วนมากก็เกิดจากการเข้าใจผิดและการไม่ให้ข้อมูลกับ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
12. กระบวนการสร้างสัมพันธภาพ (ต่อ)	ผู้รับบริการ เพราะผู้รับบริการส่วนใหญ่เขาต้องการคำแนะนำ ต้องการสอนด้านสุขภาพที่ดี ที่สังเกตเห็นชัด ๆ พยาบาลคนไหนที่หน้าตาอึดอัดแถมใสหุจจาทักทายกับผู้ป่วย พยาบาลคนนั้นจะได้รับความร่วมมือ ผู้ป่วยไม่ค่อยมีเรื่องร้องเรียนหรือแม้แต่ตัวเราเอง ถ้าใครพูดจาทักทายเราก็ชอบ จึงคิดว่ากระบวนการสร้างสัมพันธภาพเป็นอีกกระบวนการที่วิทยาลัยต้องสร้างให้เกิดกับนักศึกษา” “การสร้างสัมพันธภาพ เป็นอีกกระบวนการที่ต้องสร้างให้เกิดในการจัดการเรียนการสอน เพราะถ้านักศึกษาต้องเรียนรู้ทั้งทฤษฎี ทักษะ ปฏิบัติ บุคลิกภาพ ความแตกต่างของคน ต้องเรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในวิทยาลัย ซึ่งการอยู่ร่วมกันในหอพักและวิทยาลัยต้องสร้างอย่างมีระบบให้นักศึกษาได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่อาจารย์ต้องการ อย่างเช่น จะให้เรียนรู้วิถีชีวิตที่แตกต่างก็ต้องจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันทุกศาสนา อยากให้เรียนทักษะจากพี่จากเพื่อนก็ต้องมอบหมายให้นักศึกษาไปเรียนรู้ร่วมกันและต้องให้สอดคล้องกัน ทั้งการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ แต่จะเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนานักศึกษาให้เกิดลักษณะที่ประชาชนต้องการ เพราะประชาชนในสามจังหวัดบ้านเราไม่ได้ต้องการพยาบาลที่เก่งมากมายแต่เขาต้องการพยาบาลที่เข้ากับเขาได้มากกว่า จึงต้องฝึกให้นักศึกษาสามารถสร้างสัมพันธภาพกับคนได้มาก ๆ”
13. กระบวนการปลูกฝังค่านิยม	กระบวนการปลูกฝังค่านิยมเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ดังนี้ “พยาบาลเป็นอาชีพที่ทำงานกับคนที่มีความทุกข์ เจ็บป่วย แต่นักศึกษาพยาบาลยุคนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ามาเรียนเพราะใจรัก แต่เกิดจากครอบครัวอยากให้เรียน การที่จะทำให้ นักศึกษาเกิดคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ฝึกปฏิบัติจนเก่งสามารถให้บริการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพต้องสร้างให้นักศึกษามีค่านิยมต่อวิชาชีพที่ดีต่อการพยาบาลกระบวนการปลูกฝังค่านิยมจึงเป็นอีกกระบวนการที่สำคัญ อย่างน้อยเวลาเขาเข้ามาเรียน แม้จะไม่รักมากนัก แต่หากวิทยาลัย มีกระบวนการปลูกฝังค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับวิชาชีพ ซึ่งเป็นที่พึงของคน โดยเฉพาะคนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีทั้งปัญหาสุขภาพร่างกาย ปัญหาสุขภาพจิตส่วนบุคคลจากการที่ครอบครัวมีความรู้และยังปัญหาความเครียดจากสถานการณ์ความไม่สงบอีก

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
13. กระบวนการปลูกฝังค่านิยม (ต่อ)	พยาบาลที่ทำงานในพื้นที่จึงต้องทำงานหนักกว่าพื้นที่อื่นมากมาย การปลูกฝังค่านิยมให้มีความรักต่อประชาชนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างมาก การเริ่มปลูกฝังก็ต้องเริ่มจากการปลูกฝังให้รักตนเองให้เป็นรักคนอื่น รักเพื่อน ๆ ครูอาจารย์จึงค่อยขยายออกไปรักคนไข้ รักประชาชนเพราะประชาชนในพื้นที่นี้เขาบอบช้ำมากจากสถานการณ์ที่รุนแรงต่าง ๆ พยาบาลจะเป็นวิชาชีพเดียวที่ประชาชนเชื่อว่าเขาพอจะพึ่งพาอาศัยได้ จึงคิดว่ากระบวนการปลูกฝังค่านิยมต้องเป็นกระบวนการหนึ่งที่เขาพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะบ่มจิตที่พึงประสงค์ “การปลูกฝังค่านิยมที่ดี เป็นกระบวนการที่จำเป็นในการผลิตบัณฑิต พยาบาลที่จะทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะพยาบาลที่ทำงานที่นี่ เป็นกลุ่มที่ต้องทำงานหนักจากคนไข้จำนวนมาก มีผู้ได้รับผลกระทบเป็นส่วนใหญ่ พยาบาลต้องเสียสละและอดทนสูงกว่าที่อื่นรวมทั้งชาวบ้านก็มีการสื่อสารด้วยภาษาที่บางครั้งพยาบาลก็ไม่ค่อยเข้าใจ มีความเชื่อที่หลากหลายมาก ขนาดตัวเองเป็นมุสลิมบางครั้งยังงงกับความเชื่อของชาวบ้านเลยว่าเขาไปเอาความเชื่อมาจากไหน การพยาบาลโดยยึดการเข้าใจความแตกต่างจึงต้องมีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง การปลูกฝังค่านิยมต่อการพยาบาลที่เน้นการเข้าใจสังคม การเสียสละและมีจิตบริการที่ดีซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ชาวบ้านต้องการตามที่ได้ออกมา ซึ่งด้านนักศึกษาไม่ได้รับการปลูกฝังให้เป็นพยาบาลที่ตั้งใจปฏิบัติกับชาวบ้านด้วยความจริงใจก็คงทำงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ไม่ดี ประชาชนจะได้พยาบาลที่มีคุณลักษณะตรงตามความต้องการก็คงยาก” “ความจริงชาวบ้านที่อาศัยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ไม่ใช่ว่าจะเรื่องมากหรือคาดหวังอะไรมากนัก เพียงแต่บางคนเขาไม่เข้าใจจริงแล้วเขาก็ยังมีวิธีชีวิตตามหลักการทางศาสนา คราวนี้ชาวบ้านเขาจะเรียนน้อย อ่านภาษาไทยไม่ออกทำให้มีความรู้ที่น้อย เกิดความเชื่อที่ผิดตามการรับรู้หรือตามสิ่งที่เล่าต่อกันมา พยาบาลเป็นบุคคลที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าบุคลากรอื่น ๆ หรือถ้าเราพูดกันตรง ๆ บางครั้งพยาบาลยังต้องรับรู้ถึงปัญหาของประชาชนนอกเหนือจากขอบเขตของวิชาชีพอีก เช่น ประชาชนบางคนกลัวคุยกับพยาบาลเรื่องสถานการณ์ความไม่สงบ แต่กลับไม่กล้าคุยกับทหารตำรวจ เมื่อชาวบ้านรู้แบบนี้ ปฏิบัติหรือดูแลตนเองและครอบครัวไม่ถูกต้องพยาบาลจึงต้องทำงานมากขึ้นในการเปลี่ยนทัศนคติรวมทั้งวิธีการ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
13. กระบวนการปลูกฝังค่านิยม (ต่อ)	ปฏิบัติ คิดว่าการปลูกฝังค่านิยมเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างบัณฑิตพยาบาลและต้องบูรณาการเข้าไปทั้งในการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดเสริมให้กับนักศึกษา” “การปลูกฝังค่านิยมเป็นกระบวนการที่ต้องมีการสร้างบัณฑิตพยาบาลความจริงไม่เพียงแต่บัณฑิตพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคได้เท่านั้น แต่ต้องสร้างให้กับการสร้างบัณฑิตพยาบาลทุกแห่ง เพียงแต่สามจังหวัดชายแดนภาคได้ พยาบาลต้องทำงานหนักมากทั้งจำนวนคนไข้ที่มีมากกว่าที่อื่น ทั้งความวิกฤตของคนไข้ที่ส่วนใหญ่กว่าคนไข้จะมาหาพยาบาลไม่ว่าจะในสถานอนามัยหรือในโรงพยาบาลก็มักเป็นคนไข้ที่อาการหนักมาแล้วจากสถานการณ์ความไม่สงบที่ทำให้เขาเดินทางได้ยาก ประกอบกับความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลตนเองโดยใช้การรักษาพื้นบ้านอีก เรื่องความรู้ ความยากจนอีก จึงทำให้พยาบาลต้องทำงานหนักมาก หากพยาบาลไม่มีทัศนคติที่ดีกับอาชีพและชาวบ้าน พยาบาลคงทำงานไม่มีความสุขนัก การปลูกฝังค่านิยมให้กับนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้เข้าใจคนไข้และมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลกับชาวบ้าน ได้ดีขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในกระบวนการนี้จึงต้องมีในกระบวนการจัดการศึกษาพยาบาล” “การทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ เเท่าที่ฟังมาประชาชนไม่ได้คาดหวังอะไรจากพยาบาลมากนัก เพราะประชาชนเขาก็เข้าใจในความยากลำบากที่ต้องทำงานให้กับเขาในพื้นที่เสี่ยงมาก ๆ แต่ก็เห็นว่ามีบางพวกที่พยายามเรียกร้องโดยเอาศาสนาเป็นข้อแม้ทุกอย่างในการดำรงชีวิต โดยไม่ยอมดูว่าสิ่งเหล่านี้ถ้าเรียกร้อง ไปจะสร้างความลำบากให้กับคนอื่นมากนัก้อยแค่ไหน เอาวิถีชีวิตที่แตกต่างมาเป็นข้ออ้างที่บอกว่าไม่ได้ ทำให้พยาบาลมีความยุ่งยากในการทำงาน ต้องอดทนในการให้การพยาบาล ประกอบกับการทำงานในพื้นที่ที่คนขาดความรู้มีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี การจัดการศึกษาจึงต้องจัดกิจกรรมทั้งการเรียนการสอน การเสริมทักษะ ปฏิบัติการพยาบาล การจัดโครงการเพื่อสังคมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ความสามารถทางการพยาบาล ซึ่งการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ให้กับนักศึกษาในขณะเรียนจะช่วยให้นักศึกษาสามารถเป็นพยาบาลที่ดีได้ “ค่านิยมมีความสำคัญในการจัดการศึกษาพยาบาลเพราะถ้าพยาบาลมีค่านิยมที่ดีต่อการกิจการพยาบาล ก็จะช่วยให้มีความสุขในการทำงาน ประชาชนก็จะได้รับการดูแลสุขภาพที่ดี โดยเฉพาะพยาบาลในสามจังหวัด

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
13. กระบวนการปลูกฝังค่านิยม (ต่อ)	ชายแดนภาคใต้ที่ต้องทำงานหนักมาก อย่างที่หลายคนได้ให้ข้อคิดเห็นไป วิทยาลัยจึงต้องมีกระบวนการเปลี่ยนความคิดปรับค่านิยมให้นักศึกษารัก การเป็นพยาบาลและในสถานการณ์ปัจจุบันถ้าสังเกตให้ดีเด็กส่วนใหญ่ ไม่ค่อยอยากเป็นพยาบาลเพราะเหนื่อย รายได้ไม่มากนัก ไม่ได้แต่งกาย ตามแฟชั่นและหลายคนมองว่าเป็นอาชีพที่ต้องรับใช้ผู้อื่น ถ้าวิทยาลัยไม่ ปลูกฝังค่านิยมทางบวกให้กับนักศึกษา ก็จะไม่สามารถสร้างพยาบาลที่ดี”
14. กระบวนการปลูกฝังจิต สาธารณะ	กระบวนการปลูกฝังจิตสาธารณะเป็นกระบวนการที่มีความเป็นไปได้ ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาล บรรณราชชนนี ยะลา ผู้ร่วมประชาพิจารณ์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันดังนี้ “การจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับชุมชน ช่วยปลูกฝังให้นักศึกษาทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวม โดยกิจกรรมที่นักศึกษาสามารถจัดได้เป็นอย่างดีและ สอดคล้องกับการเรียนก็เป็นกิจกรรมด้านสุขภาพ กระบวนการนี้ก็คิดว่า น่าจะสนับสนุนให้นักศึกษาจัดเพราะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น นักศึกษา ต้องมีการร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนและถ้าจะให้ดีอาจารย์ก็น่าจะให้นักศึกษาไปสอบถามความคิดเห็นจากคนในชุมชนที่นักศึกษาจะจัดเหล่านี้ ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทั้งความรู้ทางวิชาการที่นักศึกษาจะต้องใช้ในการ จัดโครงการเหล่านี้ นอกจากการได้ความรู้แล้วนักศึกษายังได้มีโอกาสเรียนรู การทำงานเป็นทีมซึ่งกันและกัน รวมทั้งยังเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับ ชุมชน กระบวนการจัดการศึกษาในขั้นนี้จึงยังคงจำเป็น” “พยาบาลต้องเป็นคนที่ดีจะทำงานเพื่อคนอื่น ให้คนอื่นมีความสุข ท่ามกลางความทุกข์ของทุกฝ่าย ทำงานกับภาวะเสี่ยงภัยภาระงานก็มาก แล้วยังต้องเผชิญกับความไม่เข้าใจในความคิดต่าง ๆ ของคนอื่น ต้องฝึกให้นักศึกษาคิดถึงคนอื่นให้มาก ๆ ทำงานให้คนอื่นมีความสุข การทำงานเพื่อ ส่วนรวมจึงสำคัญมาก ดังนั้น การที่วิทยาลัยให้นักศึกษามีโอกาสจัดกิจกรรม ด้านสุขภาพให้กับคนในชุมชน เพื่อปลูกฝังการทำงานเพื่อประโยชน์ของ ชุมชน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากจะช่วยให้เกิดจิตสาธารณะแล้ว ยังช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้การวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตามและรวมทั้งเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือคนอื่นมากขึ้น เป็นการฝึก ความเสียสละเพื่อส่วนรวมได้อีกด้วย” “คุณลักษณะที่สำคัญของพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่บอกรมา คือการทำงานเพื่อคนอื่น การเสียสละและความอดทน การที่จะช่วยให้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
14. กระบวนการปลูกฝังจิต สาธารณะ (ต่อ)	นักศึกษาพยาบาลเกิดลักษณะอย่างนั้นได้ วิทยาลัยต้องจัดให้ได้เรียนรู้ การทำกิจกรรมให้กับประชาชนในชุมชนจัดบ่อย ๆ จนคิดว่าการทำงาน เพื่อคนอื่นเป็นสิ่งปกติที่พยาบาลต้องปฏิบัติ เพราะในการพยาบาลนั้นไม่ใช่แค่การรักษาพยาบาลตามความเจ็บป่วยเท่านั้น แต่บทบาทของพยาบาล กว้างกว่านั้นมาก อย่างเช่น การส่งเสริมสุขภาพก็ต้องสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในชุมชนก็เป็นกิจกรรมที่ดีกิจกรรมหนึ่ง แล้วกระบวนการการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดจิตสาธารณะ อยากทำงาน เพื่อคนอื่นและยังเกิดการเรียนรู้วิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้านด้วย “การเป็นพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ ถึงแม้พยาบาลจะมี คุณลักษณะไม่ค่อยแตกต่างจากพยาบาลในที่อื่นมากนัก เพราะต้องเก่ง ต้องรู้ และมีทักษะ แต่เท่าที่เรียนและฝึกปฏิบัติทราบว่าทำงานยากกว่า ที่อื่นมาก อย่างฝึกงานที่แผนกเด็ก นอกจากดูแลสุขภาพของเด็กที่ป่วยและ ในแผนกก็มีคนป่วยเยอะมาก แล้วยังต้องดูแลพ่อแม่ พี่น้องอีก เพราะเขา เล่นมาทั้งครอบครัว แล้วก็มีปัญหาสุขภาพทั้งหมด การจัดการเรียน การสอนจึงคิดว่าต้องสอนให้นักศึกษาพร้อมที่จะทำงานเพื่อคนอื่น การปลูกฝังให้เกิดจิตสาธารณะ ให้ทำสิ่งที่ประโยชน์เพื่อคนอื่นจึงเป็น กระบวนการที่สำคัญและคิดว่าสำคัญกว่าการสอนพยาบาลที่อื่นไม่อย่างนั้น คงทำงานในพื้นที่ไม่ได้แน่” “การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์คิดว่าทุกกระบวนการมี ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ไม่สามารถขาดกระบวนการไหนไปได้ การส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดจิตที่เป็นสาธารณะ จากการจัดกิจกรรม เพื่อสังคม การจัดโครงการในชุมชนหรือแม้แต่เวลาที่อาจารย์จัดการเรียน การสอนวิชาต่าง ๆ ที่มีการมอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการในชุมชน ที่เป็นพื้นที่เป้าหมายหรือกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ก็จะช่วยพัฒนาให้เกิด ความคิดอยากให้บริการคนอื่น อยากบริการชาวบ้านเกิดเป็นจิตบริการ เพื่อส่วนรวม เพื่อสาธารณได้ในทางอ้อม” “คิดว่ากระบวนการปลูกฝังจิตสาธารณะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้บทบาทของพยาบาลเพิ่มมากขึ้นและ ที่สำคัญเราก็อบรม กันดีแล้วว่าประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคได้เป็นกลุ่มที่มีความรู้ ด้านสุขภาพน้อย การที่นักศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะ ด้านการดูแล สุขภาพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ๆ สอนให้ประชาชนมีการปฏิบัติตนได้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเด็นที่เห็นด้วย	ความคิดเห็นสนับสนุน
14. กระบวนการปลูกฝังจิต สาธารณะ (ต่อ)	ถูกต้องมากขึ้น นักศึกษาจะสามารถเรียนรู้ทั้งการทำงาน มีความสุขจากการทำงานเพื่อคนอื่น เกิดจิตสาธารณะในที่สุด” “ตามจังหวัดภาคใต้เป็นพื้นที่พิเศษ คนบางกลุ่มเอาสถานการณมาเป็นข้ออ้างในการต่อรอง ทำให้รัฐต้องทุ่มงบประมาณลงมาเยอะ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาด้วยการศึกษา ที่นี้นักศึกษาได้เรียนฟรีและมีทุนการศึกษามากกว่าพื้นที่อื่น หนูจึงคิดว่าเมื่อเราได้อะไรที่มากกว่าคนอื่นก็ต้องเสียสละมากกว่าด้วย การจะปลูกฝังให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมเหล่านี้ได้ต้องให้เขาเกิดจิตสำนึกที่จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม จึงต้องสนับสนุนในการปลูกฝังให้เกิดจิตสาธารณะก่อน” “การทำงานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง ทุกคนอยู่ท่ามกลางภาวะวิกฤติ ที่บอกว่าทุกคนเพราะทั้งผู้รับบริการและพยาบาลก็อยู่ในภาวะวิกฤตทั้งนั้น ทุกคนจึงมีความเครียดในชีวิตเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว คราวนี้พยาบาลที่จะทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ก็ดี ก็เหมือนกับที่นำเสนอมาแล้วต้องอดทนเสียสละ เข้าใจความแตกต่างของคน ยังมีความนำตนเองเป็นผู้นำด้านสุขภาพให้กับประชาชน การสอนอย่างเดียวยังช่วยไม่ได้แน่นอน ต้องจัดให้นักศึกษาก่อเกิดจิตใจที่จะอุทิศตนเองเพื่อคนอื่น สิ่งเหล่านี้สอนวันเดียวไม่ได้ ต้องค่อย ๆ สอน ค่อย ๆ ปลูกฝัง จึงเชื่อว่าการปลูกฝังให้เกิดจิตบริการมีจิตสาธารณะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมขั้นต้น ๆ ของพยาบาลแต่ก็เป็นกระบวนการที่สำคัญ” “การจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพต่าง ๆ ระดับอุดมศึกษาจะต้องปลูกฝังให้นักศึกษาเกิดจิตอาสา อาจเกิดจากคนปัจจุบันขาดการคิดที่จะทำกิจกรรม ประโยชน์เพื่อคนอื่นจึงต้องปลูกฝังตั้งแต่เป็นนักเรียน ยิ่งพยาบาลที่ต้องทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ต้องทำงานกับคนที่มีสุขภาพที่ไม่ดีต้องทำงานเพื่อคนอื่นอยู่ตลอดเวลา แล้วยังเป็นอาชีพที่ถูกคาดหวังจากสังคมอีกว่าต้องให้บริการเป็นอย่างดีโดยไม่มีใครเคยคิดเลยว่าพยาบาลเองต้องทำงานภายใต้ความเครียด การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้เกิดจิตอาสามากยิ่งขึ้น ซึ่งจากที่อาจารย์บอกมาคิดว่าการจัด โครงการต่าง ๆ ก็เป็นการปลูกฝังให้เกิดจิตอาสา จิตสาธารณะ”

จากตารางที่ 15 แสดงว่าประเด็นการประชาสัมพันธ์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม ผู้ร่วมประชาสัมพันธ์มีประเด็นสนับสนุนที่สอดคล้อง ประกอบด้วย 14 กระบวนการ ดังนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การสร้างความตระหนัก การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความเข้าใจ การสร้างความมั่นใจ การเรียนรู้จากตัวแบบ การสร้างวินัยในตนเอง การกำหนดบทบาทหน้าที่ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม การสร้างสัมพันธภาพ การปลูกฝังค่านิยม และการปลูกฝังจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ยังมีบางประเด็นที่ผู้ร่วมประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นว่าควรต้องปรับปรุง ก่อนที่จะนำกระบวนการทั้งหมดไปใช้ ทั้งนี้เพราะผู้เข้าร่วมประชาสัมพันธ์มีข้อคิดเห็นว่ามี ความซ้ำซ้อนหรือคล้ายคลึงกับกระบวนการอื่น รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการประชาสัมพันธ์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม ประเด็นที่ควรปรับปรุง

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ความคิดเห็นในการปรับปรุง
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง	“กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง คิดว่ากระบวนการทั้งสองควรรวมเป็นกระบวนการเดียวกัน เพราะกระบวนการทั้งสองเป็นกระบวนการเดียวกันคือจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพียงแต่ว่าอาจารย์จะเลือกวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร ขึ้นอยู่กับการออกแบบการสอนและประสบการณ์ที่อาจารย์ต้องการให้นักศึกษาได้รับ”
ให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง	“สองกระบวนการนี้น่าจะเป็นกระบวนการเดียวกันเพราะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ สำหรับการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ก็เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการออกแบบให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนจากผู้รับบริการจริง ๆ จัดกิจกรรมในชุมชนจริง ๆ จึงคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน ไม่น่าจะต้องแยกออกเป็นสองกระบวนการ”

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ความคิดเห็นในการปรับปรุง
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	“คิดว่าทุกกระบวนการมีความสำคัญและทุกกระบวนการก็สามารถพัฒนาให้ได้คุณลักษณะที่พื้นที่ต้องการทั้งสิ้น การพัฒนาให้ได้แต่ละคุณลักษณะต้องใช้หลาย ๆ กระบวนการร่วมกันและต้องพัฒนาตลอด เวลาจะทำเพียงครั้งเดียวแล้วพัฒนาให้นักศึกษาเป็นพยาบาลที่เฉลียวฉลาดไม่เป็นไปได้อาจเป็นพยาบาลแล้วก็ยังต้องอาศัยกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้มาพัฒนาตนเองให้ทำงานในพื้นที่ได้ดี แต่บางกระบวนการก็แยกไม่ออกว่าจะเวลานำไปปฏิบัติจริง ๆ จะต่างกันอย่างไร อย่างกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ทั้งสองกระบวนการเวลาจัดก็เหมือนกัน จึงอาจจะนำมารวมกันเป็นกระบวนการเดียวกันก็น่าจะได้” “จากที่เรียนพยาบาลคิดว่าการพัฒนาให้ได้พยาบาลหนึ่งคนเป็นเรื่องที่ต้องใช้หลาย ๆ อย่างประกอบกัน การสอนจะใช้เพียงวิธีใดวิธีหนึ่งไม่ได้แน่นอน และการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาลต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงจึงจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ คิดว่ากระบวนการนี้ก็มีความสำคัญ ถ้าพยาบาลเรียนแต่ในห้องเรียนอย่างเดียวคงจะเป็นพยาบาลที่เก่งไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นทักษะปฏิบัติหรือแม้แต่การเข้าใจผู้รับบริการตามที่เขเป็น อย่างที่พูดไปก็เรื่องการเข้าใจความแตกต่างต้องสอนให้นักศึกษาได้เก็บข้อมูล ได้เรียนรู้จากของจริงเหตุการณ์จริง ซึ่งก็เป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักศึกษาได้เรียนรู้และเกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการทั้งสิ้น คิดว่าทั้งสองกระบวนการสามารถเป็นกระบวนการเดียวกันแล้วไปออกแบบกิจกรรมจะดีกว่า” “การนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์คิดว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้น่าจะเป็นกระบวนการใหญ่ที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีต่าง ๆ เป็นกระบวนการย่อย ๆ แล้วการจัดการเรียนการสอนพยาบาลเพื่อไปทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริงให้กับนักศึกษา เพราะกว่าเขาจะมีความรักความเมตตากับประชาชนในพื้นที่ที่ดู เหมือนจะเรียกร้องผลประโยชน์และการดูแลมากกว่าคนพื้นที่อื่น ต้องฝึกปฏิบัติให้เก่งเพราะคนไข้มาจนล้น โรงพยาบาลจึงต้องฝึกให้เขาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงให้มาก ๆ คิดว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงเป็นกระบวนการที่จำเป็นและไม่ควรแยกออกจากกัน”

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ความคิดเห็นในการปรับปรุง
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	“จากประสบการณ์ที่เรียนพยาบาลมา การพัฒนาให้นักศึกษาเป็นพยาบาลที่ดีต้องใช้หลาย ๆ กระบวนการ เท่าที่อาจารย์สรุปผลการศึกษามาก็เห็นว่าครอบคลุมอย่างมาก แต่เห็นว่ากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง จะแยกออกจากกันได้ยากเพราะเป็นกระบวนการที่ซ้อนกันมาก จะดูว่าเป็นคนละกระบวนการก็ได้ เป็นกระบวนการเดียวกันก็ได้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็น่าจะรวมถึงทุกกระบวนการของการจัดการศึกษา ที่จะจัดให้นักศึกษาได้พัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตตามที่หลักสูตรกำหนดและเป้าหมายของสถาบันซึ่งก็หนีไม่พ้นการฟังเสียงจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย” “เวลาเรียนพยาบาลจะเห็นอาจารย์จัดกิจกรรมทุกอย่างที่จะให้นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและปรับตัวเองให้เป็นพยาบาลที่ดี ดูจากตอนเข้าเรียนปี 1 จะดูไม่ได้เลยทั้งแต่งตัว การพูดการจา ทำอะไรก็ไม่เป็น เวลาบออะไรแล้วคนไข้ไม่ทำตามก็รู้สึกไม่พอใจ ไม่เข้าใจว่าทำไมเขาไม่ทำตาม อาจารย์ก็พยายามให้ไปหาข้อมูล ชักถาม จึงคิดว่ากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มองว่าเป็นทุกกิจกรรมการเรียนการสอนที่วิทยาลัยจัดให้กับนักศึกษาที่จะพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะบัณฑิตที่ต้องการ ชึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเรียนรู้ของนักศึกษาต้องเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจึงจะนำไปปฏิบัติกับชาวบ้านได้ตามที่เขาเป็นจริง” “ในการจัดการศึกษาทุกระดับในปัจจุบันจะเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ยิ่งถ้าเป็นการเรียนในวิชาชีพพยาบาลด้วยแล้วยิ่งต้องให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากของจริงทั้งอุปกรณ์จริง กับผู้รับบริการจริงเพราะนักศึกษาเขาจะได้นำสิ่งที่ได้ระหว่างเรียน ไปใช้เมื่อสำเร็จไปเป็นพยาบาล ถ้าพยาบาลไม่ได้ฝึกลงมือทำจริง ๆ เวลาที่จบกลับไปคงไม่สามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยตามที่เขาเป็นได้แน่ ๆ และไม่ใช่ว่าเฉพาะการพยาบาลเท่านั้น การที่นักศึกษาจะกล้าพูดกับผู้รับบริการก็ต้องฝึกพูดกันจริง ๆ จะใช้ภาษาอะไรก็ต้องฝึกภาษานั้นจริง ๆ อย่างที่อาจารย์ได้ทดลองทำไปเป็นเรื่องที่ถูกต้องแล้วการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ จากสถานการณ์จริงจึงเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาเพื่อพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะตามที่ต้องการ” “ตามความเข้าใจคิดว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนหรือ

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ความคิดเห็นในการปรับปรุง
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	แม้แต่การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาคืออะไรก็ได้ที่ส่งเสริม สนับสนุนให้นักศึกษาได้เรียนรู้ จึงเห็นด้วยว่าน่าจะลดกระบวนการนี้ไปก็ไม่น่าจะมีผลให้การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ผิดไปเพราะน่าจะรวมไปถึงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาส ให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริงหรือถ้าคิดให้ดียังรวมได้ถึงการจัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ จึงเห็นด้วยกับการรวม กระบวนการเข้าด้วยกันเป็นกระบวนการเดียว” “เวลาที่เรียนรู้เรื่องการเรียนพยาบาลต้องใช้หลาย ๆ กระบวนการมาผสมกัน การสอนพยาบาลคนหนึ่งที่ทำอะไรไม่เป็นเลยให้ทำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ มากมาย แต่ก็ยังเห็นด้วยว่ากระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการเดียวกับการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง ยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ยิ่งเป็นกระบวนการเดียวกันมากขึ้น เพราะจะสอนให้นักศึกษาเข้าใจความแตกต่าง เรียนรู้ภาษาที่ตนเองไม่คุ้นเคย ต้องฝึกพูด ฝึกเรียนรู้เหล่านี้ต้องเรียนรู้จากสถานการณ์จริงเท่านั้น จึงเห็นด้วยว่าสองกระบวนการนี้ไม่ควรแยกออกจากกัน” “การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรพยาบาล กระบวนการที่ทางอาจารย์ได้วางแผนกันมาตั้งแต่ต้นของการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่เริ่มต้นที่จะพัฒนานักศึกษาให้เกิดลักษณะต่าง ๆ ทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และอื่น ๆ เป็นกระบวนการที่ผ่านการวิเคราะห์และวางแผนมาแล้วเป็นอย่างดีตอนที่เรียนบางครั้งก็ยังไม่เข้าใจเลยว่าทำไมอาจารย์ต้องกวัดจั้นเรื่องวินัย การแต่งตัว แม้แต่การพูดของเราที่ต้องใช้ภาษาเดียวกับที่คนไข้เขาพูดรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง แล้วยังต้องออกไปจัดกิจกรรมข้างนอกอีก เหนื่อยก็เหนื่อย แต่พอจบออกมาถึงรู้ว่าการเป็นพยาบาลที่ทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคได้เป็นการทำงานที่ยาก เพราะคนไข้เขาไม่เข้าใจ บางครั้งดูคล้ายจะแกล้ง ไม่เข้าใจ แต่เราต้องเป็นฝ่ายเข้าใจเขา การจัดการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้นักศึกษาเรียนรู้จากการจัดประสบการณ์ในสถานการณ์จริงให้กับนักศึกษา คิดว่าทั้งสองกระบวนการนี้แยกออกจากกันไม่ได้ ควรรวมเป็นกระบวนการเดียวแต่มาปรับกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่า”

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเด็นที่ควรปรับปรุง	ความคิดเห็นในการปรับปรุง
กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง (ต่อ)	“ความจริงเวลาที่อาจารย์วางแผนจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาแต่ละวิชา ต้องวิเคราะห์อย่างรอบคอบว่าต้องการผลลัพธ์สุดท้ายคืออะไร เมื่อสิ้นสุดการเรียนแต่ละวิชา ภาคการศึกษา ปีการศึกษาอะไรบ้างที่จะเกิดกับนักศึกษา แล้วจึงตามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีปัญหามากมายตามที่ได้คุยกันมาตั้งแต่ต้น การออกแบบการเรียนการสอน กิจกรรมต่าง ๆ ก็ต้องละเอียดและรอบคอบมากขึ้น การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด จึงมองว่าสองกระบวนการไม่ควรแยกกันจัด” “พยาบาลจะทำงานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดีเป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ไม่ใช่เรื่องง่าย การจัดการเรียนการสอนก็ไม่ง่ายเช่นกัน เพราะถ้าจะสอนให้นักศึกษาเข้าใจจุดประสงค์ของอาจารย์ก็ไม่พอย่อยนาน อย่างเช่นให้นักศึกษาออกไปเก็บข้อมูลในชุมชน ออกไปฝึกงานในชุมชน นักศึกษาก็กลัวสถานการณ์ไม่ยอมออกไป บางครั้งอาจารย์ต้องใจแข็งให้ออกไปก่อนหลาย ๆ ครั้งแล้วมาสรุปผลการเรียนรู้กันจึงจะเข้าใจและเต็มใจเรียนรู้จากประสบการณ์เหล่านี้ทำให้เชื่อว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งสองกระบวนการควรรวมเป็นกระบวนการเดียว”

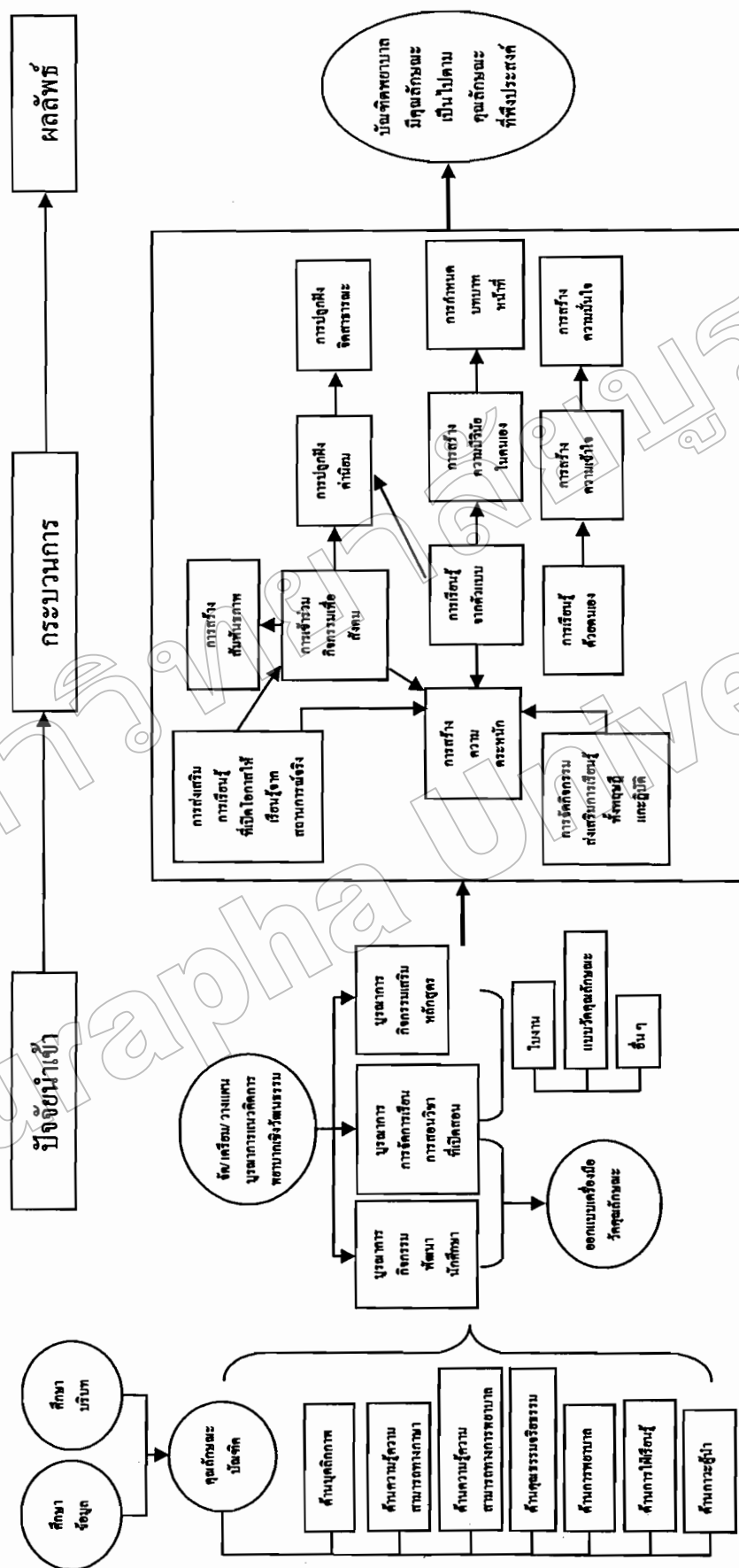
จากตารางที่ 16 แสดงว่าประเด็นการประชาสัมพันธ์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคนเสนอประเด็นที่ควรปรับปรุง คือ กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้จากสถานการณ์จริง โดยพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมประชาสัมพันธ์กระบวนการสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้การจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องเป็นการจัดการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงจะช่วยให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ตามที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการ ทั้งสองกระบวนการจึงไม่ควรแยกออกจากกัน ซึ่งผู้เข้าร่วมประชาสัมพันธ์ทุกคนมีความคิดเห็นเหมือนกัน

จึงสรุปกระบวนการใหม่เป็น 13 กระบวนการ ดังนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การสร้างความตระหนัก การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความเข้าใจ การสร้างความมั่นใจ การเรียนรู้จาก

ตัวแบบ การสร้างวินัยในตนเอง การกำหนดบทบาทหน้าที่ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม
การสร้างสัมพันธภาพ การปลูกฝังค่านิยม และการปลูกฝังจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 3 ปรับปรุงให้ได้กระบวนการที่สมบูรณ์

จากผลการประชาพิจารณ์กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวคิดการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม ทั้งใน
ประเด็นที่เห็นด้วยและประเด็นที่ควรปรับปรุง รวมทั้งผลการวิจัยได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์และ
ปรับกระบวนการ นำมากำหนดกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล
ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการบูรณาการหลักสูตรเชิงวัฒนธรรม ปรากฏดังภาพที่ 18

ภาพที่ 18 กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบริหารแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม

การตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการในการนำไปปฏิบัติ

หลังจากที่ผู้วิจัยปรับกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม นำกระบวนการที่ได้ไปตรวจสอบความเหมาะสมของกระบวนการในการนำไปปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง คือ อาจารย์ผู้สอน พยาบาลพี่เลี้ยง คิษย์เก่า ผู้รับบริการ และนักศึกษาพยาบาล รวม 50 คน ผลการศึกษาปรากฏ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ความถี่ ร้อยละในการตรวจสอบความเหมาะสมและการนำกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรมไปใช้

กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา	จำนวน ผู้ให้ข้อมูล	ความเหมาะสม ในการนำไปใช้	
		ความถี่	ร้อยละ
1. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตและการจัดการศึกษา พยาบาลที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง			
1.1 อาจารย์ผู้สอน	10	10	100
1.2 พยาบาลพี่เลี้ยงในแหล่งฝึก	10	10	100
1.3 คิษย์เก่า	10	10	100
1.4 ผู้รับบริการ	10	10	100
1.5 นักศึกษาพยาบาล	10	10	100
2. ความคิดเห็นต่อกระบวนการสร้างคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล			
2.1 การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้ จากสถานการณ์จริง	50	50	100
2.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและ ปฏิบัติ	50	50	100
2.3 การสร้างความตระหนัก	50	50	100
2.4 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	50	50	100

ตารางที่ 17 (ต่อ)

กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา	จำนวน ผู้ให้ข้อมูล	ความเหมาะสม ในการนำไปใช้	
		ความถี่	ร้อยละ
2.5 การสร้างความเข้าใจ	50	50	100
2.6 การสร้างความมั่นใจ	50	50	100
2.7 การเรียนรู้จากตัวแบบ	50	50	100
2.8 การสร้างควมมีวินัยในตนเอง	50	50	100
2.9 การกำหนดบทบาทหน้าที่	50	50	100
2.10 การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	50	50	100
2.11 การสร้างสัมพันธภาพ	50	50	100
2.12 การปลูกฝังค่านิยม	50	50	100
2.13 การปลูกฝังจิตสาธารณะ	50	50	100

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตและผู้ใช้บัณฑิตพยาบาลทุกคนเห็นด้วยกับกระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรมทั้ง 13 กระบวนการ คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ การสร้างความตระหนัก การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสร้างความเข้าใจ การสร้างความมั่นใจ การเรียนรู้จากตัวแบบ การสร้างวินัยในตนเอง การกำหนดบทบาทหน้าที่ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม การสร้างสัมพันธภาพ การปลูกฝังค่านิยม และการปลูกฝังจิตสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 100

จึงสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา โดยการบูรณาการแนวทางการพยาบาลเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 13 กระบวนการ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ